

**ВІЙСЬКОВИЙ ІНСТИТУТ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**XVI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ,
АСПІРАНТІВ ТА МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

"Шевченківська весна 2018: військові науки"

29 березня 2018

Київ – 2018

УДК 3:1:15(062.552)
ББК 6/8я431
III 38

Шевченківська весна – 2018: військові науки: Тези доповідей XVI міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих учених. / ред. кол. В.І. Шуліка (голова ВНТ ВІКНУ) – К., - 2018. – с.

У збірнику вміщено матеріали XVI міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих учених "Шевченківська весна – 2018: військові науки", яка відбулася 29 березня 2018 р. у Військовому інституті Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Збірник охоплює різні галузі науки. Розрахований на курсантів, студентів, аспірантів та викладачів вищої школи.

Дизайн обкладинки: Шуліка В.І.

Воєнно-наукове товариство слухачів, курсантів (студентів), 2018
Колектив авторів, 2018

ЗМІСТ

Акімов Р.Ю. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ МОДУЛІВ ГІС У ВЕДЕННІ ВІЙСЬКОВИХ ОПЕРАЦІЙ	7
Банюк Я.О. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДОТРИМАННЯ ФІНАНСОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИНАХ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ	8
Бачінський В.А. ПСИХОСЕМАНТИКА БОЙОВОГО НАКАЗУ	9
Беспалько А.О. БОЙОВЕ ЗІТКНЕННЯ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ГОСТРОГО ТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСУ	10
Бондік Л.О. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОГО ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБОРОННИХ ПОТРЕБ В УКРАЇНІ	11
Бородуля А.В. ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ УЧАСНИКІВ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ НА ТЕРИТОРІЇ ДОНЕЦЬКОЇ ТА ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ	13
Бояринов В.Ю. АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ІНФОРМАЦІЙНО- ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ В СУЧАСНИХ КОНФЛІКТАХ В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ПРОТИБОРСТВА УКРАЇНИ ТА РФ	14
Вілюра М.Р. ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ У КУРСАНТІВ	17
Гаврилюк А.С. ПРИЧИНИ ВІЙН І ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ МАЙБУТНЬОГО	18
Гладкова С.Г. ІНСТРУМЕНТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІМПЕРСЬКИХ АМБІЦІЙ РОСІЇ	20
Головата О. ВПЛИВ РІЗНИХ РІВНІВ МОТИВАЦІЇ ДОСЯГНЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ЗА КОНТРАКТОМ НА СТУПІНЬ ГОТОВНОСТІ ДО РИЗИКУ	22
Голосна О.С. ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК ЧИННИК ДЕМОКРАТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ	23
Гофман А.І. ВИКОРИСТАННЯ ГРАМАТИЧНИХ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПІД ЧАС ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ВІЙСЬКОВО- ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТІВ	25
Гуревич Ю. ВІЙСЬКОВА ЦЕНзуРА ЯК СКЛАДОВА ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ. ДОСВІД ІЗРАЇЛЮ	27
Дашківська О.В. МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА В СУЧАСНОМУ СВІТІ ЯК НОВА ГАЛУЗЬ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА: АКТУАЛЬНІСТЬ ВИВЧЕННЯ ТА ОСНОВОПОЛОЖНІ РЕАЛІЇ	28
Ділай А.Ю. МЕДІА-ТЕРОРИЗМ ЯК ВИКЛИК ДЛЯ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ ДЕРЖАВИ	29

Добруцький А.І.	31
ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПІЛОТНОГО ЛІТАЛЬНОГО АПАРАТА ЯК ЗАСОБА ВИКОНАННЯ АЕРОФОТОТОПОГРАФІЧНОЇ ЗЙОМКИ	
Дробчак Л.В.	32
ПСИХОСОМАТИЧНІ ПРОЯВИ СТРАХУ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІД ЧАС ПЕРЕБУВАННЯ В ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ	
Зелений Д.А.	33
ЗАХИСНІ МЕХАНІЗМИ ПСИХІКИ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ЯКІ БРАЛИ УЧАСТЬ В АТО	
Кагарлицька М.А.	35
ПСИХОЛОГІЧНА ДІАГНОСТИКА СХИЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ДО СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ	
Карачинський О.А.	36
ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСОБИСТІСНИХ ХАРАКТЕРИСТИК ТА АКТУАЛЬНИХ ПСИХІЧНИХ СТАНІВ КОЛИШНІХ КОМБАТАНТІВ ПІД ВПЛИВОМ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ДІАЛЕКТИЧНИХ СТРАТЕГІЙ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ	
Клименко Д.	37
ДЕМОГРАФІЧНИЙ ЧИННИК ЯК ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ	
Коваленко В.	39
МОВНЕ ОФОРМЛЕННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТИРІВ У ЗАГОЛОВКАХ ФРАНЦУЗЬКИХ (АНГЛІЙСЬКИХ) ТА УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ	
Ковальчук Д.О.	41
ОСОБЛИВОСТІ ОБОРОНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ В УМОВАХ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	
Колодюк М. А.	42
ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СКАРГ І ЗВЕРНЕНЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ З ПИТАНЬ НАРАХУВАННЯ ТА ВИПЛАТИ ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	
Колодюк М.А.	43
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МАНІПУЛЯТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ РОСІЙСЬКОЮ ФЕДЕРАЦІЄЮ В ЗАСОБАХ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ	
Коваль М.О.	45
КОНЦЕПЦІЯ ВЕДЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ	
Копаниця Д.М.	46
СПРЯМОВАНІСТЬ ЯК ПРОФЕСІЙНИЙ ФАКТОР ДЛЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ	
Крамська Л.І.	47
ОСОБЛИВОСТІ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ УКРАЇНИ В 2018 РОЦІ	
Кривонос А.С.	48
МИРОТВОРЦІ НА ДОНБАСІ	
Кудря М.В.	49
ДІЯЛЬНІСТЬ ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ ЯК ПОЛІТИЧНОГО ІНСТИТУТУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ	
Легомінов В.О.	50
АКЦЕНТИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ	
Литвинюк М.С.	52
РОЛЬ ГЕОІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ У ВІЙСЬКОВІЙ СПРАВІ	
Лукіяничук Ю.О.	53
ПРИЧИНИ ТРУДНОЩІВ ВІЙСЬКОВОГО ПЕРЕКЛАДУ	
Лукіяничук А.А.	54
НЕЙРОННІ МЕРЕЖІ ЯК МЕТОД РОЗПІЗНАВАННЯ СЕСМОАКУСТИЧНИХ	

СИГНАЛІВ	
Мазуренко С.Ю.	55
АНАЛІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ПРАЦІВНИКІВ В РОЗРІЗІ ПОРІВНЯННЯ ПРАЦІВНИКІВ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ, ПРАЦІВНИКІВ ПРИВАТНИХ УСТАНОВ ТА ПРАЦІВНИКІВ ЗА КОРДОНОМ	
Макарчук А.П.	58
ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО ЯК ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА СУЧАСНОСТІ	
Максимчук О.О.	60
СУЧАСНА ВОЄННА ДОКТРИНА РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ: НОВІ ЗОВНІШНІ ЗАГРОЗИ ДЛЯ ДЕРЖАВИ-АГРЕСОРА	
Мельник О.Г.	62
ПРАВОВОЕ РЕГУЛЮВАННЯ УПРАВЛІННЯ ВІЙСЬКОВИМ МАЙНОМ В АСПЕКТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ТА ЗАХИСТУ	
Міроненко К.Є.	63
НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ	
Нікітішин М.Д.	64
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВПЛИВ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ НА НАСЕЛЕННЯ ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ ДОНЕЦЬКОЇ ТА ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ	
Ніколайчук В.В.	65
ОСОБЛИВОСТІ ЗМІН В ПІЛЬГОВОМУ ТА ПРАВОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ УКРАЇНИ ПРОТЯГОМ 2014-2017 РР.	
Овдієнко П.М.	68
БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ	
Онопко Д.Ю.	68
УЧАСТЬ ОБСЄ В УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКОМУ КОНФЛІКТІ	
Островський Ю.О.	70
ОСОБЛИВОСТІ СМИСЛОВОЇ ВІЙНИ МІЖ РОСІЙСЬКОЮ ФЕДЕРАЦІЄЮ ТА УКРАЇНОЮ В КРИМУ 2014 РОКУ	
Пілат М.С.	71
ПСИХОДІАГНОСТКА ЧИННИКІВ СИТУАТИВНОЇ ТРИВОЖНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДО ВІДПРАВЛЕННЯ У РАЙОН ПРОВЕДЕННЯ АТО	
Самусь Г.С.	73
РОСІЙСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА – ІНСТРУМЕНТ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЕКСПАНСІОНІСТСЬКОЇ ПОЛІТИКИ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ	
Роллер В.М.	76
ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСНОВНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ УКРАЇНИ» ЯК ПЕРШИЙ КРОК У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КІБЕРОБОРОНИ ДЕРЖАВИ	
Свинар А.О.	77
ВІЙСЬКОВИЙ СИНДРОМ «АТО»: АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ	
Сіткарь І.І.	79
ВПЛИВ АГРЕСИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ КУРСАНТА НА ФОРМУВАННЯ ЙОГО ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ	
Стискун О.В.	80
НАПРЯМКИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ	
Струнін Д.	82
ІНФОРМАЦІЙНА СКЛАДОВА АРАБО-ІЗРАЇЛЬСЬКОГО КОНФЛІКТУ.	

ЗАГРОЗА ТРЕТЬОЇ ІНТИФАДИ	
Стужук Ю.П.	83
ВПЛИВ ПРОЦЕСІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЗА СУЧАСНЕ ВОЄННО-ПОЛІТИЧНЕ СТАНОВИЩЕ УКРАЇНИ	
Повх Н.В.	85
ПОНЯТТЯ «ГІБРИДНА ВІЙНА» У СЕРЕДОВИЩІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ	
Присташ А.С.	86
ЗНАЧЕННЯ ПРИВАТНИХ ВОЄННИХ КОМПАНІЙ НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ	
Пчелінська В.В.	88
ЕМОЦІЙНІ СТАНИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЯ	
Рябова О.В.	89
ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ЧИННИК ПСИХОЛОГІЧНОЇ СУМІСНОСТІ У ВІЙСЬКОВОМУ КОЛЕКТИВІ	
Усатенко Я.О.	91
РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО КАПЕЛАНА І ВІЙСЬКОВОГО ПСИХОЛОГА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ	
Чернишова І.І.	92
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СТИМУЛЮВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ	
Швачко М.О.	94
ІДЕОЛОГІЧНА СКЛАДОВА У ФОРМУВАННІ ВИСОКОЇ СВІДОМОСТІ ТА ПАТРІОТИЗМУ КУРСАНТІВ	
Шідерова А.Ю.	96
НОВИЙ ЖАНР ФОТОЖУРНАЛІСТИ	
Шпартак А.В.	98
ЛЕКСИКОЛОГІЧНІ ТА ФОЛЬКЛОРНІ ОСОБЛИВОСТІ БРИТАНСЬКИХ ЛІТЕРАТУРНИХ КАЗОК	
Шуліка В.І.	101
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ПРОТИБОРСТВА ЗСУ З УРАХУВАННЯМ ДОСВІДУ КРАЇН НАТО	
Шумейко А.П.	103
ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ СТАНУ ДОСЛІДЖЕНОСТІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ МАЙБУТНЬОГО ОФІЦЕРА ПСИХОЛОГА ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ	
Шумейко А.П., Комар Д.Р.	104
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ІМІДЖУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ ЗСУ	
Яценко О.	105
ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОПЕРАЦІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ	
Щока А.О.	106
ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ	
Таратута О.І.	107
ОГЛЯД КОМЕРЦІЙНИХ СИСТЕМ МАШИННОГО ПЕРЕКЛАДУ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ У ЛІНГВІСТИЧНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЗС	
Штейнберг М.Д.	109
ЗМІНА СИНТАКСИЧНОЇ БУДОВИ РЕЧЕННЯ ПІД ЧАС ДВОСТОРОННЬОГО ПЕРЕКЛАДУ ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТІВ	

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ МОДУЛІВ ГІС У ВЕДЕННІ ВІЙСЬКОВИХ ОПЕРАЦІЙ

У сучасних умовах, як під час ведення широкомасштабних бойових дій, так і в боротьбі з незаконними озброєними формуваннями, необхідність використання додаткових та спеціальних модулів ГІС у веденні військових операцій закономірно зростає. Це зумовлюється збільшенням просторового розмаху, високою маневреністю та динамічністю бою.

При застосуванні ГІС у військових операціях добре зарекомендували себе, як у технічному так і в аналітичному плані, рішення від ESRI (Environmental Systems Research Institute) на базі ArcGIS. Одним з них є вузькоспеціалізований модуль «ArcGIS for Land Operations».

Система модуля «ArcGIS for Land Operations» являє собою набір карт і додатків, інструментів і робочих процесів для наземних операцій, які прекрасно взаємодіють один з одним.

Ключовим елементом «ArcGIS for Land Operations» є сервер для наземних операцій, зазвичай розташований в штабі бригади. Він підключений до приладу для зчитування геопросторових даних, який обслуговується за допомогою IP-мережі бригади. У ньому містяться численні об'ємні набори геопросторових даних. Аналітики розвідки і фахівці, що займаються операційним плануванням, працюють над наборами даних з прив'язкою до географічних координат, картами, робочими процесами і інструментами, що зберігаються на сервері.

Командний склад об'єднує звіти про стан і поточні розвідувальні дані на картах для прийняття вірних рішень і синхронізації військових дій дружніх сторін. Карти дозволяють судити про виконану роботу і допомагають краще зрозуміти ситуацію під час щоденних інструктажів.

Польові фахівці використовують мобільні версії карт для збору інформації про місцеву інфраструктуру, розташування ворожих сил і тактичні властивості місцевості. Вони складають і вивчають звіти, направляють війська і отримують інформацію про події поблизу операції.

Мобільні додатки дозволяють механізованим і немеханізованим підрозділам складати загальну картину ситуації в польових умовах і обмінюватися інформацією.

Шаблони операцій дозволяють відстежувати і додавати інформацію про поточний стан союзних військ, а також отримувати їх звіти. Вони дозволяють також стежити за розвідувальною діяльністю противника і отримувати дані про погодні умови на суші і морі. Ці шари сприяють проведенню військових операцій і призначені для використання в поєднанні з базовими картами, стандартними шаблонами робочих шарів і додатками для успішного завершення операцій.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДОТРИМАННЯ ФІНАНСОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИНАХ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Зміни, що сталися протягом останніх років в економіці та фінансових відносинах України, впровадження нових принципів господарювання на основі ринкових відносин, розвиток ділової ініціативи і підприємництва потребують докорінної перебудови управлінських функцій держави, у тому числі контрольних. Виходячи з реальної дійсності, питання фінансового контролю є актуальним у наш час. Адже реформування народного господарства неможливе без фінансової дисципліни.

Актуальність даної теми полягає у тому що недотримання вимог фінансової дисципліни дуже часто призводить до серйозних порушень, які тягнуть за собою серйозну відповідальність.

Військова частина повинна правильно проводити утримання і своєчасно перераховувати до Державного бюджету України податки, штрафи, нарахування і інші суми, які належать до здачі.

Фінансова дисципліна – це дотримання всіма посадовими особами порядку і правил ведення військового і фінансового господарства. Дотримання фінансової дисципліни забезпечується через виконання вимог усіх її складових

Відповідно до Наказу Міністерства Оборони України №280 від 22.05.2017 « Про організацію фінансового забезпечення військових частин, установ та організацій Міністерства оборони України» складовими фінансової дисципліни є бюджетна, авансова, штатно-тарифна, платіжно-розрахункова, кошторисна та касова дисципліна.

Бюджетна дисципліна – дотримання порядку здійснення платежів до бюджету та використання бюджетних асигнувань.

Авансова дисципліна – обов'язковий для військових частин порядок видачі (перерахування), цільового використання та своєчасного погашення авансів (підзвітних сум).

Штатно-тарифна дисципліна – дотримання правил постановки завдань особовому складу згідно зі штатним призначенням, правильне визначення розмірів грошового забезпечення і заробітної плати.

Платіжно-розрахункова дисципліна – дотримання порядку взяття бюджетних зобов'язань, правил розрахунку з юридичними та фізичними особами.

Кошторисна дисципліна – дотримання правил витребування коштів і складання кошторису та використання кошторисних призначень.

Касова дисципліна – дотримання законодавства України під час отримання, зберігання та використання готівки.

Значна кількість порушень, що виявляються у сфері використання державних ресурсів, перетворилася у фактор, який спричиняє негативне ставлення громадян до органів влади в цілому. Порушення, що виявляються

контролюючими органами, настільки масштабні, що потребують здійснення практично безперервного контролю.

Несумлінне виконання посадових обов'язків відповідальними працівниками органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, суб'єктів господарювання державного і комунального секторів економіки ставить під загрозу можливість ефективного управління державними фінансовими ресурсами.

У разі виявлення істотних порушень фінансової дисципліни, недостач коштів і матеріальних цінностей, інших зловживань матеріали ревізії передають слідчим органам, і одночасно інформують про результати контролю вищу організацію.

Важливою складовою механізму усунення бюджетних порушень є також фінансові санкції та адміністративні стягнення.

Таким чином, запорука досконалої роботи начальника фінансово-економічного органу, а також військової частини загалом є неухильне дотримання всіх вимог фінансової дисципліни. Щоб значно зменшити порушення, які виникають, потрібно постійно підвищувати кваліфікаційний рівень працівників фінансово-економічного органу військової частини, а також посадових осіб, які приймають участь у фінансово-господарській діяльності військової частини, і насамперед, що стосується командира військової частини – так це правильна організація і контроль посадових осіб, які приймають участь у фінансово-господарській діяльності військової частини.

Бачінський В.А.

ПСИХОСЕМАНТИКА БОЙОВОГО НАКАЗУ

Війна на сході України породила безліч питань з військової сфери та найрізноманітніших сфер людської життєдіяльності. Розглядаються питання бойового забезпечення, способів ведення бою, підготовки до війни, морально-психологічного забезпечення (та майбутньої психологічної роботи з військовослужбовцями). Цікавим, з окрема, постає питання психосемантики бойового наказу: чи варто розробляти Збройним Силам України спеціальний стандарт, де чітко буде визначено типи вогневої взаємодії, типи поведінки, особливостям віддання бойового наказу командирами, та проблематиці його тлумаченню солдатами.

Кожен військовослужбовець зобов'язаний чітко виконувати наказ, а командир має знати як його формулювати, щоб він абсолютно однозначно викликав правильну реакцію у тих, хто його виконуватиме.

І саме тут виникає проблема вільного тлумачення бойового наказу – проблеми когнітивної лінгвістики. Досить часто у повсякденному житті людина зіштовхується з проблемою «зіпсованого телефону», непорозуміння як у виробничій сфері, так і на побутовому рівні. У психології відоме поняття «несвідомого забування», коли особа схильна забувати, блокувати неприємну

інформацію, шукає привід не виконувати те чи інше питання. У випадку із військовими діями це, насправді, серйозна проблема, адже тривалий потужний стрес, рано чи пізно, вмикає механізми психологічного захисту, які, хоч і захищають психіку військовослужбовця, але можуть негативно вплинути на засвоєння і виконання бойового наказу, а відтак, і на виконання всієї військової операції. Також слід звертати увагу на наявність досвіду у виконавця наказу, військовослужбовець який вже пройшов не першу ротацію, має досвід вести себе у бойових умовах і знає свої можливості, інша справа коли військовослужбовець вперше на війні величезні стреси що ведуть до депривації і звуження свідомості

Якщо говорити про процес сприймання бойового наказу, не можна оминути увагою весь той колосальний стрес, з яким постійно зіштовхується військовослужбовець, і який впливає на його життєдіяльність і бойову здатність. Обстріли, інтенсивні вогневі контакти і великі фізичні навантаження (носіння тяжких речей); фізіологічні чинники: вплив підвищеного пульсу на функціонування кори головного мозку – все це командир, якщо не має, то, принаймні, може враховувати.

Саме тому, проблема бойового наказу – його правильне формулювання, спосіб віддання і контроль за його виконанням - має величезне значення під час ведення бойових дій, і питання створення стандарту, який присвячений особливостям віддання бойового наказу командирами, та проблематиці його тлумаченню солдатами є актуальною та необхідною на сьогодні.

Беспалько А.О.

БОЙОВЕ ЗІТКНЕННЯ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ГОСТРОГО ТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСУ

Бойове зіткнення - короткочасний бій, якому притаманні основні риси загальновійськового бою. В свою чергу, відмінними рисами сучасного загальновійськового бою, з одного боку, є рішучість і швидкоплинність бойових дій, високі темпи, різкі і часті зміни обстановки, застосування високоточних засобів ураження, а з іншого – ведення бойових дій в особливих умовах (міста, населенні пункти), обмеження застосування засобів вогневого ураження супротивника, фактична відсутність чіткої лінії розмежування та безпосередньої зони ведення бойових дій. Зазначені фактори створюють навантаження не лише на фізичну діяльність людини, а й здійснюють суттєвий вплив на емоційний та психологічний стан військовослужбовця.

У бойовій обстановці психіка військовослужбовця піддається безлічі різноманітних впливів та бойових факторів. Одні з них сприяють мобілізації і концентрації фізичних і духовних можливостей людини, підвищенню бойової активності, сміливості, самовідданості. Інші, навпаки, дезорганізують діяльність військовослужбовця, блокують доступ до наявних резервів

організму, дестабілізують роботу нервової системи і психіки. Треті не роблять помітного впливу на поведінку військовослужбовця.

У військовій психології прийнято виділяти дві основні групи психогенних факторів, що створюють труднощі в діяльності військовослужбовців:

- фактори, безпосереднього емоційного впливу (постійна небезпека для життя та здоров'я, раптовість, дискомфорт, невизначеність, важкі поранення або смерть товаришів, руйнування укриттів, знищення чи пошкодження бойової техніки);

- фактори, опосередкованого емоційного впливу (дефіцит часу на прийняття рішення, швидкоплинність дій, злагодженість військового колективу, підрозділу).

Слід зазначити, що під час бою військовослужбовець відчуває низку почуттів, основним серед них є стан стресу. Існують різні наукові підходи до розуміння стресу. Найбільш популярною є теорія стресу запропонована канадським вченим Г. Сельє. Під стресом Г. Сельє розумів систему реакцій організму у відповідь на будь-яку вимогу до нього, яка спрямована на створення адаптації чи пристосуванню організму до труднощів. Сьогодні стресом прийнято називати будь-який стан, пов'язаний з нервовим напруженням, тривогою та іншими подібними емоціями. Слід зазначити, що стрес здійснює суттєвий вплив на фізичний та психологічний стан людини.

Помірний стрес сприяє мобілізації фізичних і психічних можливостей, захисних сил організму, активізує інтелектуальні процеси, створює оптимальне бойове збудження, інтенсифікує доцільну діяльність воїна.

Тривалий та інтенсивний вплив негативних бойових факторів, висока їх значимість для військовослужбовця, здатні породжувати непродуктивні стресові стани (дистрес).

Поняття «травматичний стрес» сформувалося в результаті дослідження екстремальних навантажень, ситуацій в першу чергу пов'язаних із війнами та військовими конфліктами сучасності. Травматичний стрес можна визначити як специфічний клас критичних життєвих подій, ситуацій, що характеризуються негативним впливом та високою інтенсивністю, непередбачуваністю, низькою можливістю контролю зі сторони людини.

Бондік Л.О.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОГО ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБОРОННИХ ПОТРЕБ В УКРАЇНІ

Варто зауважити, що збройний конфлікт у східних регіонах України проявив серйозні недоліки воєнно-економічної політики нашої держави, зокрема, тривале недофінансування потреб сил оборони та нераціональне використання виділених ресурсів, відсутність державної підтримки реформування і розвитку оборонно-промислового комплексу. У військово-

технічній сфері проблемними залишаються питання нестачі сучасних засобів збройної боротьби, неготовності ремонтної бази, несправності ОВТ.

Однак, незважаючи на такі «індикатори слабкості», МФУ не погоджує щорічні бюджетні запити МОУ у повному обсязі, що особливо проявляється у перерозподілі видатків на розвиток ЗСУ на користь утримання структури. Зокрема, потреба Збройних Сил України на 2018 рік, визначена Генеральним штабом, становить 141,2 млрд грн., а мінімальна потреба Міністерства оборони України – 91,1 млрд. грн.. В Державному бюджеті України обсяги видатків на Міністерство оборони України визначені лише в обсязі 82, 2 млрд. грн..

Проаналізувавши показники валового внутрішнього продукту та обсягів видатків на оборону за 2013-2018 роки, можна зробити висновки, що до 2018 року обсяг видатків на оборону в структурі ВВП становив менше 3%, визначених законодавством. Це пояснювалось тим, що Закон України «Про Державний бюджет України» має більший пріоритет виконання, і в ньому просто не закладені такі показники. При цьому прослідковується значне збільшення їх обсягів після початку антитерористичної операції у 2014 році у зв'язку зі зростанням ролі Збройних Сил України.

Проте, варто зауважити, що у доларовому еквіваленті ці показники виглядають інакше. У національній валюті відбувається значне зростання обсягів бюджетних призначень, але у доларах США вони майже незмінні. Це пов'язано зі значним зростанням курсу долару у 2015-2018 роках у зв'язку з політичною та економічною кризою країни. Таке незначне зростання призводить до зниження купівельної спроможності України на міжнародному ринку озброєння та військової техніки.

Оскільки оборонний бюджет є обмеженим, розпорядники бюджетних коштів намагаються розподілити його на першочергові потреби в умовах ведення бойових дій. Тому, ще одним проблемним питанням оборонного планування в Україні на сьогоднішній день є те, що більша частина бюджетних асигнувань спрямовувалась на виконання бюджетної програми 2101020 «Забезпечення діяльності Збройних Сил України та підготовка військ» (близько 70% загального обсягу у 2018 році та 62,6% - у 2017 році). Такі видатки є видатками «проїдання» і не забезпечують зростання ефективності функціонування та розвиток сектору оборони.

За програмами, що спрямовані на розвиток Збройних Сил України, виділяється лише близько 21% призначень. З них 18,9 % виділяється за програмою 2101150 «Розвиток, закупівля, модернізація та ремонт озброєння, військової техніки, засобів та обладнання». Однак, більша частина цих коштів запланована саме на закупівлю озброєння, техніки, різних комплектуючих та обладнання до них. Вони купуються загалом за кордоном за підвищеними цінами. При цьому, велика частина того, що купується є морально застарілою у тих країнах або взагалі призначена для утилізації. Таким чином, ми не тільки робимо вклад в розвиток інших країн замість своєї, а й неефективно витрачаємо бюджетні кошти.

Варто зазначити, що Україна має великий виробничий та науковий потенціал, і майже все, що купується закордоном, може виготовлятися всередині країни. До того ж, на нашу думку, варто розробити комплексний підхід до розвитку сектору оборони України. Необхідно виділяти більші обсяги призначень і в інші сфери діяльності, що можуть підвищити обороноздатність країни, зокрема, в наукову. При плануванні коштів на сектор оборони доцільно не лише збільшити обсяги призначень для Міністерства оборони України, щоб довести їх до, визначеного законодавством, рівня у 3%, а й перевищити його за рахунок виділення більших сум на науково-дослідні роботи з метою розвитку та модернізації озброєння, військової техніки та оборонного виробництва в Україні.

Останнє, на що хотілося б звернути увагу, є те, що усі розпорядники бюджетних коштів, від військових частин до Міністерства оборони України, відповідно до чинного законодавства мають керуватися в оборонному плануванні середньостроковими планами та програмами, що складаються на основі довгострокових державних програм розвитку. При цьому короткострокові фінансово-планові документи мають повністю відповідати обсягам, визначеним в програмах та лише деталізувати їх. Однак, на практиці все відбувається, частіш за все, навпаки. Середньострокові плани формуються шляхом використання даних попередніх років і, навіть, підставлення випадкових чисел, а коригуються на реальні показники поточного року лише після розробки належним чином та затвердження фінансово-планових документів. Більш того, навіть довгострокові програми розвитку Збройних Сил України є здебільшого формальністю.

На нашу думку, доцільно приділяти більше уваги формуванню та виконанню довгострокових та середньострокових планових документів, керуючись чинним законодавством у цій сфері. Це дозволить більш ефективно та раціонально використовувати бюджетні кошти, забезпечуючи потреби військових частин та використовувати більші обсяги видатків на розвиток сектору оборони.

Отже, в загальній системі сучасного оборонного планування є певні недоліки та розбіжності практичних аспектів виконання з нормативно-правовими актами. Однак, шляхи їх вирішення є досить реальними та потребують комплексного підходу до підвищення обороноздатності країни, що передбачає не вузьке фінансування утримання Збройних Сил України, а розвиток усіх сфер економічної діяльності держави.

Бородуля А.В.

ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ УЧАСНИКІВ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ НА ТЕРИТОРІЇ ДОНЕЦЬКОЇ ТА ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

У зв'язку з набранням чинності Закону України «Про добровільне

об'єднання територіальних громад» та проведенням в Україні децентралізації влади, органам місцевого самоврядування надано більше можливостей та ресурсів самостійно вирішувати питання місцевого значення у різноманітних сферах суспільного життя, включаючи соціальний захист різних груп населення, у тому числі учасників АТО.

Таким чином, первинною ланкою забезпечення добробуту захисників України стають місцеві органи влади.

Фокус уваги та відповідальності за втілення соціальної політики в країні поступово зміщується на області, райони, міста, селища і села та об'єднані громади. Оскільки, децентралізація влади і розширення соціальних повноважень місцевих органів влади є відносно новими реформами в Україні, які ще досі не завершилися, існує реальна потреба у вивченні досвіду різних адміністративних одиниць.

Як показує практика, рівень і ефективність, зміст та якість соціальних послуг, які надаються учасникам АТО, суттєво відрізняються у кожному регіоні України. Пов'язано це не тільки із фінансово-економічними потужностями регіону, а в першу чергу з необхідністю обміну кращими практиками та прикладами успіху побудови сталої системи соціального захисту учасників АТО.

Важливою є оцінка ефективності соціального захисту та системи реабілітації і реадaptaції учасників АТО через визначення кращих практик з надання комплексу соціальних послуг у різних областях України та виокремлення тенденцій у сфері соціального захисту учасників АТО та членів їхніх сімей.

Вирішення проблем реадaptaції учасників АТО потребує комплексу дій і заходів, які належать до компетенції різних відомств та установ. На сьогодні, на загальнодержавному рівні ще не було затверджено цільової програми соціального захисту та реабілітації учасників АТО. Однак, на місцевому рівні тенденція значно позитивніша – 11 областей мають цільові програми, спрямовані на соціальний захист учасників АТО.

Бояринов В.Ю.

АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ В СУЧАСНИХ КОНФЛІКТАХ В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ПРОТИБОРСТВА УКРАЇНИ ТА РФ

Від самого початку свого заснування самопроголошені республіки вдаються до різного роду інформаційно-пропагандистських заходів. Самопроголошена «Луганська народна республіка» заявляє про рішення обмежити мовлення на своїй території 23 українських і 1 російського телеканалів. Так звана «Рада міністрів ЛНР» прийняла постанову «Про обмеження телевізійного мовлення деяких телеканалів на території

республіки», в якій наголошувалось, що «з метою забезпечення національних інтересів ЛНР, враховуючи, що в продукції деяких іноземних засобів масової інформації містяться відомості і матеріали, які заподіюють шкоду національній безпеці, спрямовані на пропаганду війни, а також спричиняють інші порушення законодавства ЛНР, зокрема, здійснення телемовлення на території ЛНР без відповідного дозволу (ліцензії) на мовлення «обмежується телевізійне мовлення телеканалів». «Рада міністрів» зобов'язала операторів зв'язку, що здійснюють трансляцію (ретрансляцію) телеканалів, «вжити заходів по виключенню даних телеканалів з сітки мовлення».

До того ж представники самопроголошеної «Луганської народної республіки» створили спеціальну «інформаційну комісію», головним завданням якої було моніторити телеефір на предмет наявності українського телемовлення. Мета діяльності «комісії» – повне видалення українських телеканалів (включаючи розважальні) з сітки мовлення на території «ЛНР».

В Донецькій області «Міністерство інформації та зв'язку» самопроголошеної «ДНР» зобов'язало місцевих провайдерів обмежити доступ абонентів до ряду українських новинних ресурсів. Компанія «Донецьке кабельне телебачення» заблокувала доступ до 39 інтернет-ЗМК. Ополченці викрили їх у нібито «поширенні завідомо неправдивих матеріалів і наклепу». Натомість на окупованій території починають діяти такі канали як «Оплот-ТВ», «Новоросія-ТВ», «Перший республіканський» і макіївський «Юніон-ТВ». Першочергове блокування телевізійних каналів терористами пояснюється тим, що саме телебачення було одним з провідних каналів новин про ситуацію в країні для місцевого населення. За результатами опитування, 94 % респондентів отримували інформацію про ситуацію в Україні саме завдяки телебаченню, з інтернет-видань, і радіо – 16 % і 12 % відповідно, газет – 9 %. Необхідно зауважити, що однією з головних переваг телебачення над Інтернетом є те, що телебачення дає ефект одночасного виходу на масового глядача на відміну від інтернету. На думку професора Г. Почепцова сьогоденний конфлікт між Україною та Росією представляє собою «першу смислову війну в світі». У смисловій війні саме образ та візуалізація вмикають світ емоцій, де немає місця раціональним міркуванням. Саме тому телебачення за рахунок своєї візуалізації стає потужним засобом інформаційно-психологічної війни.

Завдяки потужному інформаційному впливу з боку агресора, пересічні громадяни Слов'янська, Краматорська, Маріуполя, Донецька та інших міст сходу довіряли пропагандистським матеріалам бойовиків та протидіяли українським військовим.

Використання маніпулятивних технік сепаратистами підтверджується, зокрема, такими лінгвістичними ознаками інформаційно-психологічного («смислового») впливу:

- знищення ознак військових: «зелені чоловічки», «ввічливі чоловічки»;

- знищення ознак незаконності: «народний мер», «народний губернатор», «народна самооборона»;
- посилення негативної характеристики супротивника: «бойовики», «карателі», «каральна операція», «хунта», «самопроголошена київська влада», «самопроголошений прем'єр»;
- опис дій з метою їх легітимації: захоплення адмінбудівель пояснюється словами: «це ж наше, народне, а ми народ».

Безпосередня російська участь в інформаційно-пропагандистській діяльності сепаратистів підтверджується зокрема і тим, що сайт бойовиків «Донецьке агентство новин», що висвітлює діяльність «влади» самопроголошеної «ДНР», курують люди з центрального державного інформаційного агентства Росії «ТАСС». Всі випуски новин контролюються Москвою. Основна спрямованість сайту «ДАН» – демонстрація діяльності «влади» і «питання соцзабезпечення», але водночас співробітникам заборонено висвітлювати будь-які негативні події в Донецьку. Якщо пишуть про руйнування в місті, то робиться акцент, нібито що це все бомбардування ЗСУ. Головна спрямованість – це висвітлення діяльності «Голови ДНР» О. Захарченка. «ДАН» забезпечено приміщенням прес-центру, а співробітники – зарплатою.

В процесі підготовки інформаційних матеріалів часто бойовики вдаються до конструювання фейкових відеосюжетів та фальшування графічних та текстових символів. Так у Донецьку мовлення телеканалу 1+1 замінили фальшивим каналом з логотипом оригінального українського каналу. Замість звичайної ефірної сітки 1 + 1 тут, на каналі «Потьомкін 1+1» демонструють комедії, старі програми та розважальні передачі, тим самим намагаючись переконати жителів Донецька в тому, що Києву нібито все одно, що відбувається на Донбасі.

Інформаційно-пропагандистські заходи терористів включали і проведення міжнародних конференцій за участю лояльних до сепаратистських формувань експертів. Так 11-12 травня 2015 року у Донецьку проходив міжнародний форум «Донбас: вчора, сьогодні, завтра» за участю представників Німеччини, Франції та Греції.

Загалом, інформаційна діяльність терористичних організацій на Сході України можна охарактеризувати як таку, що певною мірою досягла поставленої меті, зокрема на її початковому етапі. Такий результат інформаційних терористичних акцій був обумовлений самою суттю сучасних пропагандистських заходів, потужність яких, за твердженням французького філософа Жака Еллюля, збільшується у випадку їх непомітності для цільової аудиторії.

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ У КУРСАНТІВ

Однією з найважливіших проблем, що стоять перед військовою психологією, є адаптація військовослужбовців до нових умов, а особливо курсантів до навчання в вищому навчальному закладі. Ця проблема є актуальною на сучасному етапі реформування Збройних Сил України. Особливості підготовки військових фахівців в системі вищої освіти, з одного боку, дозволяють більш повно розкрити навчальний та науковий потенціал курсантів, отримати високоякісну освіту, з іншого боку, висувають додаткові вимоги до їх для нормального функціонування у новому соціальному середовищі потрібен певний час, тобто відбувається процес, завершальною фазою якого є відчуття звичності, урівноваженості та стабільності. Адаптація до військового регламенту передбачає докорінну перебудову індивідуального стилю життя та діяльності. Служба, відпочинок та побут військовослужбовців упорядковані Статутом внутрішньої служби, розпорядком дня, наказами. Адаптованість настає тоді, коли спосіб військової служби (життя) перетворюється на усвідомлену необхідність адаптивних та регуляційних можливостей у вирішенні широкого кола проблем, що пов'язані з адаптацією до навчання й служби. Тому я вважаю що важливим напрямком дослідження повинно бути гендерні відмінні соціально-психологічної адаптації. Що ж тоді таке адаптація? Адаптація—це процес пристосування індивіда до соціального середовища, який передбачає забезпечення умов, що сприяють реалізації його потреб, інтересів і життєвих цілей. Психіка особистості під впливом умов служби зазнає суттєвих змін. Курсанту необхідно виконувати вимоги командирів, пристосовуватися до військового колективу, умов життя у казармі, оволодіти військовим фахом, витримувати значні фізичні та психічні навантаження. Вивченням цього питання займалися багато психологів : Калайков, Добриніна, Калайков, Милославова, Кон тощо

У Військовому інституті Київського національного Університету було проведено дослідження на рахунок гендерних відмінностей до соціально-психологічної адаптації у курсантів 1 курсу. Аналіз літератури дозволив визначити найбільш типові показники, що описують адаптацію до навчання у ВВНЗ: успішність діяльності; рівень емоційної напруженості; соціально-психологічний фактор; самооцінка. Для дослідження були визначені: для аналізу гендерних особливостей та рівня емоційної напруженості – Фрайбурзький особистісний опитувальник (FPI). З метою вивчення індивідуально-психологічних відмінностей за статевою ознакою отримані результати було опрацьовано з використанням дисперсійного аналізу за t-критерієм Стюдента. У вибірку були включені курсанти Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кількістю 104 осіб, які навчалися в якості курсантів ВІКНУ віком 17-19 років, з яких близько 40 складала курсанти-жінки. За результатами дисперсійного аналізу виявлені

індивідуально-психологічні відмінності між курсантів-чоловіками і курсантами-жінками за показниками – невротичність, реактивна агресивність, емоційна лабільність. Аналіз порівняння середніх значень свідчить про певний розподіл показників, що описують індивідуально-психологічні особливості адаптації курсантів за статевою ознакою. Аналіз результатів емпіричного дослідження за показниками успішності навчальної та службової діяльності свідчить про перевагу курсантів-жінок в навчанні та відношенні до службових обов'язків. У курсантів-жінок спостерігається прагнення компенсувати некомфортність статусної ролі на етапі адаптації успішністю в навчанні або про примірювання курсантами-жінками чоловічої гендерної ролі. Отже, виходячи із зазначеного вище, можна зробити висновок, що в соціально-психологічній адаптації курсантів є певні відмінності пов'язані з гендерними відмінностями адаптації.

Гаврилюк А.С.

ПРИЧИНИ ВІЙН І ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ МАЙБУТНЬОГО

Проблема та питання війни сягає початку первісного суспільства, коли одне плем'я воювало з іншим, але в повному значенні слова це не були війни, тому що вони не мали за мету підпорядкування одного племені іншому. Нині питання є актуальним в наш час та для нашої держави.

Війна – це суспільно-політичне явище, пов'язане з корінною зміною характеру відносин між державами, народами, націями і переходом протиборчих сторін від застосування ненасильницьких форм і способів боротьби для вирішення протиріч до прямого застосування зброї та інших ненасильницьких засобів для досягнення певної геополітичної, політичної та економічної мети.

Кожна подія завжди має свої причини та наслідки. Наслідком війни для переможців та переможених сторін завжди є: по-перше чисельна кількість втрат людських життів, по-друге удар по економіці, по-третє внутрішні соціально-політичні сутички. Причин, які ведуть до таких негативних наслідків та масштабних війн майбутнього, існує набагато більше:

- *Перша причина*, яка чинить загрозу миру та безпеці світу, є розвиток технологій та комунікацій, а найголовніше – це створення зброї масового знищення. [1, ст.14] З її допомогою країни-власниці, наприклад США, можуть перетворити все в хаос. У певний момент ця тенденція здатна призвести до апокаліптичних наслідків. Вперше в історії простежується небіблійний варіант «кінця світу» - не діяння Божого, а навмисно запущеною людиною ланцюгової реакції глобального катаклізму.

- *Друга причина* – це брак єдності, сили і енергії завжди насторожених та ворогуючих один проти одної держав. Події в цьому випадку розвиватимуться вірогідно двома шляхами: наприклад або ж війна проти Америки об'єднаних слабших держав, або ж ворожнеча між цими державами

переросте у воєнний конфлікт, де ці держави знову ослабнуть, а Америка не постраждає. [1, ст. 18]

- *Третя причина* закладена в неспокійному світі релігії.[1, ст.52] На жаль, іслам та араби асоціюються із тероризмом та Усамою бін Ладеном, який для християн на завжди залишився втіленням зла. Близько 200 повторних інцидентів приписували мусульманам після події 11 вересня 2001 року. На питання чому саме іслам не вселяє довіру, існує відповідь – через розмаїтість умов існування, політичну нестабільність і вибухонебезпечність. За останніми даними, у 32 країнах – членах ООН мусульмани становлять щонайменше 81% населення. Завдяки високим рівням народжуваності і навернення у мусульманство іслам сьогодні зростає швидше за будь-яку іншу релігію світу, що змушує світ ще більше насторожуватись. Доказом є приклад Єгипту, що придушував рух «Братів-мусульманів», а у цій боротьбі організація на страту своїх ватажків відповідала вбивствами перших осіб держави, такими як президент Анвар Садат. Причиною такої небезпеки представників ісламу є результат постійних труднощів, коли політична свідомість має перебувати під сильним релігійним впливом.

- *Четвертою причиною* виступає майнова нерівність. На прикладі мусульман, країни яких досі залишаються слабкими, у яких часто виникають політичні хвилювання, які надалі з образою ставитимуться до Заходу, проте найбільше вони переймаються внутрішніми проблемами, ніж конфліктами з державами-сусідами. Мусульманські країни не приховують різницю класової нерівності між бідними та багатими, що можна простежити, порівнюючи Індію та Об'єднані Арабські Емірати.[1, ст.65] Ще одним доказом є те, що розвинені та багаті країни швидше досягнуть успіху в новому науковому прогресі, в той час інші держави поступляться в цьому розвитку декількома роками, а то й взагалі його не досягнуть, в той час четверта причина матиме міжнародний характер.

- *П'ята причина* – це демографічна ситуація. Постає проблема глобальної міграції, немає чіткого контролю припливу іммігрантів, щоб користь від цього мали обидві сторони. Проблеми високого рівня смертності, нижчих показників одруження, відповідно заведення сім'ї та дітей, поширення інфекцій та хвороб, старіння населення позначились на демографічній ситуації. Однією із головних причин цього – рівень доходів на душу населення.

Основною причиною (із їх великої чисельності) війни Росії з Україною, я вбачаю в тому, що незалежна Україна є головною перешкодою імпералізму Росії, яка втратила місце лідера в євразійській імперії, а повернувши контроль над Україною, Росія автоматично знову отримає змогу перетворитися в потужну імперську державу.

Отже, було зазначено п'ять ймовірних сюжетів майбутнього, що пронизані новими загрозами та викликами, серед яких руйнівні наслідки демографічного вибуху, міграція, етнічна та релігійна ворожнеча, розповсюдження зброї масового знищення. Неминуче буде розширюватись

список інших сценаріїв ескалації насильства, які можуть втілитись в життя внаслідок загострення міжнародних протиріч

Гладкова С.Г.

ІНСТРУМЕНТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІМПЕРСЬКИХ АМБІЦІЙ РОСІЇ

Основною загрозою для державного суверенітету й територіальної цілісності України залишаються агресивні дії Росії, метою яких є руйнування суспільно-політичної стабільності в нашій країні та виснаження національної економіки. Для цього Кремль активно використовує спеціальні служби, які по суті стали основним інструментом досягнення зовнішньо- політичних цілей РФ.

В арсеналі Росії присутній широкий інструментарій реалізації її імперських амбіцій. Проголошуючи на міжнародній арені цинічні заяви про невтручання у внутрішні справи України, Кремль продовжує відряджати на нашу землю не лише радників, інструкторів і найманців, а й регулярні війська. Окуповані РФ Автономна Республіка Крим та окремі райони Донецької та Луганської областей нині перетворені на осередки, де не діють норми ані українського, ані міжнародного права, де Москвою та її маріонетками створено атмосферу страху й ненависті та сформовані джерела суттєвих загроз національній безпеці нашої держави. Концентрація значних угруповань військ уздовж Державного кордону України, перетворення тимчасово окупованої території АР Крим на мілітаризовану зону, проведення масштабних військових навчань на прилеглих територіях Росії та Білорусі – усе це посилює загрозу ескалації збройної агресії з широким застосуванням військової сили РФ.

Істотною загрозою національній безпеці України є діяльність незаконних збройних формувань, які постійно отримують із Росії новітні зразки озброєння, боєприпаси, матеріальні та фінансові ресурси, а також проходять підготовку на військових полігонах РФ. Бойовики, що діють на території Донецької та Луганської областей, широко використовують терористичну тактику, яка має багато спільного з діями організацій, визнаних терористичними на міжнародному рівні (як-от «Аль-Каїда» чи «Ісламська держава»). Події на сході країни негативно впливають на зростання злочинності в цілому у державі, загрозливих масштабів набуває поширення вогнепальної зброї та вибухових речовин.

Останнім часом проти нашої держави кремлівськими функціонерами застосовується відносно новий метод ведення війни – «організаційна зброя». Основними об'єктами впливу «організаційної зброї» є владні інститути України, особливо управлінська ланка стратегічного рівня, бізнесові кола, різноманітні соціальні групи, релігійні конфесії. Варто виокремити кримінальне середовище, яке також потрапляє до сфери застосування «організаційної зброї». Впливи «організаційної зброї» спрямовуються також на викривлення національних цінностей і національної культури, що ставить під сумнів можливість існування української нації в цілому.

Сьогодні національній безпеці держави загрожує також активізація міграційних процесів унаслідок бойових дій на сході України, руйнування економіки та систем життєзабезпечення на тимчасово окупованих територіях, втрата їх людського потенціалу, незаконне вивезення виробничих фондів на територію Росії. Уже зараз в Україні налічується майже 1,6 млн внутрішньо переміщених осіб, що створює додаткові навантаження на державний і місцеві бюджети та системи соціального і медичного забезпечення. Кібератаки, які здійснюються з території РФ, втручання російських спецслужб у виборчий процес у США та деяких європейських країнах свідчать про те, що гібридна війна вийшла за межі нашої держави. Загроза кібербезпеці та безпеці інформаційних ресурсів існує і в Україні.

Об'єкти нашої критичної інфраструктури та державні інформаційні ресурси мають досить високий ступінь уразливості до кібератак. Свідченням цього стала масштабна кібератака, яка тривалий час готувалась висококваліфікованими фахівцями і була здійснена 27 червня 2017 р. напередодні державного свята – Дня Конституції України. Наслідками цієї атаки стали збої в роботі інформаційних систем як державних установ, так і приватного сектору. Також викликає стурбованість фізична та моральна застарілість системи охорони державної таємниці та інших видів інформації з обмеженим доступом. А в особливий період і під час гібридної війни критична інфраструктура й інформаційні ресурси держави мають бути належним чином захищені від терористичних посягань і диверсій.

Щоб ослабити незламність нації та віру українського народу у свою державу, Москва розгорнула широкомасштабну інформаційно-психологічну війну. Цілодобово засоби масової комунікації РФ передають меседжі, у яких принижують українську мову та культуру, фальшують українську історію, формують альтернативну до дійсності викривлену інформаційну картину світу. Завдяки цілеспрямованим зусиллям держави, патріотично налаштованих громадян України, у т. ч. журналістів, вдалося певним чином нейтралізувати ці загрози. Проте відсутність цілісної комунікативної політики держави, недостатній рівень медіакультури суспільства поки що не дозволяють ефективно протидіяти інформаційній війні РФ проти України. Гібридна війна проти нашої держави триває і в економічній сфері. Російський капітал намагається здійснювати вплив на внутрішню політику нашої держави, перешкоджати діяльності стратегічних підприємств і галузей національної економіки, утримувати залежність України від монопольних поставок критичної сировини, насамперед енергетичних ресурсів. Реформи, які відбуваються протягом останніх років у сфері національної безпеки України, уже дають певні позитивні результати. Проте Кремль не полишає спроб установити контроль над владними інститутами України.

Отже, актуальним завданням залишається недопущення зовнішніх впливів на формування політики Української держави, прояви яких постійно модифікуються й ускладнюються. Нині система забезпечення національної безпеки України дозволяє долати суттєві загрози та зменшувати їхні впливи. Не

можна сказати, що всі державні структури працюють однаково ефективно. Передусім нові антикорупційні органи та органи правопорядку ще не запрацювали у повному обсязі. Слід урахувати, що вони були створені фактично «з чистого аркуша», і процеси їх становлення ще не завершено. Незавершеними залишаються реформи й інших складників системи забезпечення національної безпеки, у т. ч. щодо вдосконалення профільного законодавства. Це поки що – уразливі місця у сфері національної безпеки. Перелік загроз національній безпеці не є сталим. Кожен рік гібридної війни проти України демонструє, що з'являються нові загрози, а старі – посилюються, видозмінюються та набувають ще більш досконалих форм.

Головата О.

ВПЛИВ РІЗНИХ РІВНІВ МОТИВАЦІЇ ДОСЯГНЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ЗА КОНТРАКТОМ НА СТУПІНЬ ГОТОВНОСТІ ДО РИЗИКУ

Успіх військово-професійної діяльності військовослужбовців військової служби за контрактом Збройних Сил України в значній мірі залежить від сформованості в них професійної мотивації, серед якої не останнє місце належить мотивації досягнення. Дослідженням проблем мотивації досягнень займалися такі зарубіжні та вітчизняні вчені: А. Бандура, М. Батурін, Л. Бороздіна, Б. Вайнер, М. Селигман, Е. Скінер та ін. На їхню думку, мотивація досягнення – один із різновидів мотивації професійної діяльності, яка пов'язана з потребами людини досягати успіху і уникати невдач. Це така стратегія поведінки людини, коли вона орієнтована на активність, досягнення результатів власної діяльності, не боїться помилок та проявляє здатність до ризику тощо.

Як вказують вітчизняні дослідження останніх років до основних факторів, що впливають на формування мотивації досягнення військовослужбовців військової служби за контрактом в Збройних Силах України, належать: отримання соціального статусу, прагнення до досконалості та розвитку, оптимальне співвідношення заохочень і покарань.

З метою визначення впливу мотивації досягнення на ступінь готовності до ризику військовослужбовців військової служби за контрактом було проведене емпіричне дослідження з використанням наступних методик: “Діагностика особистості на мотивацію до успіху” Т. Елерса та “Діагностика ступеню готовності до ризику” А. Шуберта. Досліджувана вибірка складалася із 30 військовослужбовців військової служби за контрактом, які проходять навчання у Військовому інституті Київського національного університету імені Тараса Шевченка, серед яких в дослідженні прийняло участь 25 чоловіків і 5 жінок. Вік досліджуваних – від 20 до 30 років. Стаж військової служби – від 2 до 5 років.

Серед досліджуваних помітне домінування дуже високого та високого рівня мотивації успіху. Аналіз результатів дослідження дозволяє зробити певні висновки:

загалом, в досліджуваній вибірці, сформований високий рівень мотивації досягнення;

у більш досвідчених військовослужбовців готовність до ризику нижче, ніж у недосвідчених;

у жінок готовність до ризику реалізується за більш визначених умов, ніж у чоловіків;

в умовах групи готовність до ризику проявляється сильніше, ніж тоді коли люди діють поодиночі, і залежить від групових очікувань.

Загалом, результати використаних методик дозволяють стверджувати, що військовослужбовці військової служби за контрактом, сильно орієнтовані на успіх і проявляють середній ступінь готовності до ризику. Ті ж, хто боїться невдач, віддають перевагу малому або, навпаки, занадто великому рівню ризику. Чим вища мотивація до успіху у військовослужбовці військової служби за контрактом – тим нижча готовність до ризику. При цьому, мотивація до успіху впливає і на надію на успіх: при сильній мотивації до успіху надії на успіх зазвичай скромніші, ніж при слабкій мотивації до успіху.

Таким чином, мотивація досягнень у військовослужбовців здатна підвищувати рівень ризику у військовослужбовців в умовах фізичної небезпеки чи у бойових діях. Тому, при укомплектуванні військових підрозділів слід враховувати рівень мотивації досягнень та сприяти його розвитку що призведе до підвищення готовності ризикувати у кожного військовослужбовця.

Голосна О.С.

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК ЧИННИК ДЕМОКРАТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ

Із набуттям Україною статусу незалежної держави демократизацію було проголошено як стратегію подальшого розвитку. Україна стала однією із постсоціалістичних країн, котра приєдналася до глобальних трансформаційних тенденцій сучасного світу.

Сьогодні в суспільній думці з демократією асоціюються багато величних ідеалів і цінностей – народовладдя, індивідуальні свободи та права людини, плюралізм, толерантність, загальний добробут, справедливість, гласність тощо – саме до цих ідеалів прагне дійти наша держава. Однак, зараз, у політичній сфері Україна має перехідний (гібридний) політичний режим (демократичний з елементами авторитарного політичного режиму).

Політична історія незалежної України є доволі простою. Вона являє собою типову картину транзитивного суспільства, яке, не маючи власної державної й загалом сталої загальнонаціональної традиції, втрапило в посттоталітарну руїну, яка розпочалася, звісно, не з 1991 р., а щонайменше з

часів брежнєвської стагнації (так званого застою). Хаос неупорядкованих суспільних відносин за умов соціальної, культурної та економічної слабкості суспільства, тобто української громади, став надзвичайно вигідним середовищем для дії єдиної організованої сили суспільства – комуністичної номенклатури та її соціальних сателітів. За кілька років із цього поживного бульйону, розігрітого загальним зубожінням мас, викристалізувався авторитарний політичний режим, що проіснував від середини 90-х майже 10 років, і впав наприкінці 2004 р. завдяки Помаранчевій революції. На зміну йому прийшло, звичайно, не народовладдя, а *олігархічна республіка*, яка, у свою чергу, переродилася за часів президентства В.Януковича на новий авторитарний режим. Цей режим, втрачаючи будь-яку суспільну підтримку та не створюючи економічної основи для свого існування (натомість, відверто розграбовуючи успішні бізнеси), швидко скочувався до опори лише на насильство та фактичну відмову від суверенітету на користь іншої держави, сподіваючись протриматися за рахунок зовнішньої сили, якою виступала путінівська Росія. За умови повного економічного банкрутства й соціального фіаско єдиною перспективою виживання режиму став перехід під патронат Кремля та перетворення суверенної держави на московське намісництво (розіграш “європейської карти” за подібним сценарієм виявився невдалим через надто глибоку всебічну залежність від Росії й передбачувану неготовність Європи підтримувати авторитарний, усе більш репресивний режим).

На сьогоднішній день, Україна знаходиться саме у стані демократичної трансформації в усіх сферах суспільного життя. Це неодноразово доводили нам мітинги на Майдані та й сама Революція гідності. Євроінтеграція тут є пріоритетним вибором України і успішне її здійснення може створити сприятливі умови для економічного зростання, децентралізації влади, більшої її прозорості та відкритості, підвищення стандартів життя, рівня освіти і культури, безпеки країни, зміцнення її державності та правового ладу, а головне, демократичних процесів і процедур.

Метою євроінтеграційної політики України є проведення необхідних соціально-економічних, політичних перетворень та створення сприятливих зовнішньополітичних умов для вступу України в ЄС.

Найважливіший документ, що підтверджує співпрацю між ЄС та Україною – це Угода про асоціацію. За своїм обсягом і тематичним охопленням ця угода є найбільшим міжнародно-правовим документом за всю історію України та найбільшим міжнародним договором з третьою країною, коли-небудь укладеним Європейським Союзом.

1 вересня 2017 року – після тривалого процесу ратифікації Угода про асоціацію між Україною та ЄС набула чинності у повному обсязі.

Можна стверджувати, що головний сенс євроінтеграції полягає не в залученні країни до європейських структур та зовнішньополітичному співробітництві з ЄС, а в достеменному перетворенні самого українського життя відповідно до соціокультурних європейських цінностей. Тих, які є

чільними не для емпіричної політики нинішніх європейських держав, а визначають фундаментальну культурно-історичну “ідею Європи”.

Отже, слід підкреслити, що євроінтеграція в Україні, залишає по собі помітний демократичний відбиток, який, в свою чергу дасть потужний поштовх до демократизації всіх сфер життєдіяльності українців.

Гофман А.І.

ВИКОРИСТАННЯ ГРАМАТИЧНИХ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПІД ЧАС ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТІВ

Для полегшення процесу перекладу було виокремлено цілу низку різноманітних видів перекладацьких трансформацій, що допомагають військовим перекладачам уникнути значної кількості проблем і підігнати іноземні тексти під стилістичні і морфологічні особливості мови, на яку здійснюється переклад.

Універсальної класифікації перекладацьких трансформацій, на жаль, не існує: для наявних перетворень характерна або широта, або відносна вузькість підходу. Але важливо пам'ятати, що будь-який переклад з однієї мови на іншу неможливий без граматичних видозмін – прийомів перетворення англійського речення у синтаксичні структури, властиві українській мові.

При цьому всі різновиди граматичних трансформацій можна звести до таких категорій:

1. зміна порядку слів; 2. зміна структури речення (повна або часткова); 3. заміна частин мови і членів речення (функціональна заміна); 4. додавання і вилучення слів.

При цьому останні два прийоми часто зумовлені і дією лексичних чинників.

а) заміна частин мови

1. заміна дієслів: особові і безособові форми англійського дієслова замінюються іменником. Заміни можуть бути обов'язковими, коли в українській мові не має відповідного дієслова.

2. заміна іменників: Ці заміни відбуваються рідше, ніж заміни дієслів. Найчастіше замінюють іменники, які не мають прямого відповідника.

As a result, Ukraine is now the largest beneficiary of NATO grants for scientific collaboration. – Як наслідок, Україна зараз отримує найбільшу кількість грантів НАТО на наукове співробітництво. В даному реченні можлива заміна іменника «beneficiary» дієсловом: отримувати гранти. Відповідно замінюється прикметник «the largest» - «найбільша кількість».

3. заміна прикметників і прислівників: прикметники замінюються іменниками, дієсловами і прислівниками. Так, часто в офіційних документах зустрічається прикметник eligible, який часто у контексті перекладається як

мати право на/ мати право бути обраним. Але можливим залишається й варіант бути придатним.

b) додавання слів з граматичних причин (відбувається як з лексичних, так і з граматичних причин). Така необхідність виникає при перекладі синтаксичних комплексів та деяких конструкцій, не властивих українській мові (абсолютних конструкцій), або ж це необхідно з причин забезпечення адекватного і еквівалентного перекладу:

NATO will also provide assistance to Ukraine to rehabilitate injured military personnel (Joint Statement of the NATO-Ukraine Commission). Одним із варіантів перекладу може слугувати наступний: НАТО надаватиме допомогу в реабілітації особового складу ЗС, який дістав поранення внаслідок бойових дій (Спільна заява Комісії Україна-НАТО). При цьому словосполучення to rehabilitate injured military personnel прикладатиметься в контексті за допомогою додавання слів з лексичних причин. Щоправда, rehabilitate також можна піддати лексичній трансформації і замінити в певних випадках на «відновлення здоров'я».

PfP exercises also help develop plans and effective disaster-response capabilities to deal with other natural emergencies such as avalanches and earthquakes. - Організація "Партнерство заради миру" також допомагає розробляти плани та покращувати можливості ліквідації наслідків стихійних лих та вирішувати проблеми пов'язані з природними катаклізмами, такими як лавини та землетруси. У цьому реченні довелося додати іменник «організація», щоб було зрозуміло, про що йде мова, та вдатися до перестановки і додавання при перекладі «disaster-response capabilities» - «можливості ліквідації наслідків стихійних лих».

c) вилучення слів: випускаємо лише повнозначні слова. Специфіка синтаксичних зв'язків в а/м інколи вимагає надмірного вживання дієслів, які виражають почуття, сприймання і висловлювання. Зокрема:

to modernize the welfare state - покращувати добробут, при цьому зовсім не обов'язково залишати іменник «state» (стан); to provide for own defence and security - забезпечувати власну безпеку і оборону (опускається прийменник for(для, щоб)), capacity-building in security and defence sector - розбудова потенціалу сектору безпеки і оборони (опускається прийменник in), to continue on one's reform path – продовжувати шлях реформ (опущення прийменника on).

d) Заміна структури речення з лексичних причин. Часто трапляється так, що лише з допомогою перебудови англійського речення можливий адекватний переклад.

Зрозуміло, що при перекладі навіть одного короткого речення найчастіше неможливо обмежитись лише одним видом граматичних трансформацій. Перекладач вдаватиметься до різноманітних перетворень, аби передати зміст речення у притаманній манері українській мові. Зокрема:

Senior level meeting of the NUC are prepared by the Political Committee in NUC format (or NUC PPC), which also serves as the site for ongoing exchanges on political and security issues of common interest, and the preparation and assessment

of Ukraine's programs of cooperation with NATO. - Засідання вищого рівня Комісії Україна-НАТО організована Політичним комітетом у форматі КУН, який також виконує функцію форуму для обміну думками з питань політики та безпеки, що становлять спільний інтерес, а також підготовку та оцінку українських програм співпраці з НАТО. При цьому, senior level meeting - засідання вищого рівня, де доречно звернутися до незначної перестановки та перенести означення після іменника, здійснити вилучення «ongoing» (сучасний, теперішній), щоб уникнути нагромадження понять; та використати додавання: of common interest – що становлять спільний інтерес.

Гуревич Ю.

ВІЙСЬКОВА ЦЕНЗУРА ЯК СКЛАДОВА ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ. ДОСВІД ІЗРАЇЛЮ

В цій роботі розглядається військова цензура, як складова інформаційної безпеки, на основі досвіду Ізраїлю.

Ізраїль демократична держава, де на законних підставах діє попередня військова цензура на будь-які публікації, як на теле- і радіопередачі, так і на газетні статті. Цензура поширюється і на передачу інформації в інші країни (включаючи репортажі, підготовлені іноземними журналістами).

Правила цензури є суворими: діє заборона на показ жертв серед військових, заборонено показувати техніку. Якщо ракета долетіла до населеного пункту, то журналістам не дозволяють зняти характер пошкоджень, щоб ворог не міг оцінити точність і координати удару. Кількість і склад підрозділів теж повідомляти теж заборонено.

На чолі військової цензури стоїть офіцер в чині бригадного генерала. Незважаючи на те, що він підпорядкований вищим особам у військовій ієрархії (голові розвідувального відділу) і сам є командиром цілого підрозділу (військова цензура є одним з армійських підрозділів), він призначається на посаду міністром оборони.

У кожному підрозділі є свій прес-офіцер, який постійно знаходиться на передовій. Їх спеціально навчають тому, що можна показувати, а що ні. Є там також військова преса і військове радіо.

Після закінчення бойових дій, публікуються списки загиблих. Обов'язково створюється незалежні комісії. Очолює їх глава верховного суду у відставці. Вони мають повний доступ до закритої інформації, мають право оцінювати накази командирів і брати свідчення, а потім виносити рішення. Результати роботи подібних комісій виносяться на обговорення в Кнесет (парламент) і стають публічними.

Отже, Ізраїль є країною, яка постійно воює, і де військова цензура – це невід'ємна частина військової кампанії. Тому досвід Ізраїля є необхідним Україні. Непотрібно давати ворогу можливості себе вразити, зрозуміти, які

сили проти тебе воюють, з якими підрозділами і технікою має справу, навіть якщо в кадр попаде хоч один шеврон.

Дашківська О.В.

МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА В СУЧАСНОМУ СВІТІ ЯК НОВА ГАЛУЗЬ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА: АКТУАЛЬНІСТЬ ВИВЧЕННЯ ТА ОСНОВОПОЛОЖНІ РЕАЛІЇ

Прагнення держав забезпечити стабільний мир на землі величезною мірою залежить від зовнішньої політики й безумовного виконання принципів і норм сучасного міжнародного права. Об'єктивна потреба їхнього співробітництва в питаннях забезпечення миру зумовила процес формування й функціонування нової галузі загального міжнародного права — права міжнародної безпеки. Сьогодні поряд із небезпекою міждержавних конфліктів, що зберігається, дедалі серйознішою стає загроза конфліктів внутрішньодержавних, породжуваних міжнаціональними, міжетнічними й міжрелігійними суперечностями. У наш час тема безпеки дуже актуальна. І зрозуміло, чому. У сучасну епоху постійних воєнних конфліктів потрібен механізм їхнього врегулювання, а особливо запобігання. Колишній Генеральний секретар ООН Бутрос Бутрос Галі зазначав, що без миру не може бути розвитку й у суспільстві назриватиме конфлікт. Право міжнародної безпеки являє собою систему принципів і норм, що регулюють військово-політичні відносини держав і інших суб'єктів міжнародного права з метою запобігання застосуванню військової сили в міжнародних відносинах, обмеження й скорочення озброєнь.

Цілком чітко визначилися головні, основоположні реалії у сфері міжнародної безпеки міждержавних відносин. Серед них, зокрема, такі:

1. Ідеологічна й класова боротьба не можуть лежати в основі мирних міждержавних відносин.

2. Ядерна війна не може бути засобом досягнення політичних, економічних, ідеологічних і будь-яких інших цілей. Тому існують договори про заборону ядерної зброї та зброї масового знищення.

3. Міжнародна безпека має всеосяжний характер. Тобто стосується багатьох питань і сфер громадського життя.

4. Міжнародна безпека неподільна. Не можна будувати безпеку однієї держави за рахунок безпеки іншої. Не можна допускати гонку озброєнь.

5. Неабияк зросла миротворча роль ООН у боротьбі за безпеку.

Реалії сучасного світу й інші чинники свідчать, з одного боку, про багатогранність і всеосяжний характер міжнародної безпеки, а з другого — про нерозривний зв'язок безпеки кожної держави з безпекою всієї міжнародної спільноти, а також між безпекою та розвитком. Загальна зацікавленість держав у колективних діях для забезпечення безпеки цілком природна. Адже будь-який конфлікт усередині одної країни може «перекинутися» на територію іншої, а

локальний конфлікт — перерости у світову війну. Право міжнародної безпеки має одну особливість: його принципи під час регулювання міжнародних відносин тісно переплітаються з принципами та нормами решти галузей міжнародного права й, отже, утворюють вторинну структуру, що обслуговує, по суті, всю систему сучасного міжнародного права. Тобто право міжнародної безпеки є комплексною галуззю сучасного міжнародного права. Основним джерелом, що регламентує міжнародно-правові способи й засоби забезпечення миру, є Статут ООН. Підтримувати міжнародний мир і безпеку, вживаючи ефективних колективних заходів, — головна мета Організації Об'єднаних Націй. Ухвалені в рамках ООН резолюції Генеральної Асамблеї, що містять принципово нові нормативні положення й орієнтовані на конкретизацію приписів Статуту, також можна віднести до категорії джерел права міжнародної безпеки. Наприклад, «Про незастосування сили в міжнародних відносинах і заборону навечно застосування ядерної зброї» (1972 р.) або «Визначення агресії» (1974 р.) і багато інших, які будуть розглядатися у бакалаврській роботі. Особливої уваги заслуговують документи, ухвалені в рамках НБСЄ. Міжнародне право розв'язує проблеми загрози миру й розробляє для цього арсенал конкретних засобів. Це сукупність правових та інших методів, спрямованих на збереження миру й запобігання збройним конфліктам і застосовуваних державами індивідуально або колективно. Підтримання міжнародного миру й безпеки покладено на Генеральну Асамблею й Раду Безпеки ООН. Їхню компетенцію чітко розмежовано.

Ділай А.Ю.

МЕДІА-ТЕРОРИЗМ ЯК ВИКЛИК ДЛЯ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ ДЕРЖАВИ

В умовах тотальної глобалізації, швидкого розвитку інформаційно-комунікативних технологій та все доступності до інформації загалом, ЗМК почали відігравати ключову роль у формуванні порядку денного та картини світу в цілому.

За допомогою мас-медіа практично кожний може впливати на інформаційний простір. Мас-медіа вже не інформують, а формують аудиторію. Питання полягає в тому, якими методами це робиться і якими властивостями аудиторію наділяють.

Після подій 11 вересня 2001 року у США виникло нове для світу поняття «медіа-тероризм», практично одночасно виникло й інше поняття як «стратегічні комунікації». Обидва терміни з'явилися як реакція на зміни у світі, як посилення інформаційного протистояння між світовими гравцями. Тому розглянемо їхні значення, взаємозв'язок та взаємозалежність.

Тема інформаційної війни наразі є найбільш досліджуваною в різних галузях. Серед найбільш відомих вітчизняних та закордонних науковців, які працюють із тематикою інформаційної війни, є Д. Волкогонов, С. Гриняєв,

О. Калиновський, А. Крутських, М. Павлютенкова, В. Петров, Г. Почепцов, А. Федоров, Д. Фельдман, І. Шаравов та ін.

Цілий ряд досліджень зосереджуються на вивченні розвитку тероризму в умовах формування інформаційного суспільства, а також особливостей відносин між тероризмом та мас-медіа. Серед досліджень з означеної проблематики варто назвати роботи таких науковців, як Д. Белл, А. Локер, Б. Накос, Р. Ньюїт, К. Поппер, Е. Тоффлер, С. Хантінгтон та ін.

Сучасний розвиток інформаційної сфери спричинив зміни у веденні інформаційної боротьби. Сьогодні більш активно почали проводитись психологічні операції та інтенсивніше впроваджуватися нові інформаційні технології.

На даному етапі поняття інформаційної війни використовується з метою демонстрації досягнення інформаційної переваги, яка стала розглядатися не тільки як зброя, але і як ціль. Тому інформація сьогодні стала тим інструментом, завдяки якому можна впливати на перебіг будь-яких подій/ситуацій/рішень. Вплив за допомогою ЗМК задля досягнення власних інтересів чи тиску на політикум ми можемо назвати медіа-тероризмом.

Як правило, тероризм вимагає яскравої картини. Саме тому, найчастіше терористи чи ті, хто використовує технології медіа-тероризму послуговуються телебаченням. Однак, якщо спостерігати за тенденціями використання різних ЗМК, то можемо помітити, що саме новітні медіа-платформи почали зазнавати ширшого використання для подібних цілей.

Саме тому, на початку XXI століття тероризм став всесвітнім телетеатром жаху, який «показ» якого чітко зрежисований і спрогнозований для формування бажаних результатів.

Як відповідь на тероризм у ЗМК ми можемо протиставити стратегічні комунікації держави. Засновники цього поняття говорили, що стратегічні комунікації – це комплекс заходів в інформаційній сфері з метою впливу на іноземні аудиторії та задля досягнення інтересів держави.

Виділяють такі основні напрямки впливу, як емоції/цінності, раціональні/когнітивні процеси та тиск на користь соціального послуху. Як відомо, впливати можна як індивідуально, так і на масу. У будь-якому випадку перед стратегічними комунікаціями як інструментом боротьби проти медіа-тероризму постає завдання дослідження своєї аудиторії і вплив на неї за допомогою найбільш ефективного засобу.

Однак, в умовах інформаційного протистояння у гібридному мирі має місце однаковий продукт для всіх, який би формував стратегічний глибинний наратив. Це та база, довкола якої формується нація як така.

Отже, медіа-тероризм сьогодні є справжнім викликом для держави. І тільки ефективна система стратегічних комунікацій може бути противагою у якості важливого інформаційного інструменту захисту та реалізації своїх інтересів. Україна сьогодні має прагнути стратегічного лідерства в інформаційному просторі.

ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПІЛОТНОГО ЛІТАЛЬНОГО АПАРАТА ЯК ЗАСОБА ВИКОНАННЯ АЕРОФОТОТОПОГРАФІЧНОЇ ЗЙОМКИ

Аерофотознімання (АФТЗ) є основним видом (методом) державного картографування великих територій і полягає у фотографуванні земної поверхні з літака за чітко розробленими технічними умовами. У комплекс аерофотознімальних робіт входять: власне аерознімання та отримання аерознімків, топографо-геодезичні та фотограмметричні роботи. Даний процес трудомісткий та потребує ретельної підготовки, тому не завжди використання саме літаків для АФТЗ є економічно обґрунтованим. В такому випадку альтернативою дорогого в обслуговуванні та експлуатації літака, наприклад АН-30А, може стати безпілотний літальний апарат (БПЛА).

БПЛА вертолітного типу проводить вертикальний зліт та посадку, що дозволяє використовувати його на будь-якій території, злітно-посадкова смуга більше не потрібна, запуск даних пристроїв можна проводити навіть з руки. Невеликі габарити дозволяють легко транспортувати БПЛА в будь-яку точку для виконання поставлених завдань. Саме конструкція БПЛА у вигляді квадрокоптера дозволяє постійно керувати висотою знімання, що робить можливим проведення низьковисотного знімання також дана компоновка дозволяє проводити знімання на низькій швидкості. Низьковисотне знімання на малих швидкостях недоступне для стандартних літаків, що використовуються в АФТЗ. Знімання під кутом до горизонту, що також є однією з переваг використання БПЛА, дозволяє провести вдале дешифрування багатьох класів об'єктів з визначенням деяких їх характеристик, як висота, ширина та тип об'єкта. У випадку необхідності виконання зйомки на невеликих об'єктах – площинних та лінійних територіях промислових забудов, ліній електропередач, важкодоступних місцях саме застосування невеликого, портативного літального апарата є економічно обґрунтованим та ефективним. Як відомо, сам процес аерофотозйомки потребує значної в об'ємі та трудомісткої підготовчої частини: підготовка плану польоту, розрахунок необхідного значення перекриття знімків, згущення наземної геодезичної мережі, калібрування фотоапаратів та технічний огляд літака. Використання БПЛА дозволяє виключити деякі вищевказані етапи, адже все, що потрібно – це виїхати на місце знімання з безпілотником та задати бажані параметри перекриття та кутів нахилу, далі апарат в автоматичному режимі виконає зйомку заданої площі з необхідними параметрами.

Отже, підсумовуючи, можна вказати такі основні переваги використання БПЛА при аерофотозйомці:

1) невелика висота знімання – можливо виконувати знімання на висотах від 10 до 200 метрів для отримання надвисокого розрізнення (одиниці й десятки сантиметра) на місцевості;

2) точковість – можливість детального знімання невеликих об'єктів і малих ділянок там, де це цілком нерентабельно або технічно неможливо зробити іншими способами, наприклад, в умовах міської забудови;

3) мобільність – не потрібні аеродроми або спеціально підготовлені злітні майданчики, БПЛА легко транспортуються легковими автомобілями (або переносяться вручну), відсутня складна процедура дозволів і узгодження польотів;

4) висока оперативність – весь цикл, від виїзду на знімання до одержання результатів, займає кілька годин;

5) екологічна чистота польотів – використовуються малопотужні бензинові або безшумні електричні двигуни, забезпечується практично нульове навантаження на навколишнє середовище.

Дробчак Л.В.

ПСИХОСОМАТИЧНІ ПРОЯВИ СТРАХУ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІД ЧАС ПЕРЕБУВАННЯ В ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ

Психосоматика в перекладі з грецької мови означає «психо» -душа і «soma, somatos» — тіло. Психосоматичні розлади (наприклад, проблеми з травленням, підвищення тиску, болить голова тощо). Отже, якщо простими словами психосоматика – це реакція нашого тіла, (організму) на наш психо-емоційний стан. Це можуть бути витіснені та не усвідомлені людиною такі переживання та емоції як внутрішні конфлікти, різні страхи, сором, не виражена агресія та багато інших які не приживаються, а залишаються в несвідомому.

Що найчастіше психосоматичні прояви зустрічаються в результаті «нездорової» адаптації людини до життєвих обставин, коли нервова система не в змозі «проковтнути» потік даних.

Страх – це психічний стан, що виникає на основі інстинкту самозбереження як реакція на дійсну або уявну небезпеку у вигляді важкого емоційного стану. Страх має багато причин як суб'єктивного (мотивація, емоційно-вольова стійкість тощо), так і об'єктивного порядку (особливості ситуації, складність завдань, перешкоди та ін). Існують різні види страху: переляк, побоювання, страх, афект, жах і ін. найсильніший вид страху - афективний страх, його загальна характеристика була дана раніше.

Однією з емоцій на якій ґрунтується психосоматична теорія є страх. Страх контролює військовослужбовця в зоні бойових дій (страх смерті, страх замкненого простору, наприклад, при обстрілі противником (супроводжується несвідомим прагненням покинути це укриття, не дивлячись на ще більшу загрозу), невиліковно захворіти, страх за наслідки своїх дій).

У військовослужбовців прояв емоційних розладів у вигляді різних за важкістю проявів і тривалості страхів, тривожно-депресивних, астеносубдепресивних реакцій, що в умовах хронічного стресу (страху) чи такого, що повторюється, переходять в затяжні невротичні стани з високою ймовірністю подальшого формування психосоматичних розладів.

Найбільш складною проблемою психосоматичних розладів є психосоматичні захворювання, які виникають внаслідок психічних причин та стають соматичними за протіканням, тобто набувають всіх ознак, властивих будь-якому хронічному соматичному захворюванню (Б. Любан-Плоцца і ін., 1996).

Власне до психосоматичних захворювань відносять: ішемічну хворобу серця, гіпертонічну хворобу, виразкову хворобу шлунка і дванадцятипалої кишки, бронхіальну астму, неспецифічний виразковий коліт, ревматоїдний артрит, нейродерміт, тиреотоксикоз, цукровий діабет і деякі інші.

Зелений Д.А.

ЗАХИСНІ МЕХАНІЗМИ ПСИХІКИ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ЯКІ БРАЛИ УЧАСТЬ В АТО

Протягом всього свого життя, з моменту народження і до самої старості, особистість використовує захисні механізми, які допомагають їй успішно справлятися з травмуючими подіями, які трапляються на її життєвому шляху. Військовослужбовці не є винятком. Навпаки, бійці, які приймали або беруть участь у бойових діях, найчастіше піддаються стресу. Спрацювання захисних механізмів не тільки допомагає справитися з травмуючими наслідками певних ситуацій, але й наносить певну шкоду психіці військовослужбовця. Він починає відгороджуватися від сім'ї, після повернення невпевнено почувається в суспільстві. В час, коли в країні ведуться бойові дії, ця тема є досить актуальною і тому потрібно вміти розпізнавати механізми психіки, які наносять шкоду, та вміти працювати з ними, щоб покращити психічний стан бійців.

Термін «Захисні механізми» був запропонований З. Фрейдом в 1926р. В даний час під психологічним захистом розуміють спосіб, за допомогою якого особистість охороняється від впливу, що загрожує напруженістю і веде до дезінтеграції особистості. Основними і загальними для різних видів захисних механізмів рисами, на думку Фрейда і всіх його послідовників, є те, що вони:

1. Несвідомі, тобто людина не усвідомлює ні причин, ні мотивів, ні цілей, ні самого факту своєї захисної поведінки відносно певного явища або об'єкта;
 2. Завжди спотворюють, фальсифікують або підміняють реальність.
- Внаслідок цього захисні механізми часто розглядаються як дезадаптивні.

Роль механізмів психологічного захисту особистості полягає в тому, що вони несвідомо оберігають від емоційно негативного перевантаження. Люди рідко використовують будь-який єдиний механізм захисту - зазвичай вони

застосовують різні захисні механізми для вирішення конфлікту або ослаблення тривоги.

Тривога – попередня емоція в зв'язку з загрозою/страхом. Захисні механізми нейтралізують і маскують тривогу, пов'язуючи психічну енергію людини, оскільки на підтримку механізмів потрібна ця енергія. Першим до захисних механізмів звернувся З. Фрейд, пов'язуючи це зі своєю теорією сексуальності. Зараз описано більше 20 механізмів. Основні з них:

1. Витіснення (придушення) - первинне усвідомлення. Забуте проявляється в снах, помилкові дії, неврозах.

2. Заперечення. Ігнорування реальності.

3. Раціоналізація. Знаходження прийнятних причин для неприйнятних дій.

4. Реактивне утворення. Підміна діаметрально протилежною поведінкою або емоцією. Агресія трансформується в любов до тварин.

5. Проекція. Приписування іншим своїх думок, почуттів, емоцій.

6. Ізоляція. Подія усвідомлюється, але не переживається. Віддалення викликає тривогу частини ситуації від самої ситуації.

7. Регресія. Найпримітивніший спосіб захисту. Говорити дитячим голосом, плакати, колупати в носі.

8. Сублімація. Перенаправлення енергії природних потягів у соціально схвалюване русло. Фрейд розглядав все мистецтво як сублімацію психосексуальної енергії.

Методика, що була використана - опитувальник П. Келлермана Конте – “Методика індекса життєвого стилю”, був розроблений Р.Плутчіком в співавторстві з Г.Келлерманом і Х.Р.Контом в 1979 році. Тест використовується для діагностики різних механізмів психологічного захисту. Механізми психологічного захисту розвиваються в дитинстві для стримування, регулювання певних емоцій; всі захисні механізми в своїй основі мають механізм придушення, який спочатку виник для того, щоб перемогти почуття страху. Передбачається, що існує вісім базисних захистів, які тісно пов'язані з вісьмома базисними емоціями психоеволюційної теорії. Існування захистів дозволяє опосередковано виміряти рівні внутрішньо-особистісних конфліктів, тобто дезадаптовані люди повинні використовувати захисні механізми в більшій мірі, ніж адаптовані особистості. Захисні механізми намагаються звести до мінімального негативні події, що травмують особистість. Ці переживання в основному пов'язані з внутрішніми або зовнішніми конфліктами, станами тривоги чи дискомфорту. Механізми захисту допомагають нам зберегти стабільність своєї самооцінки, уявлення про себе і про світ. Так само вони можуть виступати в ролі буферів, намагаючись не допустити дуже близько до нашої свідомості надто сильні розчарування і загрози, які приносять нам життя. У тих випадках, коли ми не можемо впоратися з тривогою або страхом, захисні механізми спотворюють реальну дійсність з метою збереження нашого психологічного здоров'я і нас самих як особистість. В роботі використано такі теоретичні методи як аналіз, порівняння та узагальнення

літератури з визначеної проблематики. А також такі емпіричні методи, що включають психодіагностичні методики.

Дослідження було проведено серед військовослужбовців контрактної служби (20 чоловік) Військового інституту Київського національного університету ім. Т.Шевченка. Досліджувани були різного віку та статі.

Вісім механізмів психологічного захисту особистості формують вісім окремих шкал, чисельні значення яких виводяться з числа позитивних відповідей на певні зазначені вище твердження, розділені на число тверджень в кожній шкалі.

Отже, результати дослідження показали, що найчастіший захисний механізм, який спрацьовує у військовослужбовців в даній групі – витіснення. Майже 50% досліджуваних показали даний результат. Інший захисний механізм – проекція, було виявлено у 30%. А такі захисні механізми, як: регресія, заперечення та компенсація набрали по 10% кожен. Це говорить про те, що дані захисні механізми доволі рідко спрацьовують.

Як висновок, військова справа дуже тяжка робота, як з фізичної точки зору, так і з психологічної. Але якщо виконувати фізичну справу нам допомагають певні прилади, наш фізичний розвиток, то з психологічної точки зору, саме захисні механізми виконують функцію «бронежилету» душі. Як було вказано на початку роботи, метою було виявлення домінуючих захисних механізмів, які допомагають адаптуватися до травмуючих ситуацій. Таким чином, було виявлено, найчастіше спрацювання таких механізмів, як: заміщення, витіснення, проекція та регресія. Не зважаючи на статус військовослужбовця та його місцезнаходження – в бойовій ситуації чи в тилу – він використовує підсвідомо свої захисні механізми для ліпшого проходження військової служби.

Кагарлицька М.А.

ПСИХОЛОГІЧНА ДІАГНОСТИКА СХИЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ДО СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ

Соціально-вікова категорія як «курсант ВВНЗ» визначена подвійним ознаками підвищеного суїцидального ризику, а саме: за віковим критерієм (особливості: нестійка самооцінка, труднощі соціально-психологічної адаптації, емоційною нестійкістю, імпульсивністю тощо) та критерієм професійної діяльності (проходження військової служби) (особливості: чітке дотримання розпорядку дня, брак вільного часу, несення служби у добових нарядах, специфіка відносин у військових підрозділах тощо).

Суїцид слідує розуміти не як безглуздий і необґрунтований вчинок - будь-яке самогубство на підставі логічних передумов, образу мислення і зосередженості на певному крузі проблем здається логічним людині, яка його скоює - а як реакцію на фрустровані психологічні потреби людини. Перш за все суїцид скоюється через неможливість реалізувати або незадоволення

потреб. Як відомо вони, є забарвленням або текстурою нашого внутрішнього психічного життя. Зустрічається безліч безглузвих смертей, але ніколи не буває безглузвих і безпідставних самогубств.

Для попередження суїцидальної поведінки військовослужбовців велике значення має вивчення мотивів даної поведінки. Оскільки, аналізуючи даний вид поведінки, дослідник насамперед мусить вивчити її внутрішні причини. Ними виступають мотиви і мотивація суїцидальної поведінки конкретного військовослужбовця.

Сьогодні, завдяки зусиллям соціологів, психологів, медичних працівників почали з'являтися наукові розробки, що не лише пояснюють самогубства, а мають на меті їх попередження.

Аналіз теоретичних джерел свідчить, що проблема психологічного вивчення схильності до суїцидальної поведінки є актуальною у сучасних психологічних дослідженнях. Психологічне вивчення суїцидальної поведінки військовослужбовців потребує пошуку новітніх наукових підходів та засобів психодіагностики та психопрофілактики.

Карачинський О.А.

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСОБИСТІСНИХ ХАРАКТЕРИСТИК ТА АКТУАЛЬНИХ ПСИХІЧНИХ СТАНІВ КОЛИШНІХ КОМБАТАНТІВ ПІД ВПЛИВОМ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ДІАЛЕКТИЧНИХ СТРАТЕГІЙ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ

Для більш глибокого розуміння психологічних процесів, які відбуваються з особистістю протягом реабілітаційного періоду, однією із задач нашого емпіричного дослідження було отримання інформації про особистісні характеристики та актуальні психічні стани колишніх комбатантів. Це дасть змогу зрозуміти, чи відбуваються трансформації особистісних характеристик та психічних станів у процесі трансформації смислових структур під впливом психологічного консультування за допомогою діалектичних стратегій психологічного впливу. У якості інструментів для виявлення особистісних характеристик та актуальних психічних станів військовослужбовців було використано «П'ятифакторний опитувальник особистості 5PFQ» адаптовану версію тесту «Big Five».

На етапі констатувального експерименту першого порядку показники по всім основним рисам особистості між експериментальною та контрольною групами майже не відрізнялись. Низькі значення були за такими факторами, як «інтроверсія – екстраверсія» у напрямку інтроверсії, «відокремленість – прив'язаність» у напрямку відокремленості. Середні значення були за такими факторами, як «імпульсивність – контрольованість» та «практичність – експресивність». Високі значення були за фактором «емоційна стійкість – емоційна нестійкість» у напрямку емоційної нестійкості.

На момент констатувального експерименту другого порядку у контрольній групі змін майже не відбулось. У експериментальній групі відбулись наступні зміни значень факторів:

- «інтроверсія – екстраверсія» – значуще збільшення у напрямку екстраверсії;
- «емоційна стійкість – емоційна нестійкість» – значуще зменшення у напрямку емоційної стійкості;
- «відокремленість – прив’язаність» – незначне збільшення у напрямку прив’язаності;
- «імпульсивність – контрольованість» – незначне збільшення у напрямку контрольованості;
- «практичність – експресивність» – значення майже залишились на місці.

На момент констатувального експерименту другого порядку у контрольній групі змін майже не відбулось. У експериментальній групі відбулось певне коригування показників факторів. Так, фактор «інтроверсія – екстраверсія» зменшився до середнього рівня у напрямку інтроверсії, фактор «емоційна стійкість – емоційна нестійкість» збільшився до середнього рівня у напрямку емоційної нестійкості. Фактори «відокремленість – прив’язаність» та «практичність – експресивність» майже змін не зазнали, утвердившись на середньому рівні. Показники фактору «імпульсивність – контрольованість» трохи зменшились, залишившись на високому рівні.

Психологічне консультування за допомогою діалектичних стратегій психологічного впливу, яке в нашій роботі було направлене на віднайдення особистісного сенсу також вилинуло на особистісні характеристики та актуальні психічні стани комбатантів, а саме суттєво вплинуло на розвиток таких факторів, як «інтроверсія – екстраверсія» та «емоційна стійкість – емоційна нестійкість». Середній вплив відбувався на фактор «імпульсивність – контрольованість». На такі фактори, як «відокремленість – прив’язаність» та «практичність – експресивність» вплив був майже незначний.

Клименко Д.

ДЕМОГРАФІЧНИЙ ЧИННИК ЯК ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ

Однією з найактуальніших проблем сьогодення, на рівні з корупцією та збройною агресією східного сусіда є демографічне питання. Аналіз та врахування сучасних демографічних тенденцій в нашій державі розглядається як один із важливих чинників формування власної національної політики. Ця проблема і безпосередньо, і опосередковано перебуває в площині національної безпеки України.

Реальність спонукає до розробки нових підходів у методології дослідження та вирішення проблем національної безпеки, пов’язаних з демографічним, та особливо, міграційним простором України в ключі масових

зовнішніх і внутрішніх міграційних переміщень населення, бо саме наша держава має найбільший від'ємний приріст населення в Європі, цьому сприяють обидва складники – від'ємний природний приріст населення та від'ємне сальдо міграції, а масова трудова еміграція молоді та низька народжуваність створюють не менш реальну загрозу існуванню нашої держави ніж зовнішня агресія, а в майбутньому призведе до значно більш важких наслідків, саме тому нагальне вирішення внутрішніх проблем, покращення стану економіки держави, підвищення рівня життя, підвищення народжуваності мають стати одними з ключових цілей керівництва держави. Адже стрімке наближення кількості соціально незахищених, отримувачів пільг та/або державної фінансової допомоги, пенсій, до офіційно працевлаштованих/працевдатних, призводить до значних соціальних видатків, збільшення податкових навантажень на кожного працюючого та напряду веде до економічної кризи та поширення тіньового працевлаштування через високі податки.

Наразі ж демографічний чинник набув особливої актуальності в зв'язку з тим, що дві інші гострі проблеми нашої держави справляють на нього значний негативний вплив, так дослідження Київського міжнародного інституту соціології показали, що більше ніж 14% тих хто планує виїхати за кордон виїжджають, адже не відчують себе тут в безпеці, а кількість біженців в результаті АТО за деякими даними вже перевищила 2 мільйони осіб. Крім того серед українського населення 15% бажають емігрувати, і більша частина серед тих хто бажає виїхати за кордон – молодь від 18 до 35 років (33%) та люди середнього віку 35-50 років (25%), тобто це саме той економічно активний прошарок населення України, що має зрощувати її економічну та промислову потугу. Згідно з даними Державного комітету статистики, в 2017 році працевдатне населення України становило 26млн осіб, з яких офіційно працевлаштовані були тільки 16 млн., тобто наразі 10 мільйонів соціально активних, працевдатних людей не мають роботи і вимушені або ж працювати в домогосподарствах, або ж шукати роботу за кордоном, як результат за даними, оприлюдненими Світовим банком та Міжнародною організацією з міграції, за межами України легально і нелегально працює близько 6,5-8 млн українців, що становить близько третини працевдатного населення держави. Хоча більша частина з них сезонні працівники, або виїжджали на короткий термін, значний відсоток тих хто не повертається, або ж не повернувся б на батьківщину, аби мав можливість легалізуватись в країні-реципієнті. Побічним результатом такої шаленої міграції є значна кількість розлучень та «безбатченків» - дітей, що зростають без опіки одного із батьків, або й без обох; і навіть при збереженні сімей трудова міграція веде до значного послаблення соціальних зав'язків заробітчан. Значну загрозу становить також «вимивання мізків», що призводить до значної втрати інтелектуального потенціалу нашої держави.

Як висновок, вважаю за необхідне відзначити актуальність вирішення демографічної проблеми, що нині створює реальні загрози існуванню української нації. Забезпечення національної безпеки вимагає від чинної влади

створити умов для скорочення трудової міграції, повернення етнічних українців на батьківщину, зростання народжуваності та створення передумов для повноцінного «демографічного відродження» української нації.

Коваленко В.

МОВНЕ ОФОРМЛЕННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТИРІВ У ЗАГОЛОВКАХ ФРАНЦУЗЬКИХ (АНГЛІЙСЬКИХ) ТА УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ

Джим Дуглас Моррісон одного разу сказав: «Будь-яка людина, яка керує засобами масової інформації, контролює свідомість». Цей вираз є як ніяк актуальним сьогодні, коли ЗМІ не тільки виконують функцію інформування населення, а й також формують та видозмінюють ціннісну картину світу.

Ціннісна картина світу, що транслюється ЗМІ, складається з сукупності окремих «кадрів», що також формують концептосфери — ціннісні орієнтири певного соціокультурного простору та людства в цілому.

Носіями суб'єктних концептосфер, які беруть участь в процесі комунікації, є сукупність засобів масової інформації, з одного боку, і сукупність реципієнтів, споживачів продукції ЗМІ, з іншого.

Тексти та заголовки текстів ЗМІ, репрезентують і матеріалізують в мовній формі комплекс уявлень про домінантні цінності, формулюючи цілий комплекс релевантних тематичним концептосферам ціннісних орієнтирів:

– Загальнолюдські, пов'язані з уявленнями суспільства про цінності людства загалом (людське життя — вища цінність, необхідність надання відповідних умов життя усьому населенню планети, боротьба з голодом, вирішення проблеми біженців, інвалідів і т.д.);

Війна — не розвага (InformNapalm, 20.07.2017)

Ukraine : échange de nombreux prisonniers entre Kiev et les séparatistes (LeMonde, 27.01.2018)

The other side of the blockade: how the insudtrial landscape of the occupied parts of Donbas is changing (The Ukrainian Week, march 2017)

– Геополітичні, пов'язані з цінностями і ціннісними уподобаннями, що сформулювалися і історично склалися в сфері зовнішньої політики конкретної держави і міждержавних відносин в масштабі планети (роль і престиж країни на міжнародній арені, захист геополітичних інтересів країни, необхідність дотримання встановлених норм і принципів міждержавних відносин і т.д.);

Тісна співпраця — ключ до побудови кібербезпеки в Європі (InformNapalm, 04.11.2017)

Au sommet franco-britannique, «l'entente cordiale» a du mal à résister au Brexit (LeMonde, 18.01.2018)

Ukraine, Canada prepare for start of free trade era (KyivPost, 23.07.2017)

– Соціально-політичні, пов'язані з ціннісними уявленнями, що відносяться до сфери внутрішньополітичних інтересів суспільства (згода в суспільстві, політична стабільність, дотримання свобод, розвиток демократії, і

т.д.);

В Україні набув чинності наказ щодо скасування професійної дискримінації жінок (Тиждень.ua - 18.01.2018)

Le mouvement des gardiens de prison marque une pause (LeMonde, 17.01.2018)

Raynell Andreychuk: «Ukrainians have started to work more consistently on the issues that could lead them to NATO» (The Ukrainian Week, May 2017)

– Соціально-економічні, пов'язані з ціннісними уявленнями, що відносяться до сфери соціально-економічного життя країни (економічний добробут країни, добробут населення, підвищення рівня життя, вирішення проблеми зайнятості і т.д.);

Маленькі кроки. Енергетична співпраця України з ЄС (Тиждень.ua- 17.11.2017)

La reprise économique va doper les salaires (Le Figaro, 18.01.2018)

Time for a strong middle-class party: What Ukraine needs to have a political force that is not linked to oligarchs (The Ukrainian Week, march 2017)

– Моральні, пов'язані з уявленнями про моральні норми, прийнятні у певному соціокультурному просторі (виховання, боротьба з злочинністю, дотримання законності і т.д.);

Донбас: розвиток через увагу, повагу та волю (Тиждень.ua- 05.01.2018)

Un ancien médecin de l'équipe américaine de gymnastique accusé d'agressions sexuelles plaide coupable (Le Monde, 23.11.2017)

The good, the bad and the ugly (The Ukrainian Week, May 2017)

– Сімейні, пов'язані з уявленнями про родину та її роль у функціонуванні суспільства (сімейний добробут, захист материнства, виховання дітей, допомога неповним родинам і т.д.);

У Каліфорнії подружжя утримувало в ув'язненні 13 своїх дітей (Українські новини, 16.01.2018)

Divorce : chaque parent doit respecter les droits de l'autre (LeMonde, 18.01.2018)

Turpin case: California couple deny torturing 'shackled siblings' (BBC, 19.01.2018)

Іншими концептосферами, до яких апелюють у заголовках ЗМІ рідше, є культурно-естетичні (пов'язані з уявленнями про цінності культури, що були успадковані від попередніх поколінь та створені у теперішній час у результаті діяльності певного суспільства та людства в цілому в духовній та матеріальній сфері), національно-релігійні (пов'язані з уявленнями про релігійні цінності в цілому та конкретних груп населення), освітньо-наукові (пов'язані з усім комплексом уявлень про цінності суспільства, у тому числі освітні, моральні, культурно-естетичні та інші), науково-технічні, екологічні, споживчі та дистрактивні (пов'язані з уявленнями про сферу відпочинку) цінності.

У результаті аналізу заголовків українських, англійських та французьких ЗМІ було виявлено співпадіння домінантних тематичних концептосфер - політика, економіка, суспільство, війна тощо.

ОСОБЛИВОСТІ ОБОРОНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ В УМОВАХ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Українська економіка з 2013 року перебуває в кризовому стані, а сама країна у стані неоголошеної війни, що заважає нормалізуванню економічного стану. Проте воєнні дії на Сході дали поштовх хоча і до незначного, але до розвитку Збройних Сил України.

З державного бюджету на сферу оборони та безпеки щороку протягом 2007-2013 років виділялося коштів на рівні 9-14 млрд. грн. Спостерігалася тенденція до загального збільшення виділення коштів на цей сектор економіки. Середнє щорічне збільшення фінансування становило близько 9 %.

Починаючи з 2014 року спостерігається значне збільшення фінансування оборони та безпеки держави. Протягом 2014 та 2015 років приріст фінансування становив 90% до попереднього року. За чотири роки, з 2013 до 2017 року, загальний бюджет сектору збільшився у чотири з половиною рази, з 14,8 млрд грн до 64,5 млрд грн.

У законі про Державний бюджет України на 2018 рік вказано, що видатки для Міністерства оборони України передбачено у сумі 86 014 500,0 тис. грн.

251658240

Рис.1 Видатки держбюджету на ЗСУ 2013-2018.

З малюнку видно, що в останні роки фінансування ЗСУ зростає, проте ці темпи могли б бути і вищими, загалом же видатки на оборону не перевищують 3% від ВВП, в той час як в розвинених країнах цей показник на рівні 5-6%.

У 2018 році кошти (86 млрд грн) спрямують на такі чотири основні напрями (рис.2):

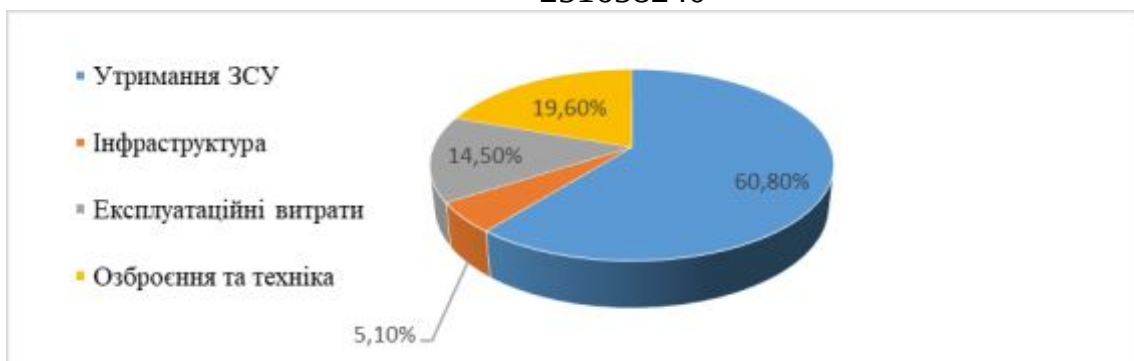

Рис.2 Структура видатків держбюджету на ЗСУ 2018.

Світова практика (натівська) говорить, що утримання війська – це 50% бюджету структури, і 30% - це розвиток озброєння та військової техніки (ОВТ), а 20% – це підготовка Збройних Сил. У нас ситуація де що інша.

Загалом же динаміка видатків з бюджету на оборону держави щороку показує ріст, проте цього всерівно недостатньо. Для повного забезпечення військ усім необхідним устаткуванням, виплати гідного грошового забезпечення та коштів для розвитку озброєння військ. Звісно це пов'язано з кризовим станом економіки країни, який напряду залежить і від нестабільної ситуації на Сході, таким чином отримуємо замкнуте коло, з якого потрібно шукати вихід.

Отже сфера оборони держави зазнає значних змін на кращу сторону, але через стагнацію впродовж усіх 26 років незалежності, обороноздатність країни знаходиться на низькому рівні і потребує подальших реформ для свого розвитку та орієнтації на світові стандарти.

Колодюк М. А.

ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СКАРГ І ЗВЕРНЕНЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ З ПИТАНЬ НАРАХУВАННЯ ТА ВИПЛАТИ ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Для військовослужбовців служба в лавах Збройних Силах є єдиним джерелом заробітку. Адже всі види прибуткової діяльності для них заборонені законом. І якщо військовослужбовець отримує менше грошове забезпечення, ніж йому мають виплачувати, це спонукає його до боротьби за свої права. Згідно з даними Білої Книги за 2016 рік, скарги військовослужбовців на «гарячу лінію» Міністерства Оборони з приводу грошового забезпечення за 2016 становили близько 85% від усіх звернень. Враховуючи значні зміни до законодавства у сфері грошового забезпечення у 2018 році, можна спрогнозувати, що у поточному році кількість запитань та скарг з приводу грошей у військовослужбовців тільки зросте. Враховуючи вищевикладене, я вважаю, що питання порядку розгляду скарг і заяв у сфері грошового забезпечення є досить актуальним для сьогодення.

На мою думку, необхідно дослідити процес розгляду скарг і звернень військовослужбовців, який має певні недоліки та знайти шляхи їх усунення. Адже якісне функціонування механізму розгляду і вирішення скарг є одним із важливих факторів усунення недоліків та відповідно вдосконалення існуючого порядку грошового забезпечення.

Згідно з Дисциплінарним статутом Збройних Сил України (розділ 5) та Інструкцією про організацію розгляду звернень та проведення особистого прийому громадян у Міністерстві оборони України та Збройних Силах України військовослужбовці мають право самостійно або через довірену особу подати письмову або усну скаргу та звернутися до суду. Останнім часом військовослужбовці обирають звернення на так звані «гарячі лінії». З одного боку, це непогана тенденція, так як цей спосіб звернення є найпростішим та досить ефективним. Проте, більшість таких звернень не є обґрунтованими, а деколи військовослужбовці взагалі сприймають «гарячу лінію» за довідкову службу і просять пояснити їм незрозумілі аспекти грошового забезпечення.

Велика кількість безпідставних звернень на гарячі лінії заважають нормальному їх функціонуванню. Це відбувається через недостатньо розвинутий механізм інформування та консультування військовослужбовців з приводу як законодавства у сфері грошового забезпечення, так і порядку та правил звернень та скарг. Завдяки гарячим лініям дійсно вдалося запобігти порушенням прав військовослужбовців, проте також необхідними умовами покращення та полегшення їх роботи є :

проведення роз'яснювальної роботи з вс з приводу права звернутися зі скаргами до відповідних посадовій особі, починаючи з безпосереднього командира, що передбачено Дисциплінарним статутом, і що часто нехтується вс-ями через недостатню обізнаність;

вдосконалення інформування військовослужбовців з приводу законодавства у сфері ГЗ;

запровадження методики розгляду скарг посадовими особами в/ч.

Колодюк М.А.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МАНІПУЛЯТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ РОСІЙСЬКОЮ ФЕДЕРАЦІЄЮ В ЗАСОБАХ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що у сучасному світі, де досягнення в сфері психології та особливо психологічного впливу на свідомість мас набули дуже швидкого темпу та високого рівня розвитку є дуже важливим вміння відокремити правдиву інформацію від неправдивої, суб'єктивну від несуб'єктивної. Для цього сучасному споживачу інформації необхідні навички розпізнавання маніпулятивних технологій, що використовуються в засобах масової інформації з ціллю досягти необхідних змін у нашій свідомості та сформувати «правильний» світогляд.

Тим не менш, інформаційна зброя здатна впливати не тільки на психіку людини, а й на інформаційно-технологічну інфраструктуру держави. Інформація є важливим стратегічним національним ресурсом, тому важливим завданням при формуванні власної стратегії національної безпеки кожної держави повинні бути заходи виявлення особливостей застосування маніпулятивних технологій іншими країнами, а особливо державою-агресором у ЗМІ, з метою вироблення інструментів для мінімізації їх негативного впливу.

Метою дослідження є виявлення особливостей застосування маніпулятивних технологій Російською Федерацією в засобах масової інформації.

Основними критеріями у визначенні дослідниками поняття маніпуляції є такі слова як «вплив», «панування», «насилля», «обман», «управління», «примус», «програмування», «спонукання». Тому під «маніпуляцією» слід розуміти прихований вплив на людину, при якому нав'язані ззовні уявлення спотворюють її власні бажання, а під «маніпулятивною технологією» - систему принципів, прийомів, методів застосування яких дозволяє досягти цілеспрямовано спланованих реакцій і поведінки індивідів, соціальних груп, організацій.

Для досягнення успіху маніпулятивного впливу повинні бути забезпечені такі умови, як:

1. маніпуляція має залишатися непомітною;
2. об'єкт маніпуляції повинен вірити, що все, що відбувається, природно і неминуче;
3. існування фальшивої дійсності, в якій її присутність не буде відчуватися.

Найбільш ефективними і найчастіше використовуваними в засобах масової інформації є такі маніпулятивні технології, як: сенсаційність і терміновість, ефект присутності, маніпулятивне коментування, стереотипізація, прикриття авторитетом, зміщення понять, використання підмін і неправдивих аналогій.

Опис і класифікація маніпулятивних технологій були досліджені багатьма вченими, проте питання особливостей практичного використання маніпулятивних технологій в засобах масової інформації потребує подальшого вивчення і дослідження.

Так, під час російсько-чеченського конфлікту засоби масової інформації Російської Федерації намагалися використовувати маніпулятивні технології з метою впровадження необхідного бачення подій і формування відповідного світогляду у населення. Маніпулятивний вплив здійснювався переважно через телебачення за допомогою використання технологій ефекту присутності, «очевидців» подій, емоційного резонансу, проведення неправдивих аналогій, використання підмін та класифікаторів, маніпулятивного коментування та сірої пропаганди.

Широкий спектр інформаційно-пропагандистських заходів Російської Федерації став також складовою операції з захоплення Криму. Порівняно з

російсько-чеченським конфліктом, вплив на аудиторію здійснювався вже через усі засоби масової комунікації, включаючи телебачення, періодичні видання, радіозасоби, блоги, соціальні мережі.

Найчастіше застосованими маніпулятивними технологіями були такі, як: інформаційна блокада, емоційний резонанс, принцип контрасту, анонімний авторитет, зміщення акцентів, створення загрози, використання медіаторів, напівправди та слів-класифікаторів. Ці технології маніпулювання масовою свідомістю дали змогу засобам масової інформації РФ сформувати бажане уявлення про події та вплинули на формування позитивного або нейтрального ставлення до акту анексії півострова.

І сьогодні, в інформаційних повідомленнях про Україну на популярних інтернет-ресурсах Російської Федерації можна прослідкувати застосування маніпулятивних технологій, що спричиняють потужний деструктивний вплив на свідомість громадян України і поступово перетворюються на чинник загрози національній безпеці держави.

Коваль М.О.

КОНЦЕПЦІЯ ВЕДЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ

Досвід останніх локальних конфліктів, а також розвиток сучасних інформаційних технологій висвітлює неухильне зростання інформаційної війни при досягненні сприятливих рішень у політичному протистоянні. На сьогодні розроблена Пентагоном концепція ведення інформаційної війни реалізується на двох рівнях: державному і військовому. Кожен рівень можна умовно розділити на наступальну і оборонну інформаційну операцію. Головною метою наступальної інформаційної операції на військовому рівні є виведення з ладу або фізичне усунення системи управління військами противника. Одна із вагомих компонентів наступальної складової є комплекс заходів із виявлення, придушення або фізичного усунення інформаційно-керуючих ліній зв'язку.

На основі цього підходу можна буде розробляти конкретні вимоги до системи розвідки і РЕБ (радіоелектронної боротьби). При цьому вихідними даними будуть: максимально припустима ймовірність функціонування і можливості вогневого придушення, а результатом – необхідні ймовірності розвідки і радіоелектронного подавлення.

Цю методику доцільно використовувати при розробці національних стандартів, що визначають показники ефективності функціональних елементів складної антагоністичної взаємодії ліній, мереж зв'язку з одного боку, комплектів розвідки і РЕБ з іншого.

В сучасних умовах є очевидною необхідність уніфікації в дослідженні аналітичних моделей, різних за задачами, але функціонально взаємозв'язаних систем. Там більше, що в арміях передових країн світу спостерігається інтеграція процесів передачі інформації, радіовиявлення та радіоподавлення в одних комплексах.

СПРЯМОВАНІСТЬ ЯК ПРОФЕСІЙНИЙ ФАКТОР ДЛЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

Професійний спрямованість є важливою темою для вивчення у військовій сфері. Для проходження військової служби майбутній військовослужбовець має свідомо обирати свою професію, з високим рівнем мотивів та прагнень, які будуть спрямувати його для проходження військової служби.

Актуальність написання тези на подану тему у тому, аби отримати відповіді на запитання: Що таке спрямованість в/с? Які її головні компоненти професійної спрямованості? Чим обумовлена система мотивів? Необхідно зазначити, що військова служба – є специфічним вид діяльності, де ключовим фактором професійної діяльності – це спрямованість.

Спрямованість - це психічна властивість особистості, яке в найбільшою мірою соціально обумовлено, найбільш повно відображає ідеологію спільності, в яку людина включена або яку він представляє. На думку більшості психологів, спрямованість особистості є складним мотиваційним утворенням. Поняття «спрямованість особистості» ввів у науковий обіг С.Л. Рубінштейн як характеристику основних інтересів, потреб, схильностей, устремлінь людини. Проблема спрямованості особистості знайшла відображення в працях багатьох зарубіжних і вітчизняних психологів. У розумінні Б.І. Додонова - це система потреб. К.К. Платонова вважає, що спрямованість особистості це сукупність потягів, бажань, інтересів, схильностей, ідеалів, світогляду, переконань. На думку Л.І. Божовіча і Р.С. Немова вона є «системою домінуючих у людини потреб, мотивів, цілей, інтересів, які направляють його соціальну активність». Однак розуміння спрямованості особистості як сукупності або системи мотиваційних утворень - це лише одна сторона її сутності. Інша сторона полягає в тому, що ця система визначає напрямок поведінки і діяльності людини, орієнтує його, детермінує тенденції поведінки і дій і, в кінцевому підсумку, визначає вигляд людини в соціальному плані (В.С. Мерлін). Останнє пов'язано з тим, що спрямованість особистості являє собою стійко домінуючу систему мотивів, або мотиваційних утворень (Л.І. Божович), тобто відображає домінанту, що стає вектором поведінки (А.А. Ухтомський).

У процесі військової служби військовослужбовцю ставляться різні завдання та цілі, кожен із військовослужбовців виконують накази командирів по-різному – це все пояснюється різними соціальними цінностями, освітою, суспільною діяльністю, особистою відповідальністю.

Спрямованість військовослужбовця – це стійка система мотивів, яка орієнтує на військово-професійну діяльність особистості. Щоб визначити спрямованість воїна достатньо лише дізнатися : чим вона займалася у своєму житті до військової служби, що збирається зробити і як хоче досягти цього. Спрямованість включає в себе два тісно пов'язаних між собою моменти:

предметний зміст, оскільки спрямованість - це завжди спрямованість на щось;

напруга психіки, яке при цьому виникає.

Свідомість і почуття обов'язку, потреби і переконання, установки і звички, цілі та перспективи - все це елементи спрямованості особистості.

Таким чином, усвідомлення військового обов'язку, почуття колективізму спонукають проявляти взаємовиручку, надавати допомогу товаришеві, а потреба в пізнанні й інтерес до військової справи викликають прагнення удосконалювати свою військово-професійну майстерність, морально-етичну зрілість і прагненні займатися певною військово-професійною діяльністю, вдосконалюватися в ній.

Крамська Л.І.

ОСОБЛИВОСТІ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ УКРАЇНИ В 2018 РОЦІ

Метою роботи є розкриття особливостей бюджетного процесу України, передбаченого на 2018 рік.

Дана тема є актуальною, оскільки в той час як більшість населення цікавляться лише видатками державного бюджету на поточний рік, існує ряд інших економічних показників, на які слід звернути увагу.

Особливої уваги в умовах здійснення ринкових перетворень в українській економіці набувають питання змісту фінансової діяльності держави і місцевих органів самоврядування, реформування бюджетної системи, удосконалення процесу бюджетного планування з орієнтацією на досягнення конкретних результатів діяльності. Проведення ринкових реформ значною мірою залежить від стану фінансів держави та їх складової – бюджету. Через бюджет держава акумулює кошти для фінансування економіки, соціального розвитку, активізує заходи щодо надходження коштів та їх економії.

Дефіцит бюджету — це коли з нього витрачають більше коштів, ніж туди надходить, тобто це перевищення видатків над доходами. Дефіцит бюджету на 2018 рік складає 2,4% ВВП (77,9 млрд гривень). Обсяг взятих зобов'язань у 2018 році становитиме 232 млрд гривень, а витрати на погашення державного боргу в розмірі 175,7 млрд гривень. Уже кілька років поспіль ми живемо в борг. Якби Україна не брала нових кредитів, які потребують обслуговування, результати були б кращими.

До загального фонду потрапляють усі доходи, а від так із нього фінансують усі видатки передбачені законом. Не можна прослідкувати, на будівництво якої дороги чи ремонт якої школи витратили кошти, сплачені підприємством як податок на прибуток. А от зі спеціальним фондом усе навпаки, його доходи мають цільовий характер. Громадянин може бути впевненим, що кошти, сплачені ним установі за надання певних послуг, отримає саме ця установа і саме в цьому розмірі. Це робить зрозумілішим рух коштів, але ставить під загрозу фінансування певних витрат. У 2018 році

доходи Спеціального фонду становитимуть 65,4 млрд гривень, а видатки 69,7 млрд гривень.

Більшість населення не має й уявлення, що Пенсійний фонд не входить до державного бюджету. Оскільки Пенсійний фонд є дефіцитний, то в бюджеті відображений трансферт із державного бюджету в розмірі 15,0% усіх видатків. Дефіцит Пенсійного фонду має вирішувати щойно ухвалена реформа. Пенсійний фонд є самостійним та виплачує пенсії за рахунок єдиного соціального внеску. Надходжень від ЄСВ не вистачає для виплати пенсій, тому єдиним джерелом фінансування дефіциту є трансферти з державного бюджету. У 2018 році вони складатимуть 141,3 млрд гривень. За рахунок трансфертів виплачуються і спеціальні пенсії військовим, державним службовцям та науковим працівникам.

Отже, під час аналізу державного бюджету України, для якісного вивчення розподілу коштів слід звертати увагу не тільки на видатки, а й на інші показники такі як розмір кредитного боргу, державні трансферти тощо. Це дасть змогу більш краще зрозуміти особливості бюджетного процесу в Україні у 2018 році.

Кривонос А.С.

МИРОТВОРЦІ НА ДОНБАСІ

Миротворча операція ООН, за умови її поширення на кордон між Україною та Росією, може допомогти Україні повернути контроль над окупованими територіями Донбасу за досвідом реінтеграції Славонії до Хорватії.

Якщо Миротворча місія буде поширюватись на кордон, між Україною і Росією, це буде використання хорватського досвіду, але не південно-хорватського, а східно-хорватського, в Славонії було саме так, через миротворчу операцію ООН, відновлено територіальну цілісність Хорватії, і зараз там повна влада Хорватії. Не за один день, як під час операції “Буря” проти “Сербської країни”, а за шість, навіть вісім років, але тим не менш. У разі введення миротворців на Донбас, це кардинально змінить стан справ на Сході України.

Експерт програми міжнародної та внутрішньої політики аналітичного центру “Український інститут майбутнього” Ігор Тишкевич заявив, що імовірність сценарію миротворчої місії ООН на Донбасі експерти оцінюють у 30-40%, при цьому, сценарій може розгорнутися ближче до кінця 2018 р. Важливим аспектом стане національний склад “миротворців” і джерела фінансування місії ООН, яка може досягти чисельності від 20 до 40 тис. осіб. Україна наполягає на тому, щоб миротворці були розміщені по всій території Донбасу, в тому числі і на кордоні.

За словами експертів, після введення миротворчої місії в регіоні може бути застосована часткова амністія для збройних формувань. Це може бути зроблено для того, щоб виключити значний опір миротворцям.

Пояснюється це тим, що в даний час на Донбасі близько 30 тисяч озброєних людей. Якщо всі вони будуть знати, що їх вважають зрадниками і їм загрожує кримінальна відповідальність, то ці люди будуть чинити значний опір. Тому доцільним буде введення часткової амністії. Вона стосуватиметься тих рядових, які не брали участі в злочинах – тортурах, вбивствах. Але дане питання вимагає окремого обговорення.

Але потрібно розуміти, що згода на миротворчу місію — це завжди компроміс із зовнішніми партнерами і власним суспільством. При цьому зовнішні партнери не надто заглиблюються у внутрішній контекст, а сама місія не тільки не вирішує проблеми держави, де її розміщують, а й може нести й певні ризики. Для держави важливіше досягти порозуміння і згоди в питанні розміщення та діяльності миротворчої місії з власним населенням, особливо з патріотично налаштованою його частиною. Хорватія це швидко зрозуміла, тому обстоювала власні інтереси не розраховуючи лише на миротворців, а передовсім виходячи з власних цілей і можливостей. Українським же чиновникам і політикам слід пам'ятати про небезпеку популістських загравань із суспільством на тему міжнародних миротворчих сил — помилкові очікування суспільства й хибні політичні кроки зіграють на руку тільки нашому ворогу.

Кудря М.В.

ДІЯЛЬНІСТЬ ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ ЯК ПОЛІТИЧНОГО ІНСТИТУТУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

У суспільстві завжди знаходилися люди, для яких способом самореалізації, самовдосконалення, зв'язку і спілкування з іншими людьми була праця на благо того співтовариства, в якому цій людині довелося жити. Однак тільки у минулому столітті, яке було переповнене війнами і духом індивідуалізму, волонтерство виокремилася у соціальне явище.

На сьогоднішній день певний відсоток діяльності виконують різноманітні громадські об'єднання та благодійні фонди, формуючи за своїми власними уявленнями механізми вирішення соціальних проблем та ринок соціальних послуг. Усі задіяні в соціальній сфері організації, як державні, так і неурядові, відчували нагальну потребу систематизувати все, що відбувається. Звідси виникла нова для нас, але відома в світі, ідея проведення заходу, який дозволить зорієнтуватися в тому, хто і що робить, як поширити позитивний досвід та виправити існуючі помилки.

В сучасних умовах після революції Гідності достатньо широкий розвиток в Україні отримав волонтерський рух. Волонтери допомагають збирати кошти,

одяг, їжу, медикаменти на потреби Збройних Сил України, добровольчих загонів, переселенців з Донецької та Луганської областей.

Нині спостерігається стрімке зростання попиту на волонтерську працю. З'явилося багато організацій в Україні, які займаються залученням та навчанням волонтерів або тих, що спеціалізуються лише на розвитку волонтерства. Чимало зусиль для популяризації волонтерства докладають не тільки різноманітні громадські організації, а й державні структури. Діяльність Соціальних служб для молоді, де поряд з професійними соціальними працівниками працюють добровільні помічники. Волонтерські служби при центрах соціальних служб для молоді поступово стали одним із напрямів державної молодіжної політики.

Розвиток волонтерського руху в Україні повинен базуватися на ґрунтовній теоретичній базі. Створення такої бази може бути забезпеченим рядом наукових досліджень, які б виявили пріоритетні напрямки, особливості формування моделей волонтерства в соціально-політичних, економічних, культурних умовах нашої держави.

Легомінов В.О.

АКЦЕНТИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Вдосконалення інформаційно-аналітичної структури та інформаційно-аналітичної діяльності Збройних Сил України (ЗСУ) викликано необхідністю певної відповіді щодо системних інформаційних турбулентних явищ, як частини гібридної війни, що потребує комплексного розв'язання і, відповідно, консолідації зусиль державного і недержавного сектору, дій як у внутрішньому, так і зовнішньому просторі, предметної взаємодії з різними цільовими аудиторіями та фокусуванням пріоритетних акцентів.

Виокремлення інформаційно-аналітичних структур ЗСУ, до компетентнісної сфери дослідження яких безпосередньо входить АТО, є найважливішим вектором ретельного спостереження сучасного сьогодення, розуміння та окреслення особливостей їх діяльності з метою отримання релевантної інформації й прийняття відповідних рішень.

Важливим є проведення моніторингу щодо трансформування діяльності відповідних інформаційно-аналітичних структур в умовах АТО та визначення позитивних моментів, виявлення та коригування помилок.

Ретельна аналітична обробка та масштабування інформаційних потоків набуває особливостей та врахування впливу зовнішніх факторів зі сторони агресора. Фокусом проведення інформаційно-аналітичної діяльності є забезпечення інформаційної безпеки. В залежності від поставленої мети органами ЗСУ виконуються відповідні завдання за вказівкою державних органів управління та формуються відповідні критерії до добутої інформації та її обробки. Виявлення проблемних аспектів інформаційно-аналітичних

структур Збройних Сил України, а саме автоматизація процесу інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів командування щодо прийняття ними обґрунтованих управлінських рішень при виконанні ЗСУ своїх завдань у повсякденній діяльності та під час бойових дій в різних умовах обстановки і у відповідності до вимог, які висуваються в ході ведення сучасних військових дій.

До основних проблемних питань інформаційно-аналітичної діяльності органів управління ЗС України на сучасному етапі належать:

- недостатній рівень розробленості нормативно-правової бази у ЗС щодо створення інформаційних ресурсів і продуктів, надання інформаційних послуг та функціонування системи ІАЗ органів управління ЗС у цілому;
- відсутність функціонально, технологічно та технічно пов'язаних інформаційно-аналітичних органів ЗС України;
- відсутність єдиної системи класифікації і кодування інформації у ЗС України;
- недостатній рівень розвитку загальних інформаційних ресурсів у ЗС та відсутність інтегрованого банку даних як елемента загальнодержавної інформаційної структури;
- необхідність використання системного сертифікованого програмно-математичного забезпечення;
- відсутність сертифікованих засобів закриття інформації; відсутність чітко визначеного комплексу спеціального програмно-математичного забезпечення інформаційної діяльності; необхідність підготовки фахівців для роботи в сучасних інформаційно-аналітичних системах; недостатність фінансування;
- відсутність комплексного підходу в організації досліджень щодо вирішення проблем створення системи інформаційного забезпечення ЗС України.

Цілеспрямована професійна підготовка фахівців для різних структур та інстанцій державного і військового управління, які володіють методами обґрунтування і формування рішень військового та військово-технічного змісту, а також здатні формулювати та реалізовувати відповідні управлінські рішення (щодо військової сфери в цілому та інформаційних систем зокрема) можуть вирішити низку проблем. Створення інформаційної інфраструктури, яке здійснюватиметься на основі системи центрів обробки даних для забезпечення усіх потреб єдиним масштабованим, високонадійним та катастрофостійким обчислювальним ресурсом з централізованими сервісами доступу, збереження, обробки і обміну даними та засобами транспорту інформації між окремими системами і віддаленими користувачами на основі віртуалізації, "хмарних" та геоінформаційних технологій, є удосконаленням існуючих та створенням нової високотехнологічної платформи на базі єдиного, потужного програмно-технічного комплексу для використання наявних та створення і впровадження принципово нових автоматизованих, інформаційних

та інформаційно-аналітичних систем, систем підтримки прийняття рішень, програмних комплексів, інформаційних сервісів, баз даних тощо.

Єдина інформаційна інфраструктура надасть можливість:

- інтеграції (централізації) всіх існуючих автоматизованих, інформаційних та інформаційно-аналітичних систем, програмних комплексів та баз даних у єдину інфраструктуру із скороченням кількості обслуговуючого персоналу та чергових змін, що в свою чергу збільшить економію державних коштів на її утримання;
- широкого та швидкого впровадження новітніх інформаційних технологій у сферах підтримки прийняття рішень та управління силами і ресурсами;
- забезпечення високошвидкісного та захищено-го доступу до інформаційних та інформаційно-аналітичних систем і сервісів;
- впровадження автоматичної ідентифікації висвітлення діяльності Міністерства оборони України, надання інформаційних та інших послуг громадськості та автентифікації користувачів систем, регламентованого доступу і обміну даними для забезпечення необхідного рівня захисту інформації;
- забезпечення безперебійної роботи автоматизованих, інформаційних (інформаційно-аналітичних) систем та систем підтримки прийняття рішень.

Литвинюк М.С.

РОЛЬ ГЕОІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ У ВІЙСЬКОВІЙ СПРАВІ

У сучасних умовах ГІС може бути визначена як система управління базами даних, призначена для роботи (збору, зберігання, структуризації, аналізу і виводу) з територіально-орієнтованою інформацією. Найважливішою особливістю ГІС є спроможність пов'язувати картографічні об'єкти з їх властивостями (атрибутами). Кожному картографічному об'єкту ставиться у відповідність рядок таблиці (запис у базі даних) з атрибутивною інформацією, що й визначає основні функціональні можливості ГІС.

Геоінформаційні системи передбачають виконання наступних п'яти основних процедур роботи з даними:

- введення
- маніпулювання
- управління
- запит і аналіз
- візуалізація

Під час планування і проведення антитерористичних (протидиверсійних), миротворчих операцій ГІС є найбільш ефективною як система представлення інформації, оскільки забезпечує значну наочність вихідних даних у порівнянні

із звичайними географічними картами, а також дозволяє вирішувати багато аналітичних завдань, що використовують просторову інформацію.

Аналіз планування і проведення миротворчих операцій дає змогу виділити наступні області, де застосування геоінформаційних систем можуть дати найбільший ефект:

- картографування
- моделювання зазначених операцій з урахуванням особливостей місцевості
- прикордонний контроль
- навігаційні системи
- аналіз місцевості
- розвідка
- класифікація території за сукупністю ознак

Сучасні ГІС у збройних силах повинні знайти широке застосування в оперативній підготовці органів військового керування, інформаційному забезпеченні бойових дій, уточненні топографічних карт, визначенні місцеположення військ і окремих військовослужбовців, а також в інших сферах діяльності військ. Розвиток сучасної армії, як і розвиток сучасного суспільства в цілому, ґрунтується на введенні і розвитку інформаційних технологій. Важливою складовою більшості технологій є засоби оброблення цифрової інформації місцевості із взаємозв'язком з різноманітними даними про ворогуючі сторони і свої війська. Кожне рішення командира будь-якого рівня пов'язане з просторовим розташуванням. Карти з оперативними даними є одними з основних інструментів роботи командирів підрозділів у збройних силах.

Лукіянчук Ю.О.

ПРИЧИНИ ТРУДНОЩІВ ВІЙСЬКОВОГО ПЕРЕКЛАДУ

Дослідження лінгвістичних аспектів військового перекладу – мовленнєвої діяльності, яка забезпечує спілкування і соціальну взаємодію військових представників-носіїв різних мов, на сьогодні є важливим завданням сучасного перекладознавства.

Незважаючи на велику кількість наукових розвідок, що стосуються, як загальних проблем перекладознавства, так і окремих результатів перекладацької праці, ще й досі наявна різновекторність дослідницьких підходів до перекладацької діяльності у військовій сфері, існує необхідність накопичення дослідницьких матеріалів щодо узагальнення безпосередньо перекладацької практики військового перекладача. Перекладознавці, не відмовляючись від пошуків ідеальної моделі перекладу, прагнуть визначити й описати особливості перекладу текстів різних жанрів і стилів. Крім того, актуальним є вивчення труднощів, які виникають у процесі військового перекладу.

Одним із факторів, які визначають складність військового перекладу є орієнтація тексту оригіналу на іноземну аудиторію, тобто у іноземному тексті присутні «чужі» образи, які часто пропускаються під час перекладу.

Другою причиною перекладацьких труднощів може бути наявність декількох однаково прийнятних варіантів перекладу.

Нові метафори також є проблемою перекладу. Метафоричність висловлювання проявляється не лише у «несумісності» прикметника та іменника або прикметника та дієслова – інколи її прояви у тесті оригіналу мають більш складний характер, наприклад несумісність семантичного відношення та слова, на яке це відношення зорієнтовано.

Наступною важливою проблемою для військового перекладу є семантична неповнота деяких словосполучень та незрозумілість семантичних відношень між іменниками у безприйменникових іменних групах.

П'яте місце займає стилістика та лексична сполучуваність у мові перекладу. Норми українського стилю та лексичної сполучуваності часто не дозволяють перекласти лінійно (дослівно) та примушують перекладача замислитися над варіантами.

Системою факторів, які впливають на точність та повноту передачі змісту при військовому перекладі є:

- Суб'єктивне відображення дійсності у свідомості носія вихідної мови (суб'єктивність концепта);

- Суб'єктивний вибір мовних знаків для словесного вираження концепта;

- Вплив концептуальної системи народу-носія вихідної мови на вибір мовних засобів вираження;

- Суб'єктивне сприйняття повідомлення вихідною мовою;

- Суб'єктивний вибір мовних знаків для перекладу вихідного повідомлення;

- Вплив концептуальної системи народу-носія мови перекладу;

- Вплив граматичної системи мови перекладу;

- Суб'єктивне сприйняття реципієнта перекладу.

Таким чином, дослідження у галузі військового перекладу дуже актуальні, оскільки труднощі, що виникають в процесі військового перекладу зустрічаються часто та потребують нових рішень від військового перекладача.

Лукіяничук А.А.

НЕЙРОННІ МЕРЕЖІ ЯК МЕТОД РОЗПІЗНАВАННЯ СЕСМОАКУСТИЧНИХ СИГНАЛІВ

Периметрові системи виявлення, що призначені для підвищення ефективності охорони промислових, військових та цивільних об'єктів, займають особливе місце в галузі спеціальної техніки. Сейсмоакустичні системи спостереження мають в порівнянні з рештою систем виявлення

можливість контролювати обстановку не лише в вузькій смузі уздовж контрольованого периметру, але й в широкій зоні на підступах до нього.

Одним із завдань, що вирішуються сейсмоакустичною системою спостереження є ідентифікація об'єкту порушення (розпізнавання образу). Ідентифікувати об'єкт означає поставити у відповідність сигналу на вході системи певний об'єкт (людина, група людей, автомобіль або інша техніка). При цьому вирішується завдання класифікації за сейсмограмою, пов'язаною з визначенням приналежності цього об'єкту до одного із заздалегідь виділених класів об'єктів, тобто з визначенням приналежності сигналу на вході системи до виділеного класу сигналів. Її рішення передбачає розробку певного методу (вирішального правила), який з певною вірогідністю міг би віднести записану подію до одного з класів. Образ в інформаційному просторі – це деякий сигнал, навколо якого сформовано суцільну та однозв'язну множину, до того ж усі сигнали множини асоціюються з ним. Образ формується шляхом узагальнення усіх сигналів, близьких до нього. При такому визначенню образу проблема розпізнавання вирішується просто. Якщо сигнал, що досліджується потрапляє в образ (в його множину) то говоримо, що він виявлений, якщо ні – це сторонній образ.

Історично склалося так, що теорія розпізнавання розвивалася в двох напрямках: *детерміністському* та *статистичному*. Найчастіше строго розрізнити їх не вдається. Детерміністський підхід включає в себе математично формалізовані емпіричні і евристичні методи (такі методи, в основі яких лежить моделювання процесу міркувань). При цьому використовується різний математичний апарат (математична логіка, теорія графів, топологія, математична лінгвістика, математичне програмування та ін.). Статистичний підхід спирається на фундаментальні результати математичної статистики (теорія оцінок, послідовний аналіз, стохастична апроксимація, теорія інформації).

Однак застосування нейронних мереж в порівнянні з іншими методами розпізнавання образів є більш ефективним. Однією з основних переваг нейронних мереж є те, що всі елементи можуть функціонувати паралельно, тим самим істотно підвищуючи ефективність розв'язання поставленої задачі. Застосування нейронних мереж забезпечує такі властивості систем розпізнавання образів: нелінійність, відображення вхідної інформації у вихідну, адаптивність, контекстність інформації, паралельність обчислень, аналогію з нейробіологією, універсальність в предметних областях.

Мазуренко С.Ю.

АНАЛІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ПРАЦІВНИКІВ В РОЗРІЗІ ПОРІВНЯННЯ ПРАЦІВНИКІВ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ, ПРАЦІВНИКІВ ПРИВАТНИХ УСТАНОВ ТА ПРАЦІВНИКІВ ЗА КОРДОНОМ

На сьогоднішній день в Україні постало гостро питання стосовно звільнення працівників із бюджетних установ Збройних Сил України, перехід у

приватні організації або ж відтік кадрів за кордон. Працівникам не важливо, якою вони роботою будуть займатися, мотивація у всіх одна: заробити пристойні гроші, адже гроші є еквівалентом товарів та послуг, за допомогою яких людина може забезпечити себе і свою родину, набути певні блага, і навіть, примножити їх та забезпечити собі старість в достатку.

Провівши певний аналіз з урахуванням Податкового кодексу України №2755-VI від 02.12.2010 року, Закону України «Про державний бюджет на 2018 рік» від 07.12.2017 року, Закону України «Про оплату праці» від 24.03.1995 року, Закону України «Про збір та облік єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» № 2464-VI від 08.07.2010 року, Постанови Кабінету Міністрів України № 409 «Про затвердження Положення про умови та порядок виплати працівникам Збройних Сил України надбавки за вислугу років» від 17.10.2000 року, Наказу міністра оборони України №28 «Про впорядкування умов оплати праці працівників загальних (наскрізних) професій» від 24.01.2006 року відповідно даних Таблиці 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, можна дійти висновку, що:

1. посади наскрізних професій по оплаті праці у військовій частині значно програють заробітній платі у приватних організаціях;
2. у військових частинах зі збільшенням вислуги років ріст заробітної плати є незначним;
3. розмір заробітної плати приватних організацій, зазвичай, залежить від прибутку даної організації та її місцезнаходження;
4. кваліфікована праця - знецінена в Україні, адже провідний бухгалтер (фахівець) військової частини зі стажем роботи 10 років отримує майже на рівні з прибиральником у приватній організації;
5. в Ізраїлі заробітна плата, в порівнянні із заробітною платою в Україні, є дуже висока, а робочий час складає 42 години на тиждень, там вигідно працювати сезонно із-за дорогих цін на життя.

Перевагами працювати у військовій частині є те, що:

- працівники військових частин мають впевненість у соціальному забезпеченні щодо права на пенсійне забезпечення після досягнення відповідного віку та наявності конкретного стажу роботи, а працівникам приватних організацій не завжди виплачують в повному обсязі білу заробітну плату, що тягне за собою наслідки в майбутньому;

- працівники військових частин мають впевненість у соціальному захисті щодо права на оплату лікарняних листів та на отримання коштів, будучи у відпустці, натомість у приватних організаціях працівник виходить на лікарняний або у відпустку за свої власні кошти.

Отже, на мою думку, Кабінету Міністрів України потрібно подати пропозиції до Верховної Ради України стосовно перегляду заробітні плати працівників військових частин для приведення їх у відповідність до рівня заробітної плати працівників приватних організацій, що можна зробити, встановивши 1 тарифний розряд у сумі мінімальної заробітної плати, замість прожиткового мінімуму і тоді посади у військових частинах матимуть

конкурентний характер серед всіх бажаючих працювати в лавах Збройних Сил України.

Таблиця 1.1

	Військова частина	Приватна організація
Назва посади:	Прибиральник з прибиранням туалетів.	Прибиральник АТБ
Вислуга років та графік роботи:	3 роки, з 8.00 до 17.00, 1 год перерви, Пн-Пт.	Вислуга не має значення, з 8.00 до 17.00 Пн-Пт.
Нарахування:	ПО (2 Тр) = 1921; Надбавка за вислугу років (5%)= 96,05; Доплата за постійну бойову готовність(50%)=960,5; Доплата за використання у роботі дезінфікуючих засобів(10%)=192,1; Доплата до мінімальної заробітної плати=745,45.	ПО = 6600.
	3915,1 грн.	6600 грн.
Утримання із з/п:	ПДФО(18%)= 704,72; ВЗ(1,5%)=58,73.	ПДФО(18%)= 1188; ВЗ(1,5%)=99.
До видачі:	3151,65 грн	5313 грн.

Таблиця 1.2

	Військова частина	
Назва посади:	Бухгалтер (без категорії)	Бухгалтер (провідний)
Вислуга років та графік роботи:	3 роки; з 8.00 до 18.00 Пн-Пт, 2 год перерва, 180 год на місяць.	10 років; з 8.00 до 17.00 Пн-Пт, 167 год.
Нарахування:	ПО (7 Тр) = 2713; Надбавка за вислугу років (5%)= 135,65; Доплата за постійну бойову готовність (50%)=1356,5; Доплата за складність і напруженість в роботі(50%)=1356,5	ПО (10 Тр) = 3207; Надбавка за вислугу років (15%)=481,05; Доплата за постійну бойову готовність (50%)=1603,5; Доплата за складність і напруженість в роботі (50%)=1603,5
	5561,65 грн.	6895,05 грн.
Утримання із з/п:	ПДФО(18%)= 1001,1; ВЗ(1,5%)=83,42.	ПДФО(18%)= 1241,12; ВЗ(1,5%)=103,43
До видачі:	4477,13 грн	5550,5 грн

Таблиця 1.3

	Приватна організація	
Назва посади:	Продавець – консультант магазину.	Продавець -касир АТБ.
Вислуга років та графік роботи:	Вислуга не має значення, з 10.00 до 20.00, 1 год перерви, 230 год, Пн-Сб.	Вислуга не має значення, з 8.00 до 20.00, 1 год перерви, 192 год, змінний графік 4/4.
Нарахування:	ПО=6000; Доплата за прибирання приміщення =600;	ПО=10550.
	6600	10550
Утримання із з/п:	ПДФО(18%)= 1188; ВЗ(1,5%)=99.	ПДФО(18%)= 1899; ВЗ(1,5%)=158,25.
До видачі:	5313 грн.	8492,75 грн.

Таблиця 1.4

	Приватна організація	
Назва посади:	Робітник на заводі хлібопекарських виробів в Ізраїлі	
Вислуга років та графік роботи:	Вислуга не має значення, Нд-Чт з 06.00 до 18.00, Пт з 06.00 до 13.00, 1 год перерви, 287 год.	
Нарахування:	ПО=2296\$==61073,6	
	61073,6 грн.	
Утримання із з/п:	Податок (17%)= 10382,51;	
До видачі:	50691,09 грн.	

Макарчук А.П.

ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО ЯК ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА СУЧАСНОСТІ

Велика кількість інформаційних потоків та широкоплановість поширення контенту повернуло початок ХХІ століття на шлях становлення інформаційного

суспільства. Останнє являє собою процеси отримання, збереження, обробки, а також поширення та використання інформації, що несе в собі зростання технічних можливостей комунікації між людьми. Таким чином становлення людства як інформаційного призвело до створення нових мережевих засобів зв'язку та спілкування, що у свою чергу дало можливість людині, як особистості, значно розширити межі усебічних знань та умінь, а також змінило самі засоби спільної діяльності й способів комунікації всередині соціуму.

Якщо розглядати окремо саме поняття інформаційного суспільства, то можна прийти до висновків про те, що воно являє собою не що інше як процес суспільної трансформації, усебічної зміни характеру контентних потоків, а також політичних, соціальних і культурних ідентичностей. Так, воно постає вже окремою гуманітарною категорією. При більш докладному вивченню мережі цього поняття, можна дійти висновку, що сучасне суспільство характеризується глобальністю та відкритістю даних, які щохвилинно заповнюють свідомості людей.

Удосконалення технічних споряджень та засобів зв'язку, інформаційних мереж та диверсифікація джерел інформування призводить до безупинного розвитку інформаційної сфери. При цьому, мережі структур спілкування, які складаються у політиці і є підкріплені відповідними електронно-технічними засобами на зразок Інтернету, принципово не піддаються інформаційному контролю.

Виникнення нових тенденцій призвело до виникнення суттєвих відмінностей у світі між кожним десятиліттям. Так, виникла набагато більша динаміка розвитку людства, яка проглядається, перш за все, у великій кількості подій, які дуже швидко змінюють одне одного і викликають спішне перемикавання уваги особистості. Це призводить до унікального розвитку адаптивних можливостей людей та збільшення функцій сприйняття та обробки інформації. Людство стало більш відкритим до інноваційних технологій. Саме це стало основною різницею між сучасним та, наприклад, аграрним суспільством. Останнє ж, навпаки, характеризувалось закритістю доступу до інформації з інших соціальних груп.

Таким чином, інформаційне суспільство є відкритим суспільством, яке дає людству, перш за все, можливість відстоювати свої погляди не лише для більшості, до чого ми більше звикли, а й для меншості.

Саме поняття «інформаційне суспільство» прийшло на зміну поняттю «постіндустріальне суспільство» в кінці 70-х років XX ст. і набуло широкого вжитку як таке, що найбільш адекватно описувало зміни, які почали відбуватися не лише в соціальній сфері, а й в царині новітніх технологій. З'явилося воно як наслідок поширення у світі процесу інформаційної революції.

Охопивши всі можливі рівні життя суспільства, новий устрій життя посприяв зміні соціального устрою, господарського життя, праці та освіти. Таким чином, визначальним чинником соціальної диференціації став рівень знань окремої особи, а не кількісна структура власності чогось. Так, на перший

план постала саме «інтелектуальна», а не «механічна» техніка. Соціальна організація та інформаційні технології утворюють симбіоз. Суспільство вступило в «технотронну еру», яке змінило соціальні процеси на такі, які стали програмованими. Основним став аспект розвитку сучасного соціуму в цілому. Так, людина постала багатогранною особистістю, в якій визначальним постав саме творчий чинник і головний інформаційний ресурс суспільства. В такому суспільстві людина здатна виконувати різнопланові соціальні функції і соціальні ролі.

Всеукраїнський фонд «Інформаційне Суспільство України», дає наступне визначення: «Інформаційне – це суспільство, у якому всі можливості сучасної цивілізації використовуються на благо конкретної людини, у якому вона максимально розкривається і цілком реалізує себе. Інформаційне – це суспільство, націлене на впровадження, обмін і генерацію нових ідей і знань – головного національного капіталу, основи стабільного розвитку держави. Інформаційне – це суспільство, в якому високий рівень технологічного розвитку органічно поєднується з принципами людяності, гуманізму, відкритості й відповідальності всіх його членів». З огляду на думку українських дослідників, інформаційне суспільство є таким, у якому люди більш за все займаються створенням, збиранням, збереженням та накопиченням інформації, що, по суті, є основою праці журналістів. Таким чином, кожен, незалежно від свого роду праці, в якійсь мірі стає безпосереднім джерелом продукування інформації. Так, суспільство стає таким, яке створює світ навколо себе, в більшій мірі, за допомогою саме інформаційних технологій та сучасних технік зв'язку.

Окрім цього, в сучасних тенденціях будь-яка свідома діяльність людини та її запас знань почав реалізуватися за допомогою інформаційної взаємодії. Виникнення та існування соціуму загалом обумовлюється існуванням можливості масштабного інформаційного обміну в будь-якій формі, від інтелектуального спілкування до обміну технологіями та науковими знаннями.

Підсумовуючи наведене, можна дійти висновку про те, що феномен виникнення інформаційного суспільства свідчить про комплексний та органічний розвиток людини як особистості, а також створення умов для її духовного та розумового збагачення, нарощування національного людського капіталу як основи розвитку соціальної, економічної, гуманітарної, культурної та будь-якої з інших сфер суспільного життя.

Максимчук О.О.

СУЧАСНА ВОЄННА ДОКТРИНА РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ: НОВІ ЗОВНІШНІ ЗАГРОЗИ ДЛЯ ДЕРЖАВИ-АГРЕСОРА

Передумови для зміни Воєнної доктрини Російської Федерації виникли ще у листопаді 2013 року, коли міністр оборони Сергій Шойгу офіційно заявив, що головними ворогами країни є міжнародний тероризм, події в Афганістані та

наближення НАТО до кордонів Росії. Відповідно до цього, президент РФ Володимир Путін 25 грудня 2014 року затвердив нову редакцію Воєнної доктрини Російської Федерації, яка власне стала своєрідною реакцією на зростання потенціалу НАТО та революційні події, що відбувалися на території нашої держави на той час.

Аналіз нової редакції засвідчив, що на відміну від положень 2010 року оновлена Воєнна доктрина носить оборонно-наступальний характер та становить загрозу національній безпеці України. Очевидно, що Кремль зробив переоцінку загроз для національної безпеки. В результаті посилення глобальної конкуренції традиційних та новоутворених центрів сили, Росія розглядає всі, без винятку, як основні джерела загроз для національної безпеки, відводячи основну роль НАТО і ЄС. У новому документі відображена тенденція до зміщення викликів та загроз для безпеки з суто військової сфери в інформаційний простір та внутрішню сферу Російської Федерації. Разом зі зниженням імовірності розв'язання проти Росії довготривалої масштабної війни в новій доктрині як нова загроза визначений ризик реалізації концепції короткочасного «глобального удару».

Головною зовнішньою небезпекою у РФ вважають «нарощування силового потенціалу Організації Північноатлантичного договору та наділення її глобальними функціями, реалізованими на порушення норм міжнародного права, наближення військової інфраструктури країн-членів НАТО до кордонів Російської Федерації, в тому числі шляхом подальшого розширення блоку». Як відомо, однією з передумов агресії Російської Федерації проти України стало обрання нашими громадянами проєвропейського курсу розвитку країни, який так чи інакше асоціюється з інтеграцією в економічну та воєнну спільноту, або ЄС та НАТО.

Новою загрозою визначено застосування військової сили на територіях держав, суміжних з РФ та її союзниками. Поряд з цим постають загрози від іноземних приватних військових компаній, що діють поблизу кордонів Росії. Значна роль у новій доктрині приділена загрозам ведення проти РФ гібридних війн із широким застосуванням інформаційних та інших заходів невійськового характеру, що реалізуються із задіянням протестного потенціалу населення та можливостей сил спеціальних операцій.

РФ також вважає цілком правомірним застосування збройних сил Росії за її межами для захисту своїх національних інтересів, своїх громадян та російськомовного населення на території інших країн. Серед рис сучасного військового конфлікту в новому документі зазначено створення на територіях протиборчих сторін постійно діючих зон воєнних дій, участь у воєнних діях і регулярних збройних формувань, і приватних військових компаній, застосування непрямих і асиметричних способів бойових дій, використання політичних сил, громадських рухів, що керуються і фінансуються ззовні.

Отже, будь-які ілюзії відносно оборонного характеру Воєнної доктрини РФ зникають після ґрунтовного порівняння сучасної і попередньої доктрин. Нові пункти Доктрини безпосередньо стосуються ситуації, що склалась на

території України, і ще раз підтверджують неоднозначність проголошених Росією положень, тому що поступово намагається створити законодавче підґрунтя для своєї нинішньої та подальшої протиправної діяльності на території нашої держави.

Мельник О.Г.

ПРАВОВОЕ РЕГУЛЮВАННЯ УПРАВЛІННЯ ВІЙСЬКОВИМ МАЙНОМ В АСПЕКТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ТА ЗАХИСТУ

О.М. Арзамасцев та деякі інші науковці, управління власністю, визнають важливою складовою охорони такої власності. В цьому аспекті, роль права як засобу охорони власності полягає в забезпеченні правильної організації та ведення господарства, раціонального розподілу, перерозподілу та використання майна, що досягається за допомогою норм державного, адміністративного, цивільного, кримінального права.

У ході здійснення управлінської діяльності, що втілюється у відповідних видах адміністративних процедур, перед органами управління нерідко постають питання вжиття заходів охорони та захисту власності. Здебільшого саме ці органи повинні якщо не вжити заходів щодо охорони та захисту власності, то принаймні порушити перед відповідними органами і посадовими особами питання про необхідність вжиття заходів.

Закон України “ Про управління об’єктами державної власності ” практично не визначає обов’язків або повноважень суб’єктів управління майном у сфері охорони та захисту державної власності. Згідно з ч. 3 ст. 13 названого Закону, вимоги щодо організації та здійснення заходів охорони об’єктів державної власності визначають спільно відповідні суб’єкти управління та Національна поліція.

Так само, Закон України: “Про правовий режим майна у Збройних Силах України” не визначає обов’язків або повноважень суб’єктів управління майном у сфері охорони та захисту військового майна.

Не містять норм щодо компетенції органів управління стосовно охорони та захисту державної власності закони України “Про Кабінет Міністрів України”, “Про центральні органи виконавчої влади”, “Про місцеві державні адміністрації”, Указ Президента України від 06.04.2011 №406/2011 “Положення про Міністерство оборони України та Положення про Генеральний штаб Збройних Сил України”, Постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 №671 “Про затвердження Положення про Міністерство оборони України”, якими регулюються основні засади компетенції органів управління об’єктами державної власності.

Аналіз норм чинного законодавства свідчить про те, що законодавцем не надається належної уваги правовому регулюванню компетенції органів держави та її посадових осіб, які здійснюють управління об’єктами права державної власності, щодо охорони та захисту об’єктів державної власності, не встанов-

люється відповідних обов'язків і прав державних органів, посадових осіб. Тому існує нагальна потреба удосконалення правового регулювання даних відносин.

Міроненко К.Є.

НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ

Людина, як соціальна істота впродовж життя перебуває у складі різних груп і зазнає впливу формальних і неформальних лідерів. Природньою є ситуація поділу людей на тих, хто веде і тих, кого ведуть. У певний період існування групи, деякі її члени починають грати більш активну роль в організації спільної життєдіяльності і займають лідируючі ролі. До них прислухаються з більшою увагою, ніж до інших, їх поважають.

Лідерство являє собою процес організації та керування малою соціальною групою, який сприяє досягненню спільної групової мети в мінімальні терміни з максимальним ефектом, детермінований пануючими в суспільстві соціальними відносинами.

Проблема лідерства у військовому колективі завжди мала високу актуальність. Науковці, які займалися її вивченням, вказують, що офіцер є формальним лідером, але цього недостатньо для керівництва підлеглими в екстримальній обстановці. Складна ситуація висуває додаткові вимоги до професійних особистісних якостей офіцера. Наразі, держава потребує висококваліфікованих офіцерів, які вміло управляють підрозділами, являються лідерами своїх колективів і відрізняються високим рівнем професійно-особистісної підготовки. Завданням вищого військового навчального закладу є не тільки формування всебічно розвиненої особистості, але й підготовка його до творчої управлінської праці, що забезпечить лідерське становище у військовому колективі. Однак ні викладачі, ні командири та навіть керівні документи не мають розуміння того, які лідерські якості слід формувати у курсантів. Звичайно, що специфіка військової діяльності зумовлює необхідність цілеспрямованого формування лідерських якостей, починаючи ще із періоду їх підготовки у ВВНЗ. Тому, у процесі військово-професійного відбору курсантів слід обов'язково враховувати наявність особистісних властивостей, які є передумовою формування подібних якостей.

Лідерські якості майбутніх офіцерів являють собою професійно важливі властивості. Вони передбачають наявність у курсантів специфічних знань, спеціальних умінь і навичок та визначаються характером і спрямованістю діяльності курсантів, особливостями курсантських колективів та навчально-виховного процесу.

Психологічна структура лідерських якостей майбутнього офіцера зумовлена не тільки особливостями та вимогами військової діяльності але й особистісними якостями. Враховуючи це, лідер має володіти такими якостями:

- ✓ ініціативність;

- ✓ надійність;
- ✓ стресостійкість;
- ✓ відповідальність;
- ✓ оптимістичність;
- ✓ комунікабельність;
- ✓ самовпевненість;
- ✓ переконливість;
- ✓ дипломатичність;
- ✓ емпатійність;
- ✓ гнучкість;
- ✓ цілеспрямованість;
- ✓ наполегливість;
- ✓ рішучість;
- ✓ самовладання;
- ✓ жага до самовдосконалення;
- ✓ креативність;
- ✓ здатність до прогнозування;
- ✓ критичність.

Слід також зазначити, що до загальної структури лідерських якостей майбутнього офіцера має ввійти ще й професійний компонент, який не було включено до визначеної психологічної структури, оскільки його зміст виходить за межі можливостей діагностування та розвитку психологічними засобами.

Таким чином, виходячи із вищевикладеного, безсумнівно те, що специфічні особливості військової діяльності, зумовлюють необхідність цілеспрямованого формування у майбутніх офіцерів лідерських якостей, починаючи ще із періоду їх підготовки у ВВНЗ. Безсумнівним є і те, що у процесі професійного психологічного відбору кандидатів на навчання слід обов'язково враховувати необхідність наявності особистісних властивостей, які є передумовою формування подібних якостей.

Нікітішин М.Д.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВПЛИВ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ НА НАСЕЛЕННЯ ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ ДОНЕЦЬКОЇ ТА ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ

Інформаційний вплив Російської Федерації на всі сфери життя був постійним явищем для України починаючи з початку 90-х років ХХ-го століття. Але особливо чітких рис і спрямованості він набув після подій Помаранчевої революції 2004 року, коли стало зрозуміло, що Україна виходить з-під контролю РФ. Події, які відбулись в той період в Україні, примусили керівництво Росії переглянути деякі заходи, спрямовані на посилення власних позицій та перейти до так званої концепції "м'якої сили", що передбачала неагресивне інформаційне втручання з метою збільшення кількості людей, які б

симпатизували Росії. Низьку ефективність цієї концепції виявили події Євромайдану. Але відсутність жорсткої реакції української влади та світової спільноти на анексію Автономної Республіки Крим дозволила Кремлю перейти до більш агресивних дій і в інформаційному просторі.

Розв'язання конфлікту на Сході України надало можливість Російській Федерації втілити такий прийом інформаційної боротьби, як переключення уваги. На всіх рівнях (міжнародному, регіональному та локальному) основна увага приділялась розвитку подій в Донецькій та Луганській областях, на фоні чого питання Криму відійшло на другий план. Така ситуація залишалась майже незмінною аж до початку військової операції повітряно-космічних сил (ПКС) РФ в Сирії у вересні 2015 року. Результатом цього стало те, що насамперед, в європейському суспільстві на даний час поширюється думка, ніби головним питанням європейської безпеки є вирішення конфлікту на Сході України, тоді як розгляд кримського питання в короткостроковій перспективі не розглядається.

Політичний та економічний тиск країн Заходу на Російську Федерацію щодо українського питання примусив Кремль шукати інший об'єкт для переключення уваги. Таким об'єктом була визначена сирійська кампанія російських ПКС, що викликало міграційну кризу в Європі та змусила країни міжнародної коаліції співпрацювати з Росією у військових та політичних питаннях. В цих умовах частка повідомлень російських ЗМІ про Україну зменшилась з 90% (рік тому) до майже 5%.

Поряд з цим, для того, щоб не втратити вплив на населення тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей, Кремль продовжує проведення інформаційних операцій та поширення пропаганди вже через інформаційні ресурси окупованих територій. Влади невизнаних квазі-держав створили потужні інформаційні системи і намагаються організовувати певні заходи власними силами, авжеж за матеріальної та консультативної підтримки Москви.

Ніколайчук В.В.

ОСОБЛИВОСТІ ЗМІН В ПІЛЬГОВОМУ ТА ПРАВОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ УКРАЇНИ ПРОТЯГОМ 2014-2017 РР.

Українське законодавство містить чимало актів, якими в різній мірі передбачено пільги для учасників бойових дій. Центральне місце серед нормативних актів щодо пільг для учасників бойових дій займає закон "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту". Також це питання регулюється законами "Про поліпшення матеріального становища учасників бойових дій та інвалідів війни", "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей" та іншими нормативними актами.

Відповідно до ст. 6 ЗУ "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", учасниками бойових дій є особи, які брали участь у виконанні бойових завдань по захисту Батьківщини у складі військових підрозділів, з'єднань, об'єднань всіх видів і родів військ Збройних Сил діючої армії, у партизанських загонах і підпіллі та інших формуваннях як у воєнний, так і у мирний час. Час перебування громадян України на військовій службі зараховується до їх страхового стажу, стажу роботи, стажу роботи за спеціальністю, а також до стажу державної служби. Ветерани військової служби, ветерани органів внутрішніх справ та члени їх сімей нарівні з іншими громадянами користуються всіма соціально-економічними правами і свободами, закріпленими Конституцією України, законами та іншими нормативно-правовими актами України. Також вони визнаються ветеранами війни та ветеранами праці за законодавством.

Згідно з Законом України "Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ і деяких інших осіб та їх соціальний захист» визначений список наданих пільг:

- забезпечення санаторно-курортним лікуванням у санаторіях;
- безплатне користування закладами охорони здоров'я;
- першочергове безплатне придбання ліків за рецептами лікарів;
- першочергове медичне обстеження, диспансеризацію та госпіталізацію;
- першочергове безплатне зубопротезування (за винятком протезування з дорогоцінних металів);
- 50 % знижку плати за користування житлом (квартирної плати) та плати за комунальні послуги (водопостачання, газ, електрична, тепла енергія та інші послуги), користування квартирним телефоном ветеранами органів внутрішніх справ і членами їх сімей, які проживають разом з ними, в жилих будинках усіх форм власності в межах норм, передбачених законодавством, або 50 % знижку вартості палива, в т. ч. рідкого, в межах норм, встановлених для продажу населенню для осіб, які проживають у будинках, що не мають центрального опалення;
- безплатне отримання у власність займаного ними та членами їх сімей житла незалежно від розміру його загальної площі в будинках державного житлового фонду;
- безплатний проїзд (туди/назад) у межах України один раз на рік залізничним транспортом у купейному вагоні швидкого чи пасажирського потягу або водним чи автомобільним транспортом міжміського сполучення для лікування і відпочинку у санаторіях та будинках відпочинку;
- безплатний проїзд усіма видами міського пасажирського транспорту (за винятком таксі), автомобільним транспортом загального користування в сільській місцевості, а також залізничним і водним транспортом приміського сполучення та автобусами приміських маршрутів у межах України;
- щорічну відпустку повної тривалості до настання шестимісячного терміну безперервної роботи у перший рік роботи на даному підприємстві, в установі чи організації.

Пільги щодо плати за житло, комунальні послуги та паливо надаються учасникам бойових дій та членам їхніх сімей, що проживають разом з ними, незалежно від виду житла чи форми власності на нього. Крім того, статтею 17-1 ЗУ "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" передбачено щорічну виплату разової грошової допомоги до 5 травня. Її розмір визначається Кабінетом міністрів в межах бюджетних призначень, встановлених законом про держбюджет.

Військовослужбовцям, крім військовослужбовців строкової військової служби, надаються щорічні основні відпустки із збереженням матеріального забезпечення та наданням грошової допомоги на оздоровлення в розмірі місячного грошового забезпечення. Тривалість щорічної основної відпустки для військовослужбовців, які мають вислугу в календарному обчисленні до 10 років, становить 30 календарних днів; від 10 до 15 років - 35 календарних днів; від 15 до 20 років - 40 календарних днів; більше 20 календарних років - 45 календарних днів. Дія цього закону поширюється на військових пенсіонерів, які є громадянами інших держав та членів їх сімей з проживанням поза Україною. Враховуються існуючі міжнародні договори з країною.

За загальними принципами такі рішення мають на меті наблизити вітчизняну систему підтримки військовослужбовців до стандартів західних країн, враховуючи при цьому реалії української економіки. Також були розроблені нові, піврічні за терміном служби, контракти, що підвищують інтерес до професії з боку професіоналів зі службовим стажем.

Порівнюючи нововведення з іноземними принципами, можна зробити висновок, що деякі з них, такі як можливість отримання вищої освіти безкоштовно або першочергові медичні обстеження військовослужбовців, були запозичені з американської системи забезпечення військовослужбовців. При цьому багато інших норм, до яких належать різноманітні знижки та права на безоплатні придбання послуг, мають ще радянський характер нарахування. Така комбінація норм та правил є демонстрацією того, що відбувається поступовий перехід до стандартів НАТО, але рівень економічного розвитку країни не дозволяє повноцінно імплементувати всі нововведення, що викликає необхідність до використання застарілих та менш ефективних, але дешевших для державного бюджету регулювань. Так, американські військові не потребують надання ряду безоплатних послуг з боку держави, адже грошове забезпечення є достатньо високим, щоб забезпечити їм можливість оплачувати їх самостійно, на відміну від забезпечення українських військовослужбовців.

При цьому існує значна кількість питань щодо можливостей державного бюджету виконувати норми, визначені пільгами. Зокрема, зараз кошти, що виділяються на підтримку армії, більшою мірою направлені на грошове забезпечення діючих військовослужбовців, а інша його половина розподілена за всіма іншими витратними частинами Збройних Сил України. За наявної короткострокової ситуації, коли більшість з військовослужбовців є діючими військовими, такий розподіл бюджету здатний виконуватися повноцінно. Проте нова система пільг вимагає виділення значних коштів в майбутньому на

підтримку тих офіцерів, які залишають службу. Зараз, на жаль, відсутні будь-які плани щодо тих джерел, які зможуть забезпечити необхідні надходження для підтримки новоствореної системи. Тому з метою недопущення продовження використання популістичних закликів, необхідно вже зараз працювати над розробкою довгострокової стратегії фінансування розроблених норм діючої системи пільг.

Овдієнко П.М.

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ

На сьогоднішній день військова частина – основна бойова військова одиниця Збройних Сил України, на яку покладено головне завдання - це підтримання на належному рівні бойової готовності, а звідси захист суверенітету та недоторканості кордонів нашої держави. Крім того, військова частина є активним учасником всіх адміністративно-господарських процесів.

Особливістю діяльності Міністерства оборони України є поєднання основного завдання - підтримання на високому рівні бойової готовності, а також ведення фінансово-господарської діяльності однією із складових якої є бухгалтерський облік.

Організаційна робота щодо ведення бухгалтерського обліку у військових частинах є складною роботою, адже військові частини відносяться до державного сектору і при цьому виконують специфічну діяльність. Бухгалтерський облік у військових частинах організовується та ведеться відповідно до вимог керівних документів та нормативно-правових актів загальноприйнятої законодавчої бази, що застосовується в державному секторі, такої як: Кодексів та законів України, постанов Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України, Національного Банку України, наказів Міністерства Фінансів України, Державної казначейської служби, національних положень стандартів з бухгалтерського обліку та інших державних органів. Крім того, військові частини керуються законодавчою базою, яка враховує особливості і специфіку діяльності, встановленою відповідними наказами Міністерства оборони України та начальника Генерального штабу Збройних сил України, виходячи із основних завдань.

В залежності від мети стратегічного управління, аналізується різна система показників бухгалтерського обліку, приймаються рішення щодо ефективного управління військовою частиною як суб'єкта державного сектору і бойової одиниці Збройних Сил України.

Онопко Д.Ю.

УЧАСТЬ ОБСЄ В УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКОМУ КОНФЛІКТІ

Разом з вступом України у збройний конфлікт з агресором та початком використання у ньому Збройних Сил – неминучими є втрати як серед

військовослужбовців так і серед цивільного населення, що проживає на тимчасово окупованих територіях. Не зважаючи на очевидні факти, будь-які заяви, фото чи відеоматеріали, донесення ситуації до міжнародної спільноти передбачає додержання певного механізму. Основною складовою такого механізму є Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ в Україні, що була утворена 21 березня 2014 року на запрошення уряду України на запрошення уряду України, на підставі консенсусного рішення 67 країн-учасниць ОБСЄ.

Діяльність ОБСЄ в Україні досі не є предметом для ґрунтовних досліджень, а отже потребує поглибленого вивчення, оскільки від трактування представниками місії ситуації на тимчасово окупованих територіях, а особливо у зонах активного збройного протистояння, залежить позиція України на міжнародній арені, ставлення країн-партнерів України до діяльності уряду по протидії інтервенції військ РФ на територію України, а також можливість надання Україні допомоги, у тому числі і летальної зброї.

В даному контексті важливо розглядати Спеціальну моніторингову місію ОБСЄ як «місток» між широким міжнародним загалом та Україною, як стороною, чий права активно порушуються та на чий суверенітет та територіальну цілісність здійснюються активні посягання з боку країни агресора Російської Федерації. При цьому особливо важливим є дослідження не лише кількісного, якісного та експертного складу спостерігачів місії, а й національного, оскільки до місії на даний час входять також і представники РФ, кількість яких налічує 39 чоловік, більшу кількість спорядили Сполучені Штати Америки – 66.

Результати діяльності Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ в Україні, зокрема, її звіти використовуються іншими країнами в якості достовірного та неупередженого джерела інформації. Позиція максимального сприяння діяльності СММ з боку України та постійні перешкоджання діяльності місії з боку бойовиків чітко фіксуються у звітах. Все це загалом формує позитивний образ України, як сторони, яка настроєна на мирне вирішення цього конфлікту.

Звіти СММ ОБСЄ із зони АТО слугують додатковим достовірним підтвердженням розвідданих як України, так і інших країн про переміщення зброї, військових та військової техніки з території Росії на території України. Детальність цих звітів залежить від особистого підходу спостерігачів. Слід відзначити високу деталізованість як звітів СММ, так і звітів місії на прикордонних пунктах пропуску.

Робота СММ в зоні АТО обумовлена та обмежена Мандатом Місії та внутрішніми правилами безпеки спостерігачів, в яких безумовним пріоритетом при виконанні обов'язків вважається особиста безпека спостерігача. Умова особистої безпеки, в тому числі, передбачає цивільний статус місії, її нейтралітет та межі її пересування. Ризик для життя або насильницька смерть спостерігача в зоні конфлікту одразу поставить під питання роботу всієї СММ. Саме тому, в ОБСЄ та керівництві СММ в Україні не вважають за можливе та потрібне озброїти спостерігачів вогнепальною зброєю для самозахисту, оскільки наявність зброї суттєво підвищить ризики для самих спостерігачів.

Українська влада, шукаючи варіанти залучення міжнародного миротворчого контингенту, висуває пропозицію щодо спрямування в зону АТО поліцейської місії ОБСЄ, на яку покладалася би ціла низка завдань:

- 1) допомога у налагодженні контролю над окупованою територією Донбасу через контроль лінії зіткнення, місць дислокації важкого озброєння;
- 2) відновлення контролю за українсько-російським кордоном;
- 3) гарантування безпеки під час підготовки та проведення виборів;
- 4) передача влади законно обраним представникам місцевого самоврядування.

В ході дослідження результатів діяльності Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ на тимчасово окупованих територіях України та на державному кордоні України з Російською Федерацією з'ясовано, що звіти є об'єктивними та ґрунтовними і чинять значний вплив на ставлення міжнародної спільноти до українсько-російського конфлікту. Дедалі частіше на міжнародній арені порушуються питання щодо надання Україні нелетальної воєнної допомоги, фінансової підтримки. Дії РФ, спрямовані на підтримку конфлікту у східній частині України постійно засуджуються.

Островський Ю. О.

ОСОБЛИВОСТІ СМИСЛОВОЇ ВІЙНИ МІЖ РОСІЙСЬКОЮ ФЕДЕРАЦІЄЮ ТА УКРАЇНОЮ В КРИМУ 2014 РОКУ

Поява нових технологій впливу спричинила швидку появу нових типів конфліктів, що інтенсивно досліджуються фахівцями з різноманітних наукових сфер. Найбільш відомими серед населення є інформаційні війни, але зараз багато спеціалістів прагнуть замінити їх менш помітними технологіями впливу. Смыслові війни є таким видом протистояння у всіх трьох просторах, в якому використовуються найбільш високотехнологічні та непомітні методи впливу, що спрямовані на встановлення контролю над людською свідомістю та примушенням людей до виконання певних дій. Прикладом модерної смыслової війни може виступати конфлікт між Російською Федерацією та Україною в Криму 2014 року.

Актуальність дослідження визначається тим, що саме за допомогою вивчення головних аспектів українсько-російської смылової війни можна буде проводити подальші дослідження для успішного протистояння пропагандистській машині Російської Федерації та творення нових смислів. Ця смылова війна потребує дослідження, адже безпека України залежить від того, як швидко фахівці сучасних смылових війн будуть реагувати на різноманітні виклики, пов'язані з подібною агресією.

Смылова війна є об'єктом дослідження таких вітчизняних та російських вчених, як Г. Почепцов, В. Лепехін, Д. Видрін, С. Кургінян, Г. Павловський, А. Дев'ятов, та таких зарубіжних дослідників, як Дж. Арквілла, Дж. Бланделл, Л. Ронфельд, Дж. Лакофф, Д. Вестен тощо. Характерними рисами цих війн є

прагнення захопити фізичний, інформаційний та віртуальний простори. Смыслові війни мають на меті не змінити думку глядача чи читача лише щодо однієї певної проблеми, а змінити всю ціннісну картину світу.

Метою роботи є визначення особливостей смыслової війни між Україною та Російською Федерацією в Криму у 2014 році. Серед пріоритетних завдань було визначити теоретико-методологічні основи смылової війни як нового типу сучасних війн, проаналізувати смылову війну між РФ та Україною на прикладі подій у Криму 2014 року, а також дослідити особливості медіасупроводу референдуму в Криму в контексті російсько-української смылової війни.

При аналізі смылової війни у 2014 році було виявлено, що РФ не продукувала нові смыли, а використовувала вже відпрацьовані технології. Пропагандистська машина РФ зверталася до російських та радянських фільмів про війну або використовувала засоби маніпулятивного впливу, що несли певні смыли, направлені на мінімізацію незаконності агресії РФ. Україна виявилася в перші місяці не готова відповідати на дії РФ. Дії, направлені на оборону від нападів РФ, включали у себе як популяризацію засобів та прийомів, що використовувалися до війни, так і продукування якісно нових смылів.

При використанні методу CARRDS для дослідження особливостей висвітлення референдуму в Криму українським та кримським виданням було виявлено, що українські медіа продукували порівняно достовірно, надійну, актуальну, релевантну та точну інформацію, на відміну від кримських, визначальною рисою яких була замовність, політична заангажованість та афільованість з правлячою політичною партією РФ, а також часткова неточність та недостатність надійності.

Пілат М.С.

ПСИХОДІАГНОСТКА ЧИННИКІВ СИТУАТИВНОЇ ТРИВОЖНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДО ВІДПРАВЛЕННЯ У РАЙОН ПРОВЕДЕННЯ АТО

Проблема тривожності є найактуальнішою в сучасній психології, тому що наш час вимагає від сучасної людини витримки, розсудливості і адекватного реагування на прояви навколишнього середовища. Тривожність, як своєрідний емоційний стан, по-різному відображається на життєдіяльності людини. Найчастіше результат цього впливу негативний. Разом з цим, він особливим чином впливає на емоційну сферу людини. Серед негативних переживань людини тривожність займає особливе місце, часто вона призводить до зниження працездатності, продуктивності діяльності, до труднощів у спілкуванні.

Розуміння тривожності було внесено в психологію психоаналітиками і психіатрами. Багато представників психоаналізу розглядали тривожність як уроджена властивість особистості, як споконвічно властивий людині стан.

Дехто з психологів вважав, що зіткнення біологічних потягів із соціальними заборонами породжує неврози і тривожність. Споконвічні інстинкти в міру дорослішання людини одержують нові форми прояву. Однак у нових формах вони наštовхуються на заборони цивілізації, і людина змушена маскувати й придушувати свої потяги.

В індивідуальній психології пропонується новий погляд на походження неврозів. В основі неврозу лежать такі механізми, як страх, боязнь життя, острах труднощів, а також прагнення до певної позиції в групі людей, що індивід у силу яких індивідуальних особливостей або соціальних умов не міг домогтися, тобто чітко видно, що в основі неврозу лежать ситуації, в яких людина в силу тих чи інших обставин, в тій чи іншій мірі відчуває почуття тривоги.

Проблема тривожності стала предметом спеціального дослідження в неофрейдистів. У теорії неофрейдистів головні джерела тривоги й занепокоєння особистості кореняться не в конфлікті між біологічними потягами та соціальними заборонами, а є результатом неправильних людських відносин.

Також дехто з дослідників розглядає організм як енергетичну систему напруг, яка може коливатися між певними межами - станом спокою, розслабленості (ейфорія) і найвищим ступенем напруги. Джерелами напруги є потреби організму і тривога. Тривога викликається дійсними або уявними загрозами безпеці людини. Тривожність не тільки як одне з основних властивостей особистості, але і як фактор, що визначає її розвиток. Виникнувши в ранньому віці, в результаті зіткнення з несприятливим соціальним середовищем, тривога постійно і незмінно присутня протягом усього життя людини. Позбавлення від почуття занепокоєння для індивіда стає «центральною потребою» і визначальною силою його поведінки. Людина виробляє різні "динамізми", які є способом позбавлення від страху і тривоги.

До розуміння тривожності дехто з психологів підходить, як до проблеми психічного дискомфорту з позиції історичного розвитку суспільства, що в епоху середньовічного суспільства з його способом виробництва і класової структурою людина не була вільна, але він не був ізольований і самотній, не відчував себе в такій небезпеці і не відчував таких тривог, як при капіталізмі, тому що він не був «відчужений» від речей, від природи, від людей.

Була проведена методика на виявлення ситуативної тривожності Ч.Д. Спілбергера. Особи, що входять до вибірки – це військовослужбовці танкового батальйону 14 ОМБ військової служби за контрактом, які знаходяться на ротачії після тривалого перебування в зоні бойових дій. Число осіб у вибірці становить 30.

Вік досліджуваних від 19 до 50 років. Дехто з досліджуваних не мали досвіду перебування в зоні бойових дій, але більшість особового складу мали цей досвід неодноразово. Згідно з результатами даної методики було виявлено, що рівень ситуативної тривожності для даного батальйону знаходиться на високому рівні.

Для відновлення, покращення, а також для повернення військовослужбовців в звичайне життя необхідно ввести такі зміни:

- робота з сім'ями військовослужбовців;
- проведення занять надання першої психологічної допомоги в бойових умовах;
- відтворення для військовослужбовців в мирних умовах екстремальні ситуації;
- подолання смуги перешкод;
- проведення бесід.

Розглянувши літературу за запитанням ситуативної тривожності можна дійти висновку, що тривожність - це сукупність психологічних явищ, які супроводжують власне тривожність і підкріплюють одне одного.

Самусь Г.С.

РОСІЙСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА – ІНСТРУМЕНТ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЕКСПАНСІОНІСТСЬКОЇ ПОЛІТИКИ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

Релігійні організації – органічна та доволі істотна складова громадянського суспільства. Конституційно затверджено, що церква є «аполітичною організацією», яка відокремлена від держави та державної влади і не повинна втручатися в діяльність її органів. У свою чергу держава не повинна впливати на те, що відбувається в церкві та на свободу світогляду та віросповідання кожного громадянина.

Зазнавши збройної агресії з боку Російської Федерації, незаконно втративши частину своєї території, Україна на собі змогла відчути наслідки деструктивної та антинаціональної політики з боку ворога. До цього часу Україна – багатонаціональна та багатоконфесійна країна була чи не єдиною на пострадянському просторі, яка спромоглася уникнути жорсткого суспільного протистояння. Зараз країна змушена боронити своє суверенне існування, мобілізуючи сили всіх суспільних інститутів та суспільства загалом.

Ситуація ускладнюється тим, що Російська Федерація застосовує проти України не звичайну збройну агресію з класичними прийомами ведення збройних дій, а «гібридну війну», що має на меті, перш за все, уразити інформаційний простір противника. Використовуючи замасковані засоби впливу, що пронизані пропагандистськими та антиукраїнськими настроями, країна - агресор маніпулює українськими громадянами та формує «потрібну» суспільну думку. І одним з таких важливих чинників «гібридної війни» стала Російська Православна Церква.

Російська православна церква виступає одним із інструментів сучасної дипломатії Російської Федерації. Вона має досить сталі традиції проведення активної зовнішньої політики. І якщо у післявоєнний період (з 1945 року) діяльність РПЦ була, як правило, винятково двовекторною: миротворча та

місіонерська направленість (участь вищих ієрархів РПЦ у злагодженні чи урегулюванні локальних конфліктів, розвиток мирних міжрелігійних відносин і зв'язків із традиційними віросповіданнями), то на сучасному етапі вона вже має багатовекторний характер. Сфера діяльності тепер не обмежується лише релігійною компетенцією, а знаходить свій вияв також і в освітній, культурній, внутрішньо та зовнішньополітичній галузях. Релігія та церква з неупередженого та незалежного формування поступово перетворюється в інструмент державного впливу.

Сьогодні Російська Православна Церква набула якості «державної церкви», потужного соціального інституту, який відіграє важливу роль у внутрішній і зовнішній політиці РФ. Становлення російської зовнішньої політики розпочалося у 90 – ті роки ХХ ст. та супроводжувалося підключенням до цього процесу суспільних інститутів, у тому числі РПЦ. Спочатку це обмежувалося встановленням контактів з міжнародними організаціями, підтриманням зв'язків з іншими православними церквами, конфесіями та релігіями. Поступово РПЦ утвердила себе, як вектор, що визначає суспільно – політичні ідеї та напрямки зовнішньої політики.

Заручившись підтримкою РПЦ, російська влада отримала потужний інструмент соціального впливу. Наслідком створення такого неофіційного «політичного альянсу» між церквою та владою стали агресивні дії РФ на міжнародній арені, зокрема, в Україні.

«Основи соціальної концепції Руської Православної Церкви» - є засадничим документом РПЦ. Він був затверджений у 2000 році і визначає доктрину «русского мира», як основоположну в діяльності організації. Відповідно до цього документа РПЦ пропагувала – принципову відмову від революційних намірів на користь еволюційного напрямку розвитку, підтримку чинної влади РФ, ідею збереження Росії як духовно та політично сильної держави, різке протиставлення Заходу.

І хоча Росія завжди позиціонувала себе у ролі «старшого брата», а стосунки між сусідніми державами будувалися на засадах «братерських народів», насправді така політика мала на меті розмивання української етнічної і громадянської ідентичності, підміни їх «російським варіантом».

Розглядаючи історію відносин РПЦ з Україною та її політичними представниками можна спостерігати наступну картину. Ідея так званого «русского мира», ядром якого відповідно були Росія, Україна та Білорусь, поширювалася в українському суспільстві ще задовго до загострення збройного конфлікту. Спочатку йшлося про створення багатомільйонної армії прибічників РФ серед російської діаспори. Ця ідея реалізовувалася шляхом створення громадських організацій (Фонд «Русский мир», Фонд підтримки та захисту прав співвітчизників, що які проживають за кордоном), стратегічними завданнями яких були популяризація російської мови та культури, надання співвітчизникам «усебічної правової й іншої необхідної підтримки у разі порушення їхніх прав, свобод, законних інтересів».

Наступним етапом стала активна діяльність РПЦ під егідою Патріарха Кирила. Він особисто неодноразово виступав з гучними закликами збереження «самобутності та національної ідентичності братніх народів», «високих життєвих ідеалів», протистояння цивілізаційному наступу Заходу. І хоча РПЦ не піддавала сумніву суверенність названих країн, заперечувала ксенофобію та шовінізм, але настанови РПЦ несли реальну загрозу національній безпеці України та підживлювали сепаратизм. Вплив даної організації підсилювала також підтримка тогочасної політичної верхівки, а саме Партії регіонів.

Українське суспільство негативно відреагувало на подібну активність РПЦ, прослідковуючи в подібних закликах приниження власної національної гідності. Однак адекватна реакція населення на таку експансіоністську діяльність була швидко нейтралізована тодішньою владою. Заангажовані та російсько налаштовані політичні діячі аж ніяк не спростовували можливість реальної загрози, а навпаки пропагували ідеали «русского мира».

Безсумнівно, що реакцією очільників РПЦ на євроінтеграційний курс України та подальші події пов'язані з Євромайданом було занепокоєння за долю «братнього народу» та можливу загрозу руйнування «єдності нашої Церкви». Не дивно, що подальша анексія Криму та окупація Донеччини та Луганщини відбувалися під гаслами «Православие или смерть!» та з повного благословіння Руської церкви.

Головною зброєю Російської Федерації є підміна цінностей. І при чому це стосується не лише зовнішньої політики. Пропагування серед пересічних громадян ідеї єдиної та неподільної Росії, величі її історії та виняткового її положення серед інших країн виховує нездорове почуття власної гідності. Російська влада завжди знаходить аргументи на захист своїх зазвичай незаконних та протиправних дій, хоча не завжди правдиві та історично підтверджені. Яскравий приклад цього можемо спостерігати на теренах власної держави, де за словами РПЦ «київська фашистська хунта» незаконно захопила владу та продовжує розгортати полум'я ворожнечі між народами.

Таким чином, проблема ураження інформаційного простору України фальшивими та політично заангажованими даними постає досить гостро. Необхідно звернути увагу на якість контенту, і перш за все того, який поширюється на окупованій території України, де населення є найбільш уразливим, а 80% ЗМІ несуть у собі інформацію російського спрямування. Міністерство інформаційної політики України активізувало свою діяльність у забезпеченні населення виключно українським теле та радіомовленням, україномовними друкованими виданнями, що у найближчий перспективі значно покращить якість контенту. Головні протистояння відбуваються не лише на полі бою зі зброєю в руках, але також і на інформаційному, де головною одиницею виступає людська свідомість.

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСНОВНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ УКРАЇНИ» ЯК ПЕРШИЙ КРОК У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КІБЕРОБОРОНИ ДЕРЖАВИ

05 травня 2018 року набуває чинності Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України». Необхідність правового регулювання інформаційної безпеки та захисту від кіберзагроз є нагальною необхідною для нашої держави та суспільства. Збільшення кількості кібератак на державні та приватні структури та посилення їх потужності, як то атака вірусом Petya, показали неспроможність організацій та компаній виявити загрози та швидко їх ліквідувати. З іншої сторони збільшується кількість відомостей, які передаються шляхом направлення на електронні ресурси: від оплати комунальних послуг, до подачі декларацій державних службовців. Все це викликає нагальну необхідність визначення кібербезпеки одним з головних чинників захисту держави та громадян. Отже, Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» встановлює основні поняття у сфері правового регулювання відносин у сфері забезпечення кібербезпеки, такі як: кібербезпека, кібератака, кіберзагроза та кіберзахист. Крім того, Законом України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» встановлюється таке поняття, як кібероборона - сукупність політичних, економічних, соціальних, військових, наукових, науково-технічних, інформаційних, правових, організаційних та інших заходів, які здійснюються в кіберпросторі та спрямовані на забезпечення захисту суверенітету та обороноздатності держави, запобігання виникненню збройного конфлікту та відсіч збройній агресії; Крім того, Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» окремо визначає поняття об'єктів кібербезпеки та кіберзахисту. Для накопичення та проведення аналізу даних про кіберінциденти, ведення державного реєстру кіберінцидентів, надання власникам об'єктів кіберзахисту практичної допомоги з питань запобігання, виявлення та усунення наслідків кіберінцидентів щодо цих об'єктів, у відповідності до Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» створюється урядова команда реагування на комп'ютерні надзвичайні події України CERT-UA . Отже, прийняття Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» є першим значним кроком у забезпеченні кібероборони держави.

ВІЙСЬКОВИЙ СИНДРОМ «АТО»: АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Актуальність теми. В ряді багатьох наслідків (економічних, політичних, соціальних), які будь-яка війна несе для суспільства, з'являються також і психологічні наслідки для людини, особливо для тих, хто приймав без посередню участь у бойових діях. Діапазон впливу факторів війни на людину надзвичайно широкий. При цьому набагато більший масштаб мають пом'якшені і відстрочені наслідки війни, що впливають не тільки на психофізичне здоров'я військовослужбовців, а й на їх психологічну врівноваженість, світогляд, стабільність ціннісних орієнтацій і т.д. Військові медики все частіше використовують такі нетрадиційні термінологічні позначення, як бойова психічна травма, бойове стомлення; іншими словами, йдеться про «в'єтнамський», «афганський», «чеченський» синдроми, а на сьогодні, в Україні, можна стверджувати, на виникнення «синдрому АТО».

Посттравматичний стресовий розлад у військовослужбовців виникає внаслідок реакції на події загрозливого або катастрофічного характеру.

Перші симптоми посттравматичного розладу більше схожі на звичайну депресію: це нав'язливі яскраві спогади, що часто повторюються у снах, постійне відчуття тривоги, дратівливості, підвищена чутливість до інших подій, які нагадують пережитий стрес, спалахи гніву, зниження концентрації уваги, а також почастішання серцебиття, підвищення артеріального тиску, головна біль.

Фахівці сходяться на думці, що подолати проблему можна, лише об'єднавши зусилля лікарів – психіатрів, психотерапевтів і психологів. Фахівці наполягають: психологічну допомогу повинні отримувати не тільки військовослужбовці, але і їх родичі. За думкою психотерапевтів, найбільш значущою для бійців, що повернулися з війни, є підтримка матері, дружини та командира. Дуже сприятливим засобом виходу зі стану ПТСР є систематична організація зустрічей між бійцями та створення груп взаємопідтримки між тими, що разом пройшли через бойові дії, а ще краще, коли ці зустрічі проходять за участю командира, який є лідером та взірцем для своїх підлеглих.

Однією з основних ознак є нестійкість психіки, при якій навіть самі незначні втрати, труднощі штовхають людину на самогубство; особливі види агресії; боязнь нападу ззаду; почуття провини за те, що залишився живий; ідентифікація себе з убитими. Також у учасників бойових дій виділяється ряд типових симптомів:

- підвищена збудливість та дратівливість;
- нестримне реагування на миттєвий стимул;
- фіксація на психотравмуючих обставинах;
- схильність до некерованих спалахів реакцій на незначні стимули.

Більшості хворих притаманне різко негативне ставлення до соціальних інститутів, до уряду. А ще: душевні надломи, зриви, жорстокість, непримиренність, підвищена конфліктність, з одного боку, втома, апатія – з іншого – все це природні реакції організму на наслідки тривалого фізичного і нервового напруження, пережитого в бойовій обстановці.

Наслідки ПТСР (посттравматичних стресових розладів) призводять до зміни особистості, соціальної та професійної дезінтеграції, алкоголізації і наркотизації, суїцидів. Відсутність спеціальних медико - психологічних заходів з відновлення травмованої, деформованої психіки (психологічна реабілітація) веде до хронічного перебігу психічних розладів. Дуже травматично з психологічної точки зору переживається учасниками АТО і нерозуміння в родині. Повернення солдата з війни – це щастя, але й, з іншого боку, стрес для всієї родини. Чоловік спочатку з захопленням зустрічає своїх близьких. Але потім раптом замикається в собі, шукає усамітнення в іншій кімнаті або прагне зовсім піти з дому. Не тому, що став черствим, а тому, що після бомбувань та тяжких випробувань і втрат, він інстинктивно шукає притулку для переосмислення пережитого. Навіть від близьких, від яких насправді чекає розради та порозуміння. Бійці знають, що поруч з ним мама, тато, дружина, діти, родичі, але родинні почуття придушуються тривожними переживаннями, які пов'язані з бойовим минулим.

Для людини, яка пережила реальну небезпеку, характерно зневага до тих, хто її не відчував. Звідси можливі конфлікти на роботі. Колишній військовий навряд чи погодиться винести догану з боку начальника, який «не нюхав пороху». Для емоційного вибуху може бути достатньо однієї іскри. А в умовах соціальної нестабільності таких випадків буде багато. Крім хвилі самогубств, в країні може відбутися підвищення рівня криміналу. В виснаженому війною суспільстві не всі зможуть реалізувати себе в мирних заняттях. Людині, яка вже застосовувала зброю, легше, ніж кому іншому, буде адаптуватися у злочинному світі. Ми знаємо, що багатьох «афганців», які опинилися не при справах, перетягували до себе бандитські угруповання. Посттравматичний синдром – це бомба упові - льненої дії, він може проявитися через півроку, а може і через десять років. Він може вдарити по всій нації. Адже в зоні АТО воюють чоловіки від 18 до 60 років, тобто працездатна, репродуктивна частина населення країни.

Дуже сприятливим засобом виходу зі стану ПТСР є систематична організація зустрічей між бійцями та створення груп взаємо підтримки між тими, що разом пройшли через бойові дії, а ще краще, коли ці зустрічі проходять за участю командира, який є лідером та взірцем для своїх підлеглих.

Висновки. Таким чином, назріла необхідність створення державної системи комплексної реабілітації військовослужбовців, що беруть або брали участь у бойових діях, які перенесли бойові психічні травми. Створення такої системи дозволить цілеспрямовано здійснювати заходи щодо забезпечення збереження фізичного і психічного здоров'я військовослужбовців, забезпечить профілактику постстресових реакцій, буде сприяти підтримці готовності особового складу до виконання завдань у будь-яких умовах обстановки.

ВПЛИВ АГРЕСИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ КУРСАНТА НА ФОРМУВАННЯ ЙОГО ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ

На сьогоднішній день виникнення і розвиток девіантної поведінки особистості відбувається під впливом соціально-економічних, морально-психологічних та інших факторів. Серед них слід відзначити посилення соціального розшарування суспільства, непідготовленість соціальних інститутів до забезпечення успішної соціалізації особистості в умовах трансформації суспільства, дефіцит засобів і технологій розвитку соціальних служб, орієнтованих на створення умов для самореалізації кожної людини, недостатньо високий рівень психічної компетентності більшості населення, в тому числі тих фахівців, які покликані надавати допомогу особистостям з поведінковими девіаціями тощо.

Погіршення соціальної ситуації в останні роки призвело до збільшення кількості людей, що живуть у винятково складних соціальних умовах. Серйозний дефіцит позитивного впливу на молоде покоління призводить до того, що у них домінуючими почуттями стали тривога, агресія, соціальна пасивність, страх.

Професійне становлення майбутнього військовослужбовця являє собою частину процесу професіоналізації і полягає у спрямованому розвитку особистості, в рамках якого відбувається формування вмінь людини регулювати власні емоційні реакції, керувати ними, що важливо, як для психічного, так і для фізичного здоров'я людини в контексті проблеми попередження стресових станів, агресії як наслідку низького рівня сформованості «емоційної культури».

Для дослідження впливу агресивності особистості курсанта на формування його девіантної поведінки було використано наступні методики:

- Методика діагностики показників і форм агресії А. Басса, І. Дарки;
- Методика діагностики схильності до відхиленої поведінки Орел А.Н.

Таким чином, за результатами тесту дослідження рівня агресії за методикою А. Басса, І. Дарки курсантів можна сказати наступне:

- переважають такі різновиди агресії як фізична та вербальна агресія, слід відмітити також високі показники в таких різновидах як непряма агресія та почуття провини;
- до фізичної агресії однаково схильні як дівчата так і юнаки;
- найбільш схильними до вербальної агресії є юнаки (55%), хоча і серед дівчат цей показник досить високий;
- до непрямой агресії схильні як юнаки так і дівчата, хоча серед хлопців цей показник вищий (43,6% і 56,4% відповідно);
- досить високим є показник негативізму у групі, за цим параметром він вищий у юнаків, хоча і серед дівчат досить високий, до негативізму схильні

78% опитаних дівчат;

- показник роздратування однаково високий серед юнаків та дівчат;
- показник підозрілості вищий серед юнаків – 57% і 43% відповідно;
- за показником «образи» значення більше серед юнаків, а дівчат, схильних до образи – меншість (25%);
- показник почуття провини однаково високий серед юнаків і дівчат – 57% і 43% відповідно;
- індекс агресивності більший серед хлопців курсантів (69%);
- індекс ворожості як серед юнаків, так і серед дівчат майже однаково виходить за межі норми (60% та 40% відповідно).

За допомогою методики діагностики схильності до відхиленої поведінки Орел А.Н було визначено вимір готовності курсантів до реалізації різноманітних форм девіантної поведінки.

Отже на основі аналізу психологічної літератури та проведеного емпіричного дослідження ми розробили практичні рекомендації щодо організації роботи з військовослужбовцями схильними до девіантної поведінки. А саме проводити психологічну роботу з курсантами схильними до девіантної поведінки, доцільно проводити психологічні підтримки, бесіди, здійснювати виховну, а також просвітницьку роботу.

Стискун О.В.

НАПРЯМКИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Поява на політичній карті світу незалежної України започаткувала глобальні трансформації у світовому просторі. Створення української незалежної держави з-поміж інших країн пострадянського простору та досягнення нею суверенного статусу, за визначенням американського політолога З. Бжезінського, є однією з найвідчутніших геополітичних подій останнього десятиріччя ХХ ст., яке увійде в історію держави з новими політичними реаліями. В цілому географічне розташування, розміри території, чисельність населення, економічні ресурси дають можливість Україні мати статус великої європейської держави. З огляду на це особливої уваги заслуговує вивчення зовнішньополітичної стратегії та реалізації адекватної національним інтересам зовнішньої політики у сучасному динамічному світі в умовах глобалізації.

Початком процесу становлення самостійного та незалежного зовнішньополітичного курсу України можна вважати законодавчо сформований політико-правовий фундамент для розвитку незалежної демократичної держави. Можна вважати, що найбільш сприятливі умови для формування та поживлення зовнішньополітичної діяльності України за часів незалежності виникли завдяки прийняттю Верховною Радою Української РСР низки визначальних документів, а саме Декларації про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року, Постанови «Про реалізацію Декларації про

державний суверенітет України в сфері зовнішніх зносин» від 25 грудня 1990 року та Акту проголошення незалежності України 24 серпня 1991 року. Згодом були прийняті й інші документи, які заклали підвалини участі України у міжнародних відносинах, так, наприклад, основні принципи та напрямки зовнішньої політики незалежної України викладено у Постанові Верховної Ради від 2 липня 1993 року «Про основні напрямки зовнішньої політики України».

Усе вищезазначене становить правові засади формування зовнішньополітичної діяльності України в перше десятиліття існування української незалежної держави, що вимагало відповідних кроків для її реалізації. Зовнішня політика України як з огляду на її формування так і її реалізацію пройшла два етапи: перший – від серпня 1991 року до середини 1994 року і другий – від середини 1994 року і до цього часу.

Відповідно до ст.11 Закону України «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики», Україна як європейська держава здійснює відкриту зовнішню політику і прагне рівноправного взаємовигідного співробітництва з усіма заінтересованими партнерами, виходячи насамперед з необхідності гарантування безпеки, суверенітету та захисту територіальної цілісності України.

На сучасному етапі розвитку України можна виділити такі напрямки зовнішньої співпраці України:

- Співпраця з країнами «Великої сімки» (США, Канада, Японія, Великобританія, Німеччина, Франція, Італія);
- Європейська інтеграція (співпраця з ЄС, Східне партнерство, Вишеградська четвірка, Європейське енергетичне співтовариство);
- Євроатлантична інтеграція;
- Регіональна співпраця (Чорноморський регіон, АТР, Близький Схід, країни Балтії, країни Північної Європи, Центральна Азія, Латинська Америка, Субсахарська Африка, Західні Балкани, Південна Азія);
- Міжнародні організації (ООН, Рада Європи, ОБСЄ);
- Ініціативи багатостороннього характеру (міжнародна безпека, нерозповсюдження ядерної зброї, зміна клімату, захист прав людини);
- Економічна дипломатія;
- Публічна дипломатія
- Формування міжнародної підтримки протидії російській агресії.

Починаючи з 2016 року інтерес до зовнішньої політики з боку головних політичних суб'єктів зосереджувався переважно на питаннях, пов'язаних з консолідацією міжнародної підтримки щодо протидії російській агресії, окремих аспектах здійснення міжнародної торгівлі та зовнішньоекономічної діяльності, реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, виконання вимог безвізового діалогу, співпраці з НАТО та ключовими іноземними державами.

Найбільш активно українська сторона будує відносини та здійснює зовнішньополітичні кроки за напрямками євроатлантичної інтеграції, співпраці

з міжнародними організаціями та країнами «Великої сімки». У співпраці з країнами «Великої сімки», а також сусідніми державами Україна отримала додаткову допомогу в боротьбі проти російської гібридної агресії.

Як наслідок, найбільш відчутним результатом для України на тлі зміни міжнародного політичного контексту стало збереження єдиної трансатлантичної позиції щодо продовження тиску на Росію. Консолідація міжнародної підтримки протидії російській агресії стала одним з найбільш відчутних досягнень української дипломатії. Зокрема, протягом 2016 року були подовжені та посилені санкції з боку Європейського Союзу, Сполучених Штатів, Канади та ін. Це можна вважати результатом спільних зусиль глави держави, очільників уряду, парламентарів та дипломатів з використанням різного інструментарію впливу.

Євроінтеграційний напрям був посилений за рахунок нарощення потужностей наявних структур, зокрема, законодавчої гілки влади, після підписання відповідної угоди з Європейським Парламентом та розгортання нових форм співпраці. У складі нового уряду з'явилася посада Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, налагодження роботи офісу якого подекуди триває і досі паралельно з болісним процесом розформування Урядового офісу з питань європейської інтеграції. Реорганізовано Національну раду реформ. Створено Стратегічну дорадчу групу підтримки українських реформ при Президентові та Прем'єрові, а також Групи підтримки реформ із залученням закордонних радників, у тому числі європейських. Це своєю чергою має стати підґрунтям для створення координаційного Офісу впровадження реформ за активної підтримки ЄС та ЄБРР.

Відповідно до стратегічних документів, «забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір із метою набуття членства в ЄС» є однією з ключових засад зовнішньої політики України, а наша автентичність – це інструмент і водночас дороговказ, що дає нашій державі можливість надалі стати повноцінним членом Євросоюзу.

Європейський Союз та інші провідні держави є для нас дороговказом, прикладом, та ніхто не буде нести за нас «ношу». Щоб досягти успіхів потрібно плідно працювати, розвивати власну економіку, вивчати свою історію, берегти традиції. Кожен українець має усвідомити, що під лежачий камінь вода не тече, будь він в Росії чи Європі, Америці чи Китаї – залишиться лежачим.

Струнін Д.

ІНФОРМАЦІЙНА СКЛАДОВА АРАБО-ІЗРАЇЛЬСЬКОГО КОНФЛІКТУ. ЗАГРОЗА ТРЕТЬОЇ ІНТИФАДИ

Актуальність теми дослідження. Робота є актуальною, адже в сучасних реаліях інформаційна складова стала невід'ємною частиною збройних конфліктів, більшості повстань та революцій. Використання інформації дозволяє значно підвищити ефективність ведення воєнних дій або проведення

антидержавних акцій, шляхом створення сприятливого інформаційного середовища.

З практичної точки зору, дослідження вивчає як інформаційна складова здатна вплинути на перебіг конфлікту, через використання дезінформації та інших методів інформаційно-психологічного протиборства.

Із послабленням британського та французького мандату над країнами Близького Сходу в середині 20 ст. розпочалися масові національні рухи, а із закінчення ДСВ національні рухи трансформувалися у боротьбу за незалежність. Таким чином, на території колишньої держави Палестина виникла держава Ізраїль. Поява єврейської держави обурила арабські країни та призвела до численних війн та повстань (або на арабській мові - інтифада) проти сіоністського панування. Із розвитком сучасних технологій фізичну війну доповнила війна інформаційна. У такий шлях палестинські фундаменталісти через регіональні та світові медіа-канали намагаються переконати світову спільноту у тому, що вони являються народом, який бореться проти утисків власних прав та свобод. Їх пропаганда чітко спрямована на здійснення їхніх цілей. Вони чітко дали зрозуміти, що використовують будь-які засоби для досягнення перемоги, у тому числі й масові повстання та локальні збройні конфлікти. Релігійні лідери ісламу і політичні керівники Ірану, Палестини та Лівії говорять про те, що вони знаходяться у стані війни з Ізраїлем та США.

Актуальність даної теми підтверджується тим, що останні масові повстання та збройні конфлікти в Ізраїлі, які виникли на тлі рішення Трампа щодо перенесення столиці Ізраїлю до Єрусалиму можуть призвести до нової - третьої інтифади, тим самим порушити безпеку та баланс сил в регіоні, а використання інформації та спеціальних методів інформаційно-психологічного протиборства можуть лише підсилити анти-ізраїльські акції.

До загальних рекомендацій аби запобігти третю інтифаду можна віднести:

1. Блокувати антисемітські медіа на території Ізраїлю.
2. Викривати та демонструвати факти дезінформації з боку арабських інформаційних джерел світовій спільноті.
3. Заповнювати світові інформаційні ресурси ізраїльським контентом.
4. Створення власної інформаційної кампанії, направлену на арабські та інші країни світу, аби забезпечити розуміння історичного підґрунтя зміни столиці.

Стужук Ю.П.

ВПЛИВ ПРОЦЕСІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЗА СУЧАСНЕ ВОЄННО-ПОЛІТИЧНЕ СТАНОВИЩЕ УКРАЇНИ

Питання глобалізації є досить актуальним у сучасних умовах. Дане питання охоплює різні сфери суспільного життя, зокрема і на політичну сферу, поширюючи вплив глобальних проблем, міжнародного права і політичних

норм, рішень глобальних і регіональних організацій та саммітів на нижчі рівні прийняття політичних рішень – національні та локальні. Саме глобалізація характеризується системністю, пріоритетністю економічної та політичної сфер людського життя, ієрархічністю залежності підпорядкування індивідів суспільств в її рамках. Тому саме актуальність глобалізації полягає в тому, що створює єдине «світове товариство», у якому формуються спільні норми, інститути та культурні цінності.

Процес глобалізації – це тривалий і досить важливий процес. В своєму розвитку він пройшов декілька етапів. Досучасний період - перший період глобалізації, в який відбувалося заселення планети. Наступний етап глобалізації прийнято називати ранньосучасною стадією глобалізації, яка припадає на період близько 1500-1850 рр. Сучасна епоха глобалізації почалася близько 1850-1945 рр., що ознаменувався різко зрослим впливом західної економіки і культури. Був зупинений Першою світовою війною. Новітній етап глобалізації почався після закінчення Другої світової війни.

Рубіж XX-XXI ст. ознаменувався потоками, характер яких сприяв виникненню поняття "прискореної" глобалізації.

Важливу роль в сьогоденні займають воєнні аспекти глобалізації. Під впливом процесів глобалізації відбуваються суттєві зрушення в міжнародній політиці. Значною мірою на військову глобалізацію впливає військова політика провідних країн світу.

Одним із наслідків військової глобалізації є торгівля зброєю, а саме її безконтрольне розповсюдження, нелегальний продаж, терористи стають глобальними гравцями, що погрожують світовому порядку, побудованому на принципах миру і співробітництва

До позитивів глобалізму в Україні можна зарахувати можливість глобального регулювання екологічної ситуації в державі, забезпечення безпеки суспільства від глобальних загроз різного характеру, які непереборні для кожної окремої держави і навіть наддержави (скажімо, планетарні катастрофи), можливість підтягнути з економічного боку країну до рівня високорозвинених.

Які для України негативи глобалізму та його загрози?

По-перше, збільшення розриву в рівнях економічного й соціального розвитку між Україною та країнами «золотого мільярда».

По-друге, зростання безробіття, бідності, безпритульності, а також техногенне перевантаження і деградація довкілля.

По-третє, економічне і політичне послаблення України, пригнічення внутрішньо-національного ринку, національної економіки, що призведе до практичного усунення України з конкурентного середовища.

По-четверте, як зазначає український дослідник В. Андрійчук, зростання рівня тіньової економіки, її розростання до рівня глобально світової і її вихід з-під контролю України як держави.

По-п'яте, конфлікт між вимогами глобалізації та соціально-культурними й економічними традиціями нашої держави (наприклад, глобальна еліта

вимагає від України вільного продажу землі іноземцям, що суперечить чинному законодавству України).

Отже, проаналізувавши детально роботу, ми підійшли до висновку. Процес глобалізації у своєму розвитку пройшов багато стадій, багато вчених неодноразово підіймали це питання, щоб краще зрозуміти і проаналізувати усі світові тенденції. Процес глобалізації вивчали зокрема: Бек, Бжезинський, Джеймсон, Розенау, Фрідмен, Фукуяма та багато інших.

На сьогоднішній день глобалізація займає вагоме місце, адже це є процес універсалізації, становлення для всього світового співтовариства єдиних відносин і структур.

В умовах надзвичайного зростання зовнішніх впливів на економічне, соціальне, культурне і політичне життя українського суспільства, проблема впливу на розвиток глобальних процесів стає центральним питанням виживання. Влив нової реальності, що виникає під тиском глобалізації, має потужний, навіть шокуючий політичний ефект, оскільки вимагає визначити ставлення до динаміки і засад глобалізації та виробити стратегію поведінки відповідно до її парадоксів і викликів

Повх Н.В.

ПОНЯТТЯ «ГІБРИДНА ВІЙНА» У СЕРЕДОВИЩІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

Гібридна (некласична, неконвенційна) війна не заперечує можливість розгортання класичних (конвенційних) воєн. Не зменшує вона і загрози ядерної війни. Проте в сучасних умовах гібридна форма ведення війни набуває поширення, оскільки вона надає сторонам конфлікту додаткові можливості при менших втратах.

Гібридна війна – це тип конфлікту, в якому одночасно використовуються політичні, економічні, інформаційно-психологічні методи силового впливу на противника у поєднанні з військовими заходами у вигляді проведення розвідувально-диверсійних операцій силами спецпідрозділів, формування, підтримку і координацію дій незаконних воєнізованих формувань сепаратистів, терористичних угруповань тощо.

Серед особливостей гібридних воєн виділяють :

- пріоритетне значення надається невійськовим методам і формам впливу;
- здійснення управління єдиним центром планування і проведення операцій гібридної війни;
- одночасний удар по головним сферам життя держави – противника (економіка, політика, інфраструктура, етнічні та релігійні відносини тощо);
- застосування військових заходів має здебільшого прихований характер.

Основна мета гібридної війни – не фізичне знищення противника, а його підкорення й використання матеріальних і людських ресурсів. У класичних війнах, спрямованих на знищення противника, сторони несуть значні людські і матеріальні втрати, що значно зменшує здобутки переможця. У випадку ж гібридної війни пріоритетне використання невійськових засобів силового впливу дозволяє максимально зберегти матеріальні і людські ресурси з метою їх подальшого використання у власних цілях.

Отже, стратегія гібридної війни визначається через поєднання різнорідних військових та не військових форм і способів ведення боротьби і не є новою. поняття гібридної війни не відкидає традиційних поглядів на війну, а радше доповнює їх з урахуванням динамічних змін у міжнародному безпековому середовищі та інших суттєвих чинників, що впливають на методи ведення війн.

Присташ А.С.

ЗНАЧЕННЯ ПРИВАТНИХ ВОЄННИХ КОМПАНІЙ НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ

Приватні воєнні компанії (ПВК) на сучасному етапі не є чимось новим, адже світ повний локальних конфліктів і нестабільних регіонів. Зазвичай під ПВК мають на увазі комерційну компанію (військовий консалтинг). Пропонуючи спеціалізовані послуги з охорони або захисту будь-яких об'єктів, а також з розмінування, навчання, технічного обслуговування, збору розвідувальної інформації, стратегічного планування, логістики та консультуванні.

Із початку 1990-х років ПВК перетворилися на респектабельний і прибутковий бізнес. Досить активно вони працюють в Африці. На Чорному континенті діють приблизно 90 приватних фірм «забезпечення безпеки», 80 з яких вирішують завдання в Анголі, де охороняють західні нафтові і видобувні компанії. Ангольський уряд сам вимагає від них забезпечення власної безпеки, що дає можливість ПВК працювати на цілком законних підставах і містити невеликі приватні армії, що мають на озброєнні авіацію і важку військову техніку. Безліч фірм, які спеціалізуються на захисті персоналу і майна та не беруть участі в бойових діях, вважають за краще називати себе приватними охоронними компаніями. Однак, коли ці функції виконуються під час збройних конфліктів, стає складним відрізнити бойову функцію від охоронної [Р.В.Уэсселер. Война как услуга / пер. с нем. Г. Сахацкого. – М. : Столица-Принт, 2007].

Із точки зору міжнародного права, співробітники ПВК є цивільними особами, тому в цілому ряді випадків їх діяльність можна було б розглядати як «найманство». Щоб уникнути цього, на ПВК накладені серйозні обмеження. Зокрема, вони не мають права брати участь в бойових діях у складі регулярних збройних формувань. Однак, ПВК мають право застосовувати зброю для

самозахисту і забезпечення безпеки ввірених їм об'єктів, майна і людей. У реальному житті межа між ПВК і найманцями дуже тонка, та з точки зору міжнародного права все залежить від завдань, які виконуються даними особами. У всіх країнах, де функціонують приватні воєнні компанії, законодавство, що регулює їх діяльність, не є допрацьованим, особливо щодо дій компаній за кордоном, що призводить до недостатнього над ними контролю. Для вирішення цієї проблеми пропонуються різні підходи, зокрема повну заборону певних видів діяльності. Проте існує точка зору, згідно якої ПВК часто виконують необхідні функції, у зв'язку з чим держави нерідко висловлюють небажання повністю відмовлятися від такого роду послуг. Крім того, висувається пропозиція створити міжнародний орган, що регулює діяльність ПВК, це означає відмову країн від повної монополії на національні збройні сили.

На даному етапі, ПВК керуються міжнародними правовими актами, такими як: Резолюція Ради Безпеки ООН N 1816; Резолюція Ради Безпеки ООН N 1838; Конвенція ООН з морського права (Art.105); Статут ООН (Art.51) та низкою інших.

Приватні воєнні компанії найчастіше використовуються там, де завдання непосильне для цивільних охоронних компаній, але з тих чи інших причин залучати регулярну армію немає можливості або недоцільно. На сьогодні вони стали вагомим елементом міжнародних відносин. За даними військових, на даний час у світі налічується понад 1,5 млн. співробітників приватних військових підприємств. Це досить применшені цифри. Так, відома британська ПВК «G4S» має понад 620 тис. співробітників. Для порівняння: за даними «Вікіпедії» чисельність Збройних сил Британії складає близько 425 тис. Військовослужбовців [О.С.Валецкий. Частные военные компании, их создание, развитие и опыт работы в Ираке и других регионах мира.- М.,2008]. Можна виділити декілька чинників, які стимулюють розвиток приватних воєнних компаній: зростання потреб у їхніх послугах з боку міжнародних безпекових та гуманітарних організацій у матеріально-технічному забезпеченні миротворчих операцій, гуманітарному розмінуванні, охороні конвоїв з гуманітарним вантажем тощо. Наступний чинник пов'язаний з економічними аспектами діяльності ПВК. Ринок їхніх послуг характеризується високою динамікою зростання. За перше десятиліття нинішнього століття він трансформувався з невеликої спеціалізованої ніші у глобальний сектор воєнних послуг. За даними ООН, ще у 2008 р. річний прибуток ПВК сягнув 120 млрд дол. США. Наступним чинником, досить важливим, який сприяє розвитку ПВК, є широка пропозиція на ринку військових спеціалістів. Вона сформувалася у процесі значного скорочення збройних сил західних держав, особливо країн – учасниць колишньої Організації Варшавського договору, яке розпочалося на початку 90-х рр. минулого століття і триває дотепер. За рахунок цього ПВК мають можливість отримувати високопрофесійні кадри, не витрачаючи коштів на їхню підготовку.

Отже, проблема приватних воєнних компаній полягає в тому, що вони можуть створювати умови для масштабного застосування організованого насилля без контролю з боку суспільства. Звісно не варто демонізувати ПВК, як це роблять деякі правозахисники та суспільствознавці, адже більшість компаній доволі часто виконують цілком корисні соціальні функції пов'язані з пожежною охороною, розмінуванням та медичним забезпеченням. Інколи такі компанії стають на заваді відвертого криміналу, займаються дійсним порятунком людей, пошуком зниклих без вісті і т.д. Дрібні охоронні фірми за рівнем статків можна віднести до трудових верств, які не являють собою якоїсь проблеми. Проблема ПВК полягає в першу чергу в діяльності великих компаній, здатних впливати на політичну ситуацію та активно залучатися до безпосередніх бойових дій. Очевидно, що міжнародні конфлікти можливі і в майбутньому, але, якщо ми не хочемо стати свідками апокаліпсису, необхідно удосконалювати правила, що не лише забезпечують ідентифікацію ініціаторів і учасників воєнних конфліктів, але і встановлюють їхню відповідальність за агресію.

Пчелінська В.В.

ЕМОЦІЙНІ СТАНИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЯХ

Емоційний аспект будь-якої професійної діяльності багато в чому визначає її успішність і продуктивність. Емоції військовослужбовця є тими своєрідними станами його психіки, які накладають відбиток на його життя, діяльність, поведінку.

Сучасні бойові дії, як правило, супроводжуються підвищеним стресогенним впливом на психіку військовослужбовців. Стресові ситуації являють собою сукупність станів, пережитих військовослужбовцями в процесі адаптації до несприятливих для їх життєдіяльності і загрозливим їх життєво важливим умовам бойової обстановки.

Під час військового конфлікту негативний вплив на емоційну сферу учасників бойових дій підвищується. Своєчасне виявлення цього факту дає змогу більш дієво вносити корективи у психоемоційні стани та запобігати впливові стрес чинників на емоційну сферу військовослужбовців. Емоційний процес має такі критерії оцінки, як емоційне збудження, емоції (позитивні, негативні), ступінь контролю (афекти, які контролюються і крайнє безконтрольне збудження). Вони також можуть проявлятися по-різному: прості емоційні стани; складні емоційні стани; стійкі емоційні стани.

За формою перебігу виділяють *настрій, афект, стрес, фрустрація, апатія, депресія* та інші.

Настрій – відносно тривалий стан, він може бути радісним або сумним, бадьорим або млявим, емоційним тлом психічного життя військовослужбовця.

Афект – сильний і відносно короткочасний емоційний стан, пов'язаний із різкою зміною важливих для воїна життєвих обставин.

Стрес – емоційний стан, зумовлений ситуаціями надто сильного напруження: загрозою життю, фізичним і розумовим напруженням, страхом, потребою швидко ухвалювати відповідальні рішення.

Фрустрація – емоційний стан особистості, що виникає внаслідок непереборної перешкоди на шляху до задоволення потреби. Фрустрація спричинює різні зміни поведінки воїна.

Негативні емоційні стани, які можуть виникнути у військовослужбовця у ході його військової діяльності: психічна втома, психічна напруженість, зниження мотивації, тривожність. Крім тривоги, можуть виникати й інші емоційні стани – депресія, апатія.

Вивченням стресу та емоційних станів, займалися такі вчені як У. Кеннон, Г. Сельє, Я. Рейковський, В.М. М'ясищев та багато інших.

Отже, психолог у своїй діяльності повинен безумовно вміти оперативно діагностувати наявність негативних емоційних станів у членів військового колективу та оперативно здійснювати корекційні заходи щодо оптимізації емоційно-вольової сфери військовослужбовців.

Рябова О.В.

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ЧИННИК ПСИХОЛОГІЧНОЇ СУМІСНОСТІ У ВІЙСЬКОВОМУ КОЛЕКТИВІ

Зважаючи на специфіку військових колективів, а саме те, що їх завдання часто пов'язані з екстремальними умовами, повною підконтрольністю командирові, необхідністю швидкого прийняття рішень цим командиром, виникає питання необхідності вивчення психологічної сумісності членів колективу та впливу емоційного інтелекту на неї. Тобто по суті чи впливає емоційний інтелект на якість виконання поставлених завдань, чи необхідно військовослужбовцю бути обізнаним в емоційній сфері, чи головне – це звичайна спрацьованість, яка набувається під час бойового залагодження, навчань та тренувань.

Щоб відповісти на це питання, треба спочатку розкрити зміст кожного з понять, а саме: емоційний інтелект та психологічна сумісність.

Проблемою дослідження емоційного інтелекту займалися Дж. Майєр, П. Селовей, Д. Карузо. Дж. Майєр визначає емоційний інтелект як сукупність інтелектуальних здібностей до обробки емоційної інформації.

У роботах Н.В. Ковриги доведено, що емоційний інтелект є однією з форм прояву інтелекту, а саме виявлення його в емоційній сфері особистості. Таким чином, характеристики, які автори відносять до поняття емоційний інтелект, не є вичерпними, а відображають окремі аспекти розуміння цього явища.

Згідно Гоулману, структура емоційного інтелекту включає п'ять складових:

- ідентифікація і називання емоційних станів, розуміння взаємозв'язків між емоціями, мисленням й дією;
- управління емоційними станами – контроль емоцій і заміна небажаних емоційних станів адекватними;
- здатність входити в емоційні стани, що сприяють досягненню успіху;
- здатність читати емоції інших людей, бути чутливим до них та управляти емоціями інших;
- здатність вступати в міжособистісні відносини з іншими людьми та підтримувати їх.

Структура емоційного інтелекту Д. Гоулмана ієрархічна. Так, ідентифікація емоцій являється підґрунтям для управління ними. В той же час одним з аспектів управління емоціями є здатність продукувати емоційні стани, що сприяють успіху. Ці три здібності, обернені до інших людей, стають детермінантою четвертої: входити у контакт і підтримувати продуктивні взаємостосунки.

Психологічну сумісність можна розглядати як багатомірний феномен, виділяючи чотири її виміри:

сумісність, заснована на спрацьованості членів команди – обумовлена довготривалим, іноді багатолітньою їх взаємодією;

операційно-рольова сумісність – в її основі лежить хороше розуміння партнерами замислів і дій один одного в різних ігрових епізодах безвідносно до тривалості попередніх спільних справ;

сумісність в особистісних рисах – заснована на взаємній відповідності особистісних рис членів групи;

сумісність в діловому спілкуванні – виявляється в задоволенні партнерові міжособистісними стосунками, що склалися в ситуаціях діяльності.

Психологічна сумісність членів команди залежить від типів групової діяльності:

інструментальний (ділова, трудова сфера командної активності);

емоційний або експресивний (сфера спілкування всередині колективу).

Для визначення рівня психологічної сумісності членів колективу було обрано два поняття, які є її показниками – це прихильність до колективу та психологічний клімат.

Проблемою прихильності займалися Дж. Мейєр та Н. Аллен. Спочатку вони виділили в конструкті прихильності два компоненти: афективний та часовий. Афективна прихильність — ідентифікація та залученість, а також емоційна прив'язаність до організації (в колективі залишаються, тому що хочуть цього). Продовжена (поточна) прихильність — поведінковий компонент: усвідомлення робітниками затрат, пов'язаних з уходом із організації (в колективі залишаються, тому що це вигідно). Пізніше Н. Аллен и Дж. Мейєр додали в свою модель нормативний компонент прихильності:

усвідомлення обов'язку по відношенню до організації (в колективі залишаються, тому що відчують почуття обов'язку перед ним).

Аналіз різних точок зору на зміст поняття соціально-психологічного клімату дозволяє зробити висновок, що він являє собою повнофункціональне, соціально-психологічне утворення, яким опосередковується будь-яка діяльність колективу (групи). Специфіка його в тому, що він являє собою інтегральну і динамічну характеристику психічних станів усіх членів колективу. Стосунки, що складаються в колективі вимагають від людини певного стилю поведінки. Емоції одного члена групи певним чином мотивують поведінку інших членів, направляючи їх не тільки на здійснення цілей діяльності, але й на усунення фруструючих впливів.

Для подальшого практичного вивчення впливу емоційного інтелекту на психологічну сумісність групи, було обрано методики на визначення рівня емоційного інтелекту Холла та прихильності до колективу Дж. Мейера та Н. Аллена, а також методика на визначення соціально-психологічного клімату.

Усатенко Я.О.

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО КАПЕЛАНА І ВІЙСЬКОВОГО ПСИХОЛОГА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

Не секрет, що військова служба – не найлегша справа. Чітка регламентованість будь-якого типу діяльності, особливий тип мислення і сприйняття, постійний стрес, як невід'ємна частина служби - далеко не кожен може швидко, легко і невимушено звикнути до такого стилю життя. Збройні Сили в у більшості країнах приділяють величезну увагу стратегічним, тактичним способам ведення бою, правовому забезпеченню діяльності військовослужбовців, боєпостачанню, випробуванням фізичного потенціалу і можливостей військовослужбовця ... і морально-психологічному забезпеченні, зокрема. Бо, хай там як, завжди там, де є людина і задіяна активна людська діяльність, необхідність і актуальність роботи психолога була, є і буде беззаперечною, а у військовій сфері вона є ще й обов'язковою.

У більшості Збройних Сил провідних країн світу, як не дивно, питанням «морально-психологічного забезпечення» займається, окрім військової психології, ще й інститут військового капеланства. Капеланство? Що воно таке, навіщо воно потрібне те капеланство? Що їх об'єднує і чим воно відрізняється від психології, яка й сама може вирішити всі необхідні питання?

Скепсис - це те, що, з поміж інших чинників, об'єднує військових капеланів і військових психологів. Обидві структури, кожна по-своєму, займаються морально-психологічним станом військовослужбовців, і обидві досить часто зазнають того чи іншого рівня критики щодо власної доцільності існування у межах Збройних Сил. Обидві виконують функції морального орієнтира для військовослужбовців, обидві підтримують психологічний стан у необхідній нормі, обидві допомагають впоратись зі складнощами військової

служби та визначити місце військовослужбовця у ній. Так у чому ж тоді різниця між ними?

Військовий психолог, насправді, має дуже широке коло роботи, і не менш широке коло питань, з якими може зіштовхнутись, в яких може застосувати свої знання, починаючи з роботи щодо відбору військовослужбовців на службу у воєнкоматі, закінчуючи психологічною реабілітацією з військовослужбовцями у військовому шпиталі. У процесі діяльності він може бути змушений виконувати найрізноманітніші функції, часом, навіть не пов'язані з його основною роботою, що, в принципі не є дивиною.

Військовий капелан займається питаннями забезпечення релігійних потреб військовослужбовців, як не дивно. Це і релігійно-освітня робота, індивідуальна душпастирська опіка особового складу, і соціально-добродійна діяльність, і душпастирська опіка сімей військовослужбовців та ветеранів. Військові капелани не можуть бути змушені командуванням до тих дій, які не належать до кола їхньої діяльності, тому, і видається, що вони виконують менше функцій, а ніж військові психологи.

Питання кола діяльності психолога і капелана можна звузити до питання підходу. Вони обидва забезпечують оптимальний морально-психологічний стан у підрозділі, але використовують геть різні, можна навіть сказати, протилежні методи. Якою б практичною та приземленою не видавалась робота психолога, він використовує науковий метод: згадує різні психологічні підходи, використовує вже наявні найрізноманітніші тестові методики, оперує науковою термінологією. Військовий капелан, натомість, орудує лише одним текстом – Біблією. Тому і весь «понятійний апарат», усі підходи до вирішення питань базуються навколо Святого письма. Чи то пак можна говорити про одвічне протистояння науки і релігії, заперечення одного іншим?! Високі категорії довгих непрактичних роздумів, зазвичай, не притаманні для армії, тому це є, скоріше питання вибору, як на рівні командування, так і на рівні підлеглих. Прерогатива командира – визначити хто краще виконуватиме ту чи іншу функцію у підрозділі і надати відповідне поле діяльності. А прерогатива військовослужбовця – обрати, якщо у нього є така можливість, який підхід йому ближчий: психолога чи капелана.

Хай там як, що військовий психолог, що військовий капелан – обидва допомагають впоратись з труднощами, які виникають в умовах служби, тому їхня діяльність, незважаючи на підходи чи методи, завжди була є і буде актуальною за будь яких умов, обставин та ситуацій.

Чернишова І.І.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СТИМУЛЮВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Значне місце у функціонуванні української армії посідають працівники Збройних Сил України. Основним стимулом для покращення роботи працівників було та залишається заробітна плата, яка повинна забезпечувати

гідний рівень життя та давати змогу задовольняти свої соціальні потреби. Проте на даному етапі значною проблемою є відтік кадрів з лав Збройних Сил через низький рівень середньої заробітної плати працівників.

Виходячи із статистичних даних Департаменту Фінансів Міністерства Оборони середня заробітна плата за останні п'ять років (в порівнянні з 2012 роком) зросла на 47, 8%. Цифра здається значною, проте, враховуючи значний ріст інфляції за останні роки, а особливо галопуючу інфляцію за 2014 – 2015 роки (ІСЦ 2014 року – 124,9%, ІСЦ 2015 року – 143,3%) купівельна спроможність даної заробітної плати є доволі низькою.

Згідно із Законом України «Про оплату праці» заробітна плата - це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу.

Відповідно до статті 2 цього Закону заробітна плата складається із основної заробітної плати (посадові оклади та тарифні ставки), додаткової (доплати, надбавки, премії), та інших компенсаційних та заохочувальних виплат. Найбільшу частину суми заробітної плати складають додаткові види заробітної плати, а саме близько 46-49%. Розрахунок цих виплат здійснюється з суми посадового окладу у відсотковому співвідношенні шляхом множення суми посадового окладу на відсоток тої чи іншої надбавки, встановленої чинним законодавством України.

Ці виплати повинні нести в собі стимулюючий характер. Проте основною проблемою в даний момент залишається прив'язка ставки першого тарифного розряду, від якого здійснюється розрахунок посадових окладів, до прожиткового мінімуму працездатних осіб на відповідний рік, яка у 2018 році становить 1762грн, а не до мінімальної заробітної плати, що становить на 2018 рік – 3723 грн.

До внесення змін до Закону «Про оплату праці», а саме зміни мінімальної заробітної плати прив'язка ставки 1-го тарифного розряду здійснювалася до прожиткового мінімуму для працездатних осіб, який був рівний мінімальній заробітній платі. Після підвищення у 2017 році мінімальної заробітної плати з 1600грн станом на 1 грудня 2016 року до 3200грн станом на 1 січня 2017 року очікувався значний зріст заробітної плати працівників. Проте при зміні структури мінімальної заробітної плати, а також зміні прожиткового мінімуму, який тепер не є рівним мінімальній заробітній платі, значного підвищення середньої заробітної плати не відбулося.

На мою думку, шляхом вирішення цієї проблеми є прив'язка прожиткового мінімуму до мінімальної заробітної плати, для того щоб підвищити розмір середньої заробітної плати та зменшити відтік кадрів із лав Збройних Сил України.

ІДЕОЛОГІЧНА СКЛАДОВА У ФОРМУВАННІ ВИСОКОЇ СВІДОМОСТІ ТА ПАТРІОТИЗМУ КУРСАНТІВ

Нинішній етап розвитку українського суспільства, що характеризується продовженням трансформаційних процесів у сфері суспільних цінностей та ідеалів, породжує серйозні модифікації глибинних взаємовідносин людини з державою, владою, політикою, армією і призводить до значних змін у формах становлення, як і політичної культури особистості, так і ідеологічного спрямування сучасної молоді. У молодіжному середовищі триває переоцінка суспільних та культурних цінностей попередніх поколінь. Відтак переривається наступність і послідовність передачі соціокультурного і політичного досвіду, що призводить до ціннісно-нормативної кризи та ідеологічного вакууму. Ці обставини спонукають до підвищення уваги суспільства до молоді людини як суб'єкта соціально-політичного буття, насамперед – курсантів та студентів.

Тому перед системою освіти ЗСУ постає потреба у ідеологічній роботі - цілісній системі, з притаманними їй компонентами дидактичної системи, головною метою якої є набуття слухачами певних знань, навичок, умінь в гуманітарній сфері пізнання та що займає особливе місце в системі інформаційно-пропагандистського забезпечення.

Ідеологічна робота є не тільки складовою інформаційно-пропагандистського забезпечення, але й складовою навчального процесу. Також вона виступає як основна форма роз'яснення гуманітарної політики держави, як виключно важливий засіб формування у військовослужбовців патріотизму, громадянської свідомості, морально-бойових якостей, необхідних для виконання конституційного обов'язку захисту Вітчизни.

Важливими чинниками формування ідеології курсанта є сформоване почуття соціальної та моральної відповідальності, володіння глибокими знаннями про минуле, сучасне, що забезпечить правдиве майбутнє, а найголовнішим чинником, на моє глибоке переконання, є політична компетентність.

Політична компетентність курсанта полягає не лише у його обізнаності з актуальними воєнно-політичними проблемами. Головними особливостями компетентності є здатність застосовувати політичну інформацію, здійснити правильний аналіз політичних подій, своєчасно передбачити і спростувати неправдиву інформацію навколо діяльності вищого військово-політичного керівництва, органів військового управління, військових частин Збройних Сил України, розуміння факторів та чинників, воєнно-політичних впливів, які використовує противник.

Політична компетентність складається з декількох структурних компонентів. Наприклад, емоційний компонент включає систему відношень індивідуума до себе, як до громадянина, громадянського суспільства і держави, політичним та військовим правам та обов'язкам.

Наступний компонент політичної компетентності поведінковий. Він передбачає реалізацію тієї чи іншої моделі політичної поведінки: участь у роботі громадських організацій, електоральна активність, залучення до реалізації соціальних програм.

Регулятивний – він направлений на самоусвідомлення та на самооцінку своєї громадянської позиції, своїх можливостей у сфері політичної діяльності, осмислення і регуляцію системи політичних переконань, вибраних поведінкових стратегій. З цього ми визначаємо 3 мотиваційні чинники для формування цього компоненту: загальне благо, задоволення індивідуальних потреб та самореалізація.

І останній компонент – когнітивний, пов'язаний зі знанням своїх політичних прав, механізму їх захисту, соціальних норм, традицій, цінностей, існуючих в даному суспільстві. Для цього необхідні певні вміння та навички для аналізу, обробки та оволодіння інформацією. Причому важливі не самі знання в їхньому багатогранному аспекті, а система знань у термінах та фактах, яка дозволить курсанту поповнювати їх за потребою.

Однак процес набуття політичної компетентності курсантів пригальмовує ряд проблем спричинених самореалізацією курсантів як в цивільному житті так і в умовах військової служби. Вік курсантів (18-25 років) найбільш плідний для самореалізації та розвитку соціальної та політичної активності, так як він характеризується прагненням до самопізнання, актуалізацією процесів особистісного та професійного самовизначення на основі якісних змін в інформаційно-операційній, емоційно-вольовій та мотиваційно-ціннісній сфері особистості; потреба в самореалізації в соціально значимій діяльності. Але специфіка військового навчального закладу створює певні складності, які пов'язані: з напруженістю військово-навчального процесу, обумовленої суміщенням навчання з виконанням військових обов'язків, наслідком чого стане обмеження вільного часу у курсантів; провідною роллю офіційних службових відносин, що регламентуються Статутом Збройних Сил України; відносною вузькістю соціальної сфери, в якій курсанти можуть себе реалізувати. Однак командири підрозділів, викладачі, педагоги-наставники при відповідній підготовці могли б сприяти самореалізації та розвитку в ході неї соціально-політичної активності курсантів в різних сферах життєдіяльності.

Виходячи з вищевикладеного можемо виокремити ряд протиріч:

- між наявністю тенденцій модернізації вищої військової освіти, що вимагають від військових вузів створення умов для самореалізації курсантів, для розвитку у них соціальної активності, ініціативи і відповідальності і низькою готовністю системи виховання військових вузів до реалізації даних тенденцій;
- між особливостями юнацького віку курсантів до формування соціальної активності, їх прагненням до самореалізації в різних видах діяльності і недостатньою психолого-педагогічною підготовкою командирів, педагогів-наставників і викладачів військового вузу до управління даним процесом.

- між значним інтересом науки до дослідження проблеми самореалізації та розвитку соціальної активності особистості та недостатньою розробленістю питань, пов'язаних з особливостями формування даних явищ у курсантів військових вузів;

Ціннісні орієнтації курсантів безпосередньо залежать від світоглядної позиції викладача, в основі ідеологічного переконання якого має бути українська національна свідомість, державницьке мислення, висока моральність та духовність, патріотизм і громадянська мужність. Важливою рисою будь якого викладача є правильний аналіз та трактування інформації, називаючи героїв – героями, подвиг – подвигом, зраду – зрадою, брехню – брехнею, злочин – злочином. Такий фаховий підхід забезпечить високий рівень історичних, філософських, політологічних знань, авторитетом аргументів, доказів та патріотизмом.

Важливим чинником у набутті правильних ціннісних орієнтацій є сама ж система ідеологічної підготовки, тобто цілісна множина сукупності її основних складових, що створює певну організаційно-методичну модель навчання. Вона складається з великої кількості взаємопов'язаних елементів: принципів організації і проведення, мети, завдань, суб'єкту і об'єкту, навчальної інформації, засобів організації управління системою та педагогічної взаємодії, форм і методів взаємодії тощо.

Ідеологічна складова є значущим компонентом виховання курсантів. Усвідомлюючи та сприймаючи ідеологічні засади розвитку суспільства майбутні офіцери думають та діють свідомо, патріотично, консолідовано. Знання ідеологічних засад держави, вміння аналізувати, оцінювати та прогнозувати воєнно-політичну обстановку, розуміння факторів та воєнно-політичних впливів, які використовує противник – дає змогу курсантам сформулювати правильну ідеологічну орієнтацію, адже війна, як стверджували ще К. Клаузевіц та Ф. Енгельс, є продовженням політики, а в основі політики завжди лежить відповідна ідеологія.

Шідерова А.Ю.

НОВИЙ ЖАНР ФОТОЖУРНАЛІСТИ

Фотографія в сучасному суспільстві новітніх цифрових технологій є одним з найшвидших яскравих, емоційних способів передачі інформації. Вона є прикрасою тексту, а також доповненням до нього. З картинкою інформація стає більш правдивою, реальною, допомагає людині стати учасником світової події, створити почуття причетності до неї.

Саме в інтернет-медіа фотографія отримала найширше застосування, ставши незамінним засобом їхнього існування. Водночас фото залишається невід'ємним елементом перших шпальт сучасних газет та журналів, фотографія часто застосовується на телебаченні. «Вона дає уявлення про окремі епізоди

громадського життя, військові зіткнення, стихійні лиха, наукові відкриття, що відбуваються в найвіддаленіших куточках нашої планети».

Функцією фотографії в ЗМІ – виступає документація факту, що підтверджує правдивість поданої інформації.

Фотографія в онлайн-медіа як вид журналістської діяльності відносно нове поняття, яке невпинно і стрімко розвивається.

«У словнику медійних термінів, який уклали польські дослідники, фоторепортаж розглядається як збірка щонайменше трьох фотографій, з яких одна зображає героя, інша – час, коли відбувається подія, а третя – місце проведення заходу. Усі наступні світлини є авторським доповненням описаної історії певної особи чи групи осіб. Вторинним є слово, яке відіграє роль допоміжного інформаційного елемента. Розташування світлин у фоторепортажі передбачає відбір реальності у висвітленій події. У ньому неможливо організувати чи підлаштовувати подію, тому що цінність цього жанру в унікальній фіксації моментів».

Фоторепортажі з «Революції гідності, під час анексії Криму й війни на сході України стали каталізаторами розвитку української фотожурналістики. Українські фотографи проводили дні й ночі на Майдані Незалежності, документуючи революцію, після чого, ризикуючи життям поїхали на схід України, для висвітлення подій героїзму українців». Вважають, що 2014 рік в Україні став народженням жанру військового фоторепортажу.

Не завжди фотографія заслуговує на довіру, на жаль, досить поширені різні види маніпуляцій із фотознімками.

Часто, заради визнання фотографію видають постановочні фотографії за документальні, маніпулюють описами до фото, видалення чи додавання елементів із готової світлини за допомогою програмного забезпечення для кращого сприйняття її глядачами.

«З 1936 року не вщухають дискусії з приводу постановочності документальної фотографії Роберта Капі, яка називається «Смерть республіканця». Це одна з небагатьох фотографій в історії, на якій зображено момент смерті людини». Хоча насправді, смерті не було. Воїн спіткнувся, впав, встав та побіг далі. Після того автора фото назавжди назвали постановочним фотографом.

«Американський фотожурналіст Майкл Камбер, що побував у багатьох гарячих точках світу, настільки втопився від обману в документальній фотографії, що 2015 року організував у Нью-Йорку фотовиставку «Змінені зображення: 150 років поставленої та обробленої документальної фотографії». За його словами, підробка знімків, фейкові та постановочні зображення в ЗМІ стали справою настільки звичною, що це підриває довіру аудиторії. До того ж це перекреслює працю чесних фотожурналістів, що ризикують життям, аби зробити сильний правдивий знімок, що має шанси вплинути на аудиторію».

Фотографії з конфліктів часто використовуються для маніпулювання свідомістю глядачів, особливо якщо на них зображено мирних мешканців, яких важко ідентифікувати.

На початку війни на сході України російські ЗМІ використовували фотографії з Чечні, Іраку, Афганістану й Сирії для того, щоби показати «звірства» українських військових.

У липні 2014 року український ресурс StopFake, що розвінчує фейки, опублікував кричущі приклади використання російською пропагандою фотографій збройних конфліктів по всьому світу для ілюстрації неправдивої інформації з зони бойових дій на сході України.

Один із кричущих прикладів постановочних фото під час збройного конфлікту на сході України стали фотографії Дмитра Муравського. Його фото викликали резонанс серед журналістів. Основною причиною невдоволення є те, що фотограф не визнає фотокадри постановочними, а називає їх справжнім репортажем. Експерти вважають, що такі фото мають право на існування, адже вони гарної якості, із смисловим навантаженням, а саме є патріотичними, розкривають всю суть бойових дій, вибухи, втрати, та підтримку військовослужбовцями один одного. Ці фото є «плакатними», вони є героїчними. Часто журналісти стикаються з проблемою добуття текстової інформації на передовій, а про фото взагалі можна забути. Фото зі справжніми взривами зняти майже неможливо, хіба що військовим на телефон або фотоапарат для домашнього користування, але така зйомка теж заборонена. Тому постає питання, звідки брати такі фото, як показати громадянам справжню силу розриву боєприпасів, будинки після влучання снаряду, багато страхіть війни, та героїзм і відвагу воїнів які захищають свій народ.

Ми кажемо, що це не справжнє, хоча забуваємо про кіно, яке увійшло в наше життя докорінно. Ми знаємо, що там майже немає справжнього, окрім самого життя, але ми ж не відмовляємося від нього. Тому фото, постановочні фото повинні увійти в наше життя як окремий жанр, без якого не може існувати сучасність. Постановочні фото скрізь: ми фотографуємося на фоні Ейфелевої Вежі, посміхаємося коли нам не смішно, створюємо групові фото та скидаємо їх в інстаграм, і не думаємо що це постановка, а вважаємо, що це фото має право на життя. нам просто треба змиритися і виділити окрему течію, а не боротися з тим що існує.

Треба згадати кадр, який живе з нами роки, яким ми захоплюємося та кажемо, що і наш дідусь пройшов до Берліну, це фото «Установлення Прапора Перемоги над Рейхстагом».

Шпартак А.В.

ЛЕКСИКОЛОГІЧНІ ТА ФОЛЬКЛОРНІ ОСОБЛИВОСТІ БРИТАНСЬКИХ ЛІТЕРАТУРНИХ КАЗОК

Актуальність роботи зумовлена також тією популярністю, якої набули твори британської письменниці Дж.К. Роулінг у всьому світі, підвищеним інтересом до вивчення казки та штучно створеної атмосфери приналежності твору до іншого історичного періоду.

У переважній більшості підручників з теорії літератури попереднього століття, лексикографічних працях розглядається тільки народна казка та йдеться про використання її сюжетів, мотивів, окремих елементів у творчості письменників, зокрема, про літературну обробку деякими з них народних казок (В. Жуковським, О. Пушкіним та ін.). У руслі домінуючого когнітивного напрямку лінгвістики здійснені дослідження, в основному, народної казки в аспекті семантики її образної системи, а саме: виявлена концептуальна структура змісту образу «Чарівного» у французькій народній казці (К.П. Єсипович), визначені генералізовані образи персонажів казки як базові концептуальні кванти змісту англійської народної казки (Н.Ф. Єремєєва). Натомість авторська англійська казка не набула достатнього висвітлення у лінгвістиці, що й зумовило вибір теми дослідження.

Архаїзми та історизм часто вживаються в художніх творах для створення реалістичного колориту при зображенні старовини. Функції архаїзмів для створення реалістичного колориту в художньому творі по-різному використовуються авторами історичних романів. У «Листі починаючому авторові» О.М. Толстой пише: «Історичні герої повинні мислити і говорити так, як їх до того штовхає їх епоха та події тієї епохи».

До архаїзмів відносять слова і вирази, які застаріли та в сучасній мові не використовуються тому, що мають відповідні «сучасні» синоніми, як, наприклад, *forlorn* – *sad*, *kinsfolk* – *relatives*, *malady* – *disease*, *spake* – *spoke* і т.д.

З іншого боку, до архаїзмів відносять такі слова, які синонімів не мають тому, що поняття, висловлені цими словами, перестали грати важливу роль у сучасному житті суспільства. Наприклад, в українській мові такі слова, як щит, булат, данина, терем, кольчуга; в англійській мові; *gorget*, *mace*, *thane*, *yeoman*, *goblet*, *baldric* і т.д. Ці слова не зникають зі словникового складу мови, вони тільки обмежені в своєму вжитку сферою історичних романів, нарисів і досліджень з історії відповідних періодів.

У ході дослідження було також виявлено, що більше 40% архаїзмів використаних Роулінг у своєму творі походять з староанглійської мови та були вперше використані ще у XII – XIII ст. Саме це, на нашу думку виконує один з головних авторських задумів, переконати читача ніби казки були написані у XV-XVI ст. збирачем фольклору, народним співцем – бардом Бідлом.

Ще однією особливістю казок Дж. К. Роулінг є велике багатство синонімічного ряду звукоімітувальних дієслів: *clang*, *bang*, *hop*, *knock*, *slam*, *groan*, *echo*, *clamour*, *sobb*, *bray*, *retch*, *cry*, *whine*, *scream*, *muffle*. А у «Чаклуні і стрибучому казанкові/ *The Wizard and the Hopping Pot*» навіть присутнє звуконаслідування – «*clang, clang, clang*».

Не варто оминати увагою і авторські неологізми. Оскільки казки мали бути частиною магічного всесвіту, створеного Роулінг у її найпопулярнішому творінні – семитомнику про Гаррі Поттера – то і без специфічних слів, котрі би ідентифікували цю приналежність, не можна було обійтись. Яскравим їх прикладом є використаний іменник «*dittany*», якому автор надала нове значення тому використання цього слова можна назвати неологізмом Роулінг. Іншим

прикладом є вираз «*to Vanish*», і ні, в ньому не має опечатки, дієслово навмисне написано з великої літери оскільки означає не просто «зникнути», а «щезнути», тобто прибрати щось використовуючи щезальне закляття. Дж. К. Роулінг використала кілька синтаксичних та морфологічних прийомів, притаманних староанглійській мові.

Кількість таких включень є мінімальною у творі. Це можна пояснити тим, що, незважаючи на бажання автора надати специфічний історико-епохальний відтінок своїм казкам, вони все ж мали залишатися зрозумілими для сучасного читача. Одними з найбільш використаних синтаксичних засобів стали інверсія та архаїчні словосполучення.

Яскравим прикладом інверсії є: «*What care I for your brat's warts?*», коли згідно із сучасними граматичними догмами це мало би бути «*What do I care for your brat's warts?*».

До уваги варто взяти і «*'Tis my old donkey, sir,*» *he explained. «Lost, she is, or stolen, and without her I cannot take my wares to market, and my family will go hungry tonight.»* Починається речення зі складеного разом виразу «*it is*», у якому за звичним для староанглійської мови методом пропускається початковий голосний. Крім того, підрядне речення у цьому складному побудоване з непрямым порядком слів.

Можна знайти і словосполучення-історизми у творі. У реченні «*But from that day forward, the wizard helped the villagers like his father before him, lest the pot cast off its slipper, and begin to hop once more.*» словосполучення «*lest the pot cast off its slipper*» є дещо незрозумілим людині з неангломовної країни, оскільки слово «*lest*» не має точного перекладу у більшості словників, але насправді є еквівалентом до українського розмовного «недайбоже».

Висновки: Симбіоз літературних і фольклорних складників літературної казки побудований на ефективних жанротворчих принципах їхньої співдії, вони врівноважують оригінальність літературної казки, при цьому залежність від фольклорної жанрової традиції забезпечує гармонізацію твору як цілого. Усі використані архаїчні слова та словосполучення досить легко та плавно «увійшли» у зміст, не викликаючи ніякого дискомфорту у читача. Кількість таких включень є мінімальною у творі. Це можна пояснити тим, що, незважаючи на бажання автора надати специфічний історико-епохальний відтінок своїм казкам, вони все ж мали залишатися зрозумілими для сучасного читача. Одними з найбільш використаних синтаксичних засобів стали інверсія та архаїчні словосполучення.

Оскільки упродовж нашого дослідження ми намагалися на конкретних прикладах показати ознаки та типові особливості сучасної літературної казки у поєднанні з мовними засобами призначеними для штучного «зістарення» творів, то результати нашого дослідження можуть бути використаними як опорний матеріал для подальших досліджень подібних мовних та літературних явищ.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ПРОТИБОРСТВА ЗСУ З УРАХУВАННЯМ ДОСВІДУ КРАЇН НАТО

Актуальність дослідження обумовлена використанням інформаційної зброї як невід'ємної складової сучасних збройних конфліктів. Застосування засобів сфери інформаційно-психологічного впливу сприяє підвищенню ефективності ведення воєнних дій шляхом створення сприятливого середовища для подальшої діяльності військ.

Першочергове значення питанням інформаційно-психологічного забезпечення діяльності військ приділялось в ході підготовки і веденні військової кампанії силами НАТО у Косово. При цьому Боснія і Герцеговина стала, по суті, полігоном для «відпрацювання» нових інформаційних технологій. Заходи по здійсненню інформаційно-психологічного впливу включали в себе цілий комплекс скоординованих, здійснюваних по єдиному замислу і плану політико-пропагандистських акцій та прийомів «інформаційної війни».

Інформаційна операція НАТО була визначена у стратегічних, тактичних та оперативних цілях. На стратегічному рівні об'єктом впливу ставала міжнародна спільнота з метою підтримки дій НАТО на території Югославії. На цьому рівні використовувалася пропаганда, стратегічна дезінформація, як основний засіб поширення впливу як на власне населення, так і на світову громадськість. Тут основну роль відігравали найбільші американські та європейські телерадіокомпанії, які пізніше стали монополістами у висвітленні подій конфлікту, що унеможливлювало доступ до альтернативної інформації інших агентств.

Ще в лютому 1998 року після проведення силами спеціального антитерористичного полку Сербії операції по знищенню бандформувань, так званих «Визвольної Армії Косово» (ВАК), західні ЗМІ майже одноголосно зайняли антисербську позицію і почали масовану пропагандистську кампанію по дискредитації президента СРЮ Слободана Мілошевича. Світовій спільноті цілеспрямовано нав'язувався образ «Мілошевич-Гітлер», який здійснює геноцид албанців, що змушує їх тікати з країни. Жорстка протидія бандформуванням зі сторони Уряду Югославії висвітлювався як «етнічні чистки» проти етнічних албанців. При цьому важливо зазначити, що із лексики західних ЗМІ зникли вирази «бандити», «сепаратисти», які раніше використовувалися по відношенню до бійців ВАК. Хоча, аж до 1998 року ВАК фігурувала в списках держдепартаменту США як терористична організація.

Широко використовувалася дезінформація та підміна фактів у висвітленні причин втечі албанців з Косово. Західні ЗМІ пов'язували масові втечі з жорсткою діяльністю уряду Югославії, хоча істинною причиною була провокаційна діяльність ВАК, що включала в себе вбивства цивільних осіб та

співробітників органів правопорядку та відповідні дії Уряду Югославії. Особливе значення мали інформаційні операції на оперативному і тактичному рівнях, де об'єктами впливу ставало населення, військовослужбовці ЗС Югославії та протидіючий підрозділ відповідно. Для забезпечення ППВ на цих рівнях об'єднані сили НАТО використовували різноманітні засоби, а саме: звукомовні станції, мобільні та стаціонарні ретранслятори, рухомі типографії по виготовленню пропагандистських матеріалів. З метою позбавити керівництво Югославії проводити контрпропагандистську діяльність і «розширити» ефір для власних передач, командування НАТО включило у список пріоритетних цілей для повітряних ударів на території Югославії державні і приватні теле- та радіотрансляючі центри і ретранслятори.

Інформаційна діяльність терористичних організацій на Сході України має очевидні ознаки ретельно підготовленої інформаційно-психологічної операції (ІПСО), що ведеться всіма можливими каналами комунікації. Сепаратистські утворення від початку воєнних дій використовують широкий арсенал інформаційно-пропагандистських заходів, починаючи від блокування засобів масової комунікації до ретрансляції російських прокремлівських інформканалів на окупованій території та заснування нових майданчиків для поширення необхідних матеріалів серед населення Сходу України. Особливістю пропагандистських акцій стала віртуалізація інформаційного середовища сепаратистської діяльності – створювались уявні об'єкти, яких фактично чи юридично не існували. В процесі вироблення інформаційних матеріалів бойовики систематично застосовують сфабриковані аргументи та доводи, що мають переконати об'єкт ІПСО (населення окупованих територій, українські військові) у правоті діяльності сепаратистів та сформувані негативне ставлення жителів до української влади та ЗСУ.

Отже, ситуація, що склалася внаслідок системних інформаційних впливів як частини гібридної війни, потребує комплексного розв'язання і, відповідно, консолідації зусиль державного і недержавного сектору, дій як у внутрішньому, так і зовнішньому просторі, предметної взаємодії з різними цільовими аудиторіями.

До загальних рекомендацій належать:

1. Виробити комунікативну політику держави, вжити заходів з її належного інституційного та ресурсного забезпечення;
2. Визначити стратегічні комунікації частиною цілісною комунікативної політики держави;
3. Забезпечити координацію комунікативних дій різних суб'єктів владних повноважень та неурядових організацій (у т.ч. міжнародних);
4. Ухвалити стратегію інформаційної присутності України на окупованих територіях;
5. Створення Керівництва з використання соціальних мереж для військовослужбовців та членів їх сімей на кшталт американського «U.S. Army Social Media Handbook». Цей документ з-поміж іншого забороняє: критику керівництва збройних сил та начальників усіх рівнів; розміщення інформації

щодо дислокації та заходів, що плануються; розміщення фотографій військових об'єктів та техніки; розміщення приватної інформації про товаришів по службі та своїх близьких; додавання у друзі своїх начальників з метою додержання субординації.

Шумейко А.П.

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ СТАНУ ДОСЛІДЖЕНОСТІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ МАЙБУТНЬОГО ОФІЦЕРА ПСИХОЛОГА ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Аналіз ступеня наукової розробленості формування іміджу військовослужбовців показує, що дослідження проводилися в основному по вивченню аксіологічних і деонтологічних аспектів формування вказаного іміджу, що в значній мірі не відповідає парадигмам сучасної психологічної науки. В даний час накопичений значний обсяг знань в зарубіжних дослідженнях по іміджу (П. Берд, С. Блек, Дж. Брунер, П. Вейл, Дж. Ягер тощо) та порівняно невеликий – у вітчизняних дослідженнях даної проблеми (В.І. Алещенко, Є.Н. Богданов, Е.В. Гришуніна, Ф.А. Кузіна, Є.І. Манякіна, А.Ю. Панасюк, В.М. Шепель та ін.).

Існує безліч визначень поняття «імідж». Короткий психологічний словник під редакцією А.В. Петровського та М.Г. Ярошевського визначає імідж як «стереотипізовані образи конкретного об'єкта, що існує в масовій свідомості. Як правило, поняття іміджу відноситься до конкретної людини, але може також поширюватися на певний товар, організацію, професію тощо». Спеціаліст в галузі соціології управління І.Н. Панарін дає таке визначення: «Імідж – індивідуальний вигляд або ореол, створюваний засобами масової інформації, соціальною групою або власними зусиллями особистості з метою залучення до себе уваги».

А.Ю. Панасюк пропонує наступне визначення іміджу: «Імідж по суті є теж саме, що і думка про щось або про когось; відмінність між термінами є лише в граматичних правилах вживання відповідних слів в українській мові».

Наразі зросли вимоги до особистості військовослужбовців та їх військово-професійної діяльності як відображення модернізації вищої військово-професійної освіти. Об'єктивно підвищилася значимість формування іміджу військовослужбовців ЗСУ, а теоретична і прикладна розробленість педагогічних положень його формування знаходиться на початковій стадії наукового становлення та практичного впровадження в психологічній науці вищої військової школи.

Водночас, що стосується персонального іміджу, то в науці він визначається як збірний образ індивіда, що складається у свідомості інших людей та формується в сукупності як його видимих (зовнішніх), так і невидимих (ідеальних) характеристик.

В.І. Алещенко вважає, що імідж – це символічний соціально-психологічний феномен, що стихійно або свідомо формується і проявляється в процесі самопрезентації суб'єкта та існує у формі двох взаємозалежних сторін: суб'єктивної, що представляє собою сукупність взаємопов'язаних компонентів Я-концепції носія іміджу, і об'єктивної – існуючої в якості способу свідомості індивідів, що сприймають носія іміджу.

Шумейко А.П., Комар Д.Р.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ІМІДЖУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ ЗСУ

Імідж військовослужбовців ЗСУ – це спеціально створюваний образ, що впливає на уявлення індивідуальної та масової свідомості, а також поведінку людей по відношенню до армії для досягнення певних цілей. Той чи інший образ армії в свідомості людей з моменту її появи існував завжди, безвідносно до того, створював його хто-небудь чи ні. В даному випадку мова йде про природне відображення тієї соціальної реальності, яка пов'язана з місцем і роллю збройних сил в забезпеченні безпеки.

Соціальний аспект іміджу військовослужбовців пов'язаний з повсякденною діяльністю армії як соціального організму (культурне життя і дозвілля, збереження і зміцнення здоров'я, побутове обслуговування військовослужбовців і членів їх сімей, осіб цивільного персоналу, громадян, звільнених з військової служби тощо).

Проблема іміджу і його інваріантів складна, багатогранна і багатоаспектна, що ускладнює її розуміння і розробку, в той же час, аналіз соціально-психологічних аспектів визначення поняття іміджу військовослужбовців дозволяє виявити, що формування іміджу як найважливішого компонента соціального успіху тісно пов'язане з мотивацією досягнення. Тому головна функція іміджу – соціально-адаптивна: накопичення унікального особистісного досвіду для підвищення свого соціального успіху, побудова потрібного позитивного враження у суб'єктів взаємодії, відображаючи соціальні очікування груп, позитивний імідж дозволяє з'єднати моральні та особистісні ціннісні орієнтації, вирішити протиріччя, які нерідко існують і створюють напруження, що деформують професійну самосвідомість військовослужбовця.

Сутнісним аспектом визначення поняття іміджу військовослужбовця ЗСУ є його динамічність, гнучкість, можливість його змін в конкретних умовах і в той же час його відносна стійкість, незалежність від ситуативних обставин. Психологічно-соціальні аспекти визначення поняття іміджу військовослужбовців грають вирішальну роль в підтримці доброзичливого ставлення громадськості та формування згуртованості і результативного іміджу, що пов'язано, перш за все, з одночасним розвитком громадської і військової складових ідентичності суспільства.

ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОПЕРАЦІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Актуальність дослідження обумовлена використанням інформаційної зброї як невід'ємної складової сучасних збройних конфліктів. Дедалі частіше військове протистояння переміщується в інформаційний простір. Метою цього дослідження є показати результати аналізу інтервенції Російської Федерації в інформаційний простір України та зробити рекомендації щодо подальшого її унеможливлення.

Аналіз воєнно-політичної обстановки в Автономній Республіці Крим (АРК) та на південному сході України показав, що проти нашої країни та її Збройних Сил з боку Російської Федерації активно проводяться ІПСО, які складають єдину систему операцій зі взаємопов'язаними цілями, спрямованими на:

- підтримку політичних і воєнних рішень керівництва Російської Федерації на міжнародному рівні, з боку населення РФ та підконтрольних російській владі територій;
- нівелювання та викривлення рішень воєнно-політичного керівництва України, порушення діяльності органів військового управління;
- зниження морально-психологічного стану особового складу Збройних Сил та інших силових структур України (у тому числі добровольчих батальйонів);
- деморалізацію населення України.

Інформаційна діяльність Росії зіграла значну роль в загальних військових операціях, що проводяться на території Східної України з 2014 року. Інформаційні операції використовувалися на усіх рівнях, починаючи з політичного рівня (проти держави України, державних структур, політиків) до тактичний рівень для виправдання військових дій, ініційованих проросійськими силами. Інформаційна конфронтація і різні психологічні операції продовжують грати істотну роль в нинішній кризі в Україні. Росія використовує різні медіа-канали для проведення своєї діяльності проти України, у тому числі державних і приватних телеканалів (наприклад, "Перший канал", "Росія 1", "НТВ", "Росія сьогодні", "LifeNews"), радіо (наприклад, "Радіо Маяк"), Інтернету (у тому числі онлайн-публікації, наприклад, Regnum, TV "Зірка", "Комсомольська правда", ІТАР-ТАРС, РІА Новини) і мережі соціальних мереж (наприклад, YouTube, Facebook).

До загальних рекомендацій щодо протидії інформаційній агресії можна віднести :

- 1) Викривлення російської пропаганди та її демонстрування Західним глядачам в адаптованому варіанті.
- 2) Кожного дня розповідати про події на Сході України англійською мовою.

- 3) Збільшення контролю за російським контентом у мережі Інтернет.
- 4) Вироблення власного контенту, який буде здатний замінити російській з його притаманними поглядами на світ та авторитарним устроєм суспільства.

Щока А.О.

ІНФОРМАЦІЙНО–ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ

Інформаційні аспекти збройної боротьби залежать від тих цілей і завдань, на вирішення яких вони спрямовані, а також від можливостей, сил і засобів, потрібних для їх досягнення.

Як і для інших відомих форм і способів протиборства очевидним є те, що «при розробці змісту інформаційного протиборства основну роль грають політичні чинники. Виходячи з цілей війни, які ставить політика держави, виявляються завдання цього виду протиборства, визначаються необхідні сили і засоби, розробляються форми і способи їх застосування, а також оцінюється його економічна вартість». Ясно, що ступінь готовності до інформаційного протиборства повною мірою залежатиме від досягнутого рівня економіки і науково–технічного прогресу держави.

В цілому, інформаційні аспекти сучасних збройних конфліктів і локальних війн включають в себе:

- засоби впливу на інформаційну інфраструктуру;
- засоби розвідки;
- отримання інформації з інформаційних, телекомунікаційних і подібних до них систем;
- засоби впливу на інформацію, яка обробляється в інформаційних системах;
- засоби впливу на суспільну свідомість.

При цьому саме останній елемент інформаційного протиборства є особливо важливим, і багато в чому визначає загальний результат перебігу збройного протистояння.

Про роль інформаційної складової у збройному протиборстві свідчить твердження про те, що «інформація стає такою ж зброєю, як ракети, бомби, торпеди і т.п. Зараз вже ясно, що інформаційне протиборство є тим чинником, який чинить істотний вплив на саму війну майбутнього».

Інформаційне протиборство ніколи не припиняється, воно існує і в мирний час, оскільки „сторони завжди прагнуть контролювати інформацію супротивника не тільки у військовий, але і в мирний час”.

Володіння інформаційними ресурсами і у війнах майбутнього, і в передвоєнний і міжвоєнний час стає таким же неодмінним атрибутом, як в минулих війнах розгром збройних сил супротивника, оволодіння його територією, руйнування його економічного потенціалу і скидання політичного устрою.

Отже, на відміну від інших форм і способів протиборства, інформаційне протиборство ведеться постійно в мирний час, і чинить прямий і безпосередній вплив практично на всі сторони підготовки і ведення бойових дій у військовий час.

Таким чином, під інформаційним протиборством слід розуміти нову форму боротьби сторін, в якій використовуються спеціальні способи і засоби, що впливають на інформаційне середовище супротивника і захищають власне на користь досягнення стратегічних цілей війни.

Таратута О.І.

ОГЛЯД КОМЕРЦІЙНИХ СИСТЕМ МАШИННОГО ПЕРЕКЛАДУ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ У ЛІНГВІСТИЧНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЗС

Проблема якості машинного перекладу в наш час є дуже актуальною. У період глобалізації суспільства, сформувалася очевидна проблема збільшення попиту на переклад науково-технічної, комерційної, ділової та військової інформації. Відповіддю на соціальний запит подолання мовного бар'єру було створення в промислово розвинених країнах систем машинного перекладу (далі – СМП).

В основі підходу до вирішення проблематики машинного перекладу має лежати певна класифікація СМП. Щодо участі у процесі перекладу та обсягу роботи СМП поділяються на автоматизовані та СМП, в якій участь людини зведена до мінімуму. У залежності від підходу, на основі якого виконується машинний переклад, СМП поділяються на статистичні (statistic) та традиційні системи, які ґрунтуються на використанні лінгвістичних правил (rule-based). У відповідності до лінгвістичного критерію СМП поділяються на системи, що реалізують прямий переклад (direct translation); системи, які базуються на трансфері (transfer approach); системи з мовою-посередником (interlingua approach).

Системи прямого перекладу будуються на використанні великих словників і порівняно простих алгоритмів морфологічно-синтаксичного аналізу тексту-оригіналу і синтезу текста-перекладу. Ідея трансферу – впровадження в систему блока перетворення структури вхідного тексту у відповідності з правилами і нормами мови перекладу. Головна ідея систем з мовою-посередником – аналіз змісту тексту та його подання на спеціальній мові, яка не залежить від будь-якої природної мови.

Ми провели порівняльне дослідження перекладів військових текстів комерційними СМП, а також протестували основні он-лайн перекладачі, що є у вільному доступі. Метою цього порівняння є визначення доцільності придбання комерційної СМП для ЛЗВ ЗСУ.

На сьогоднішній день найбільш ефективними системами, які здатні перекладати тексти з англійської на українську чи російську мову є Google Translate компанії Google і Translate.ru (онлайн-перекладач компанії ПРОМТ).

Головна проблема перекладу – багатозначність слів – вирішена двома способами. Перш за все – спеціальне маркування слів по тематичній спрямованості (близько сотні тематик). По-друге – об'єднання слів у фрази, які мають вищий пріоритет під час перекладу. Компанія ПРОМТ вважається абсолютним лідером на російському ринку послуг он-лайнного перекладу. Даний сервіс існує з 1998 року (для західних користувачів є версії на інших мовах за адресою: www.online-translator.com).

Google Translate – це сервіс компанії Google, що дозволяє автоматично перекладати слова, фрази та web-сторінки з однієї мови на іншу. Використовується підхід статистичного машинного перекладу, у якому максимальна довжина контексту є 5 слів, а фрази – 6. Вона аналізує великі обсяги тексту (мільярди слів) на різних мовах, а також оригінали та переклади, зроблені професійними лінгвістами. Потім за допомогою спеціальних методик формується модель для перекладу тексту з однієї мови на іншу.

Якість перекладу Google Translate і Translate.ru приблизно однакова і обидві СМП можуть виконувати переклади із стовідсотковим рівнем жанрово-тематичної адекватності. Щодо адекватності інформативності, наш аналіз помилок показав, що при перекладі програми-перекладачі спотворюють зміст оригіналу на 50 відсотків і отриманий переклад не задовольняє у повній мірі вимоги.

Проведений аналіз помилок із залученням кількісних підрахунків дає змогу зробити висновок, що СМП не в змозі досягти семантико-синтаксичної адекватності і перекладачу для редагування перекладу в обов'язковому порядку треба звертатися до оригінального тексту.

Google Translate частіше підбирає правильні словесні і фразеологічні еквіваленти, хоча в той же час гірше справляється з побудовою граматично правильних речень. Це можна пояснити тим, що в базі даних цієї системи більше відповідей, але контекст статистичної системи Google Translate становить лише 5 слів, пояснює складність побудови системою граматично правильних речень.

При перекладі довгих речень, якщо Google Translate допустив помилку на початку, він може не допустити помилку в кінці, причому з більшою ймовірністю, ніж, Translate.ru яка в таких випадках спотворює все речення, намагаючись узгодити першу частину з помилкою з другою частиною. При цьому частіше всього помилка переноситься також і на другу частину. Причиною більшості помилок в машинному перекладі є нерозуміння тексту СМП, так як розуміння вихідного тексту є первинним етапом у процесі перекладу, а, відповідно, й основою правильного викладу його на іншій мові.

Головною причиною “відторження” мови машиною є антропоморфізм мови, її повна зорієнтованість на людину і, як наслідок, нерозуміння інформації автоматом, позбавленого “людського чинника”.

Якість перекладу поліпшувалася останні 30-40 років в основному за рахунок збільшення швидкості обробки інформації та збільшення обсягів

пам'яті, як оперативної, так і для зберігання даних, що дало можливість створювати об'ємні словники і швидше виконувати розроблені алгоритми.

Тоді як багато хто з лінгвістів взагалі сумнівається в можливості створення ідеальної СМП, математики, які не стикаються з усією складністю процесу перекладу, сповнені оптимізму, і продовжують намагатися створювати все більш складні моделі або покращити існуючі СМП.

На основі проведеного аналізу ми можемо зробити висновок, що повністю машинний переклад – це справа майбутнього. Наразі всі системи потребують людського втручання і редагування текстів перекладів. Проте, для швидкої обробки інформації з огляду на інтеграцію ЗСУ в міжнародне співтовариство та постійну участь в операціях з підтримання миру та безпеки під егідою ООН та НАТО, СМП можуть стати невід'ємним помічником для командирів та інших військовослужбовців, що не володіють іноземними мовами.

Штейнберг М.Д.

ЗМІНА СИНТАКСИЧНОЇ БУДОВИ РЕЧЕННЯ ПІД ЧАС ДВОСТОРОННЬОГО ПЕРЕКЛАДУ ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТІВ

З точки зору перекладача було би правильніше говорити не про порядок слів, а про порядок розташування членів речення або смислових груп, оскільки в процесі перекладу важливо визначити найкращий їх порядок при даній структурі речення.

Як відомо, в англійській мові порядок слів, як правило, служить граматичним засобом встановлення функції слова в реченні. Тому англійське речення відрізняється набагато жорсткішим і більш сталим порядком слів, ніж в українській мові.

В українській мові, у порівнянні з англійською, порядок слів є більш вільним. Але необхідно мати на увазі, що свобода розташування членів речення в українській мові є відносною. Порядок слів завжди підкоряється певним нормам і завжди виконує ті чи інші граматичні, смислові чи стилістичні функції. Достатньо порівняти просте англійське речення з можливими українськими варіантами його перекладу, щоб зрозуміти, які насправді безмежні можливості розташування слів приховані в українському синтаксисі.

Оптимальний порядок слів в українській мові не може бути встановлений в окремо взятому, ізольованому реченні, вирваному з контексту. Необхідно вирішувати питання порядку слів принаймні в межах абзацу, враховуючи взаємодію речень, котрі входять до нього. Однак, деякі закономірності розміщення слів при перекладі з англійської мови виявляються вже при розгляді перекладу окремих речень.

Таким чином, проаналізувавши структуру побудови українського та англійського речень, ми становили, що вона суттєво відрізняється, що

відповідно приводить до труднощів при перекладі тексту. Слід пам'ятати, що навіть у найпростіших коротких повідомленнях вибір порядку слів тісно пов'язаний із структурою речення. Для англійської мови характерна централізація структури простого речення, що виражається у побудові речення навколо єдиного організуючого центру – підмета. Так, на наш погляд, однією з проблем є безпосередньо централізованість підмета, яка дає можливість включати в одне просте речення два (а деколи і більше) однаково важливих повідомлення, які в перекладі звичайно розділяються. Розглянемо цю думку на прикладі:

Throughout this period of transition, your country has remained a source of regional stability acting as a broker of peace through its participation in the search for lasting solution to these conflicts.

Протягом усього цього перехідного періоду **ваша країна** залишається джерелом регіональної стабільності, **та** діє як справжній миротворець, беручи участь у пошуках шляхів довгострокового врегулювання цих конфліктів.

Розібравши речення англійською мовою, ми встановили, що речення просте, але воно носить в собі два важливих повідомлення, які зосереджуються навколо одного підмета *your country* – ваша країна. Перше – *your country has remained a source of regional stability* – ваша країна залишається джерелом регіональної стабільності та друге – *acting as a broker of peace through its participation in the search for lasting solution to these conflicts* – діє як справжній миротворець, беручи участь у пошуках шляхів довгострокового врегулювання цих конфліктів. Два рівноцінно важливих повідомлення відносяться до одного і того самого підмета. Однак речення завелике, тому при перекладі перекладач зробив так, щоб воно легше сприймалося і поділив його на два окремих речення, кожне з яких несе важливе повідомлення, використовуючи сполучник **та**.

Також ми помітили, що дуже часто в англійському реченні вживаються пасивні конструкції, які в перекладі зазвичай замінюються активними конструкціями. Тому **вживання пасивних конструкцій**, які міняють порядок побудови речення, ми теж відносимо за труднощів, які створює різниця в структурі англійського та українського речення. Наприклад:

Ukraine's declaration of independence, on 24 August 1991, was followed by a nation-wide referendum, on 1 December 1991, which overwhelmingly confirmed your nation's sovereignty and full independence].

Загальнонаціональний референдум відбувся 1 грудня 1991 року після проголошення незалежності України 24 серпня 1991 року, у ході якого переважною більшістю голосів підтвердилися суверенітет та повна незалежність вашої держави.

Так, пасивна конструкція *was followed by a nation – wide referendum* перекладається активно – загальнонаціональний референдум відбувся. В цьому прикладі ми бачимо, що англійське речення побудоване зовсім за іншою схемою побудови речення, яка не зберіється при перекладі українською мовою. Варто, однак, зазначити, що вирішальне значення для визначення порядку слів

всередині речення мають стилістичні норми мови, на яку робиться переклад.

Найважливішими міркуваннями при порівняннях порядку слів в англійському та українському абзацах є неможливість монотонної побудови **періоду** в українській мові, тоді як в англійському абзаці декілька речень підряд можуть мати однакову структуру. При перекладі необхідно урізноманітнити порядок слів, щоб не було чотирьох речень підряд з підметом-особовим займенником на початку. Наприклад:

*I would take this opportunity to once more extend my sincere congratulations on your parliament's adoption of a new Ukraine's democratic Constitution, **which** was formally signed into law by President on 12 July 1996, **which** confirms not only that one of the largest European countries has chosen the path of independence, but that it has done so in framework of freedom and democracy.*

Я хотів би скористатися цією нагодою, щоб ще раз висловити мої щирі привітання у зв'язку з прийняттям вашим парламентом нової демократичної Конституції України, яка офіційно набула чинності після її підписання Президентом 12 липня 1996 року, підтверджує, що одна з найбільших європейських країн не тільки обрала шлях незалежності, але й зробила це в умовах свободи і демократії.

В англійському варіанті було використано двічі підряд займенник *which*, якими починалися прості речення в складі складного, однак при перекладі ми спостерігаємо, що для уникнення монотонності побудови речення перекладач уникає повторення займенника при перекладі на українську мову.

Слід також згадати ще один конкретний випадок необхідності перестановки при перекладі. В англійській мові у **підрядному реченні**, що передує головному, підмет часто буває виражений займенником, а в головному – іменником. В українській мові такий порядок логічно неможливий. Якщо при перекладі зберегти для вираження підмета у першому реченні займенник, а в другому – іменник, то складеться враження, що йдеться про дві різні особи. Такий порядок пояснюється тим, що в англійській мові домінує синтаксичний принцип: при спільності логічного суб'єкта підмет підрядного речення виражається займенником, а підмет головного – іменником. В українській мові іменником виражається підмет того речення, яке стоїть першим, незалежно від того, головне це речення, чи підрядне.

Отже, проаналізувавши, які ж все – такі проблеми створюють відмінності побудови українського та англійського речення, ми можемо назвати такі труднощі: централізованість підмета в англійському реченні; вживання пасивних конструкцій; неможливість монотонної побудови періоду в українській мові; в англійській мові у підрядному реченні, що передує головному, підмет часто буває виражений, а в головному – іменником, в українській мові все навпаки.

Таким чином, для подолання таких труднощів при перекладі ми пропонуємо наступні способи вирішення проблем: поділ речення (простого чи складного) на два, а то і більше простих речень, прив'язуючи їх до підмета, про який йде мова; заміна пасивних конструкцій активними, які міняють порядок

слів в українському реченні, відповідно роблять його звичнішим для сприйняття; розбавляти та замінювати повторювані займенники, використовуючи іменники чи герундіальні конструкції, щоб уникнути монотонності в структурі побудови речення.

Наукове видання

**Шевченківська весна:
військові науки
2018**

**Матеріали XVI міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та
молодих учених "Шевченківська весна – 2018: військові науки"**

Редактор, верстка Шуліка В.І.